Persian Texts Relating to Zoroastrianism.

صد درنثر و صد در بندرش

New Delhi C.

SADDAR NASR

14937

SADDAR BUNDEHESH.

EDITED BY

ERVAD BAMANJI NASARVANJI DHABHAR, M.A.

Lecturer in Avesta and Pahlavi,

Mulla Feeroze Madressa.

200 Dea

PUBLISHED BY

THE TRUSTEES OF THE PARSEE

PUNCHAYER MINDS AND ESHU

PROPERTIES.

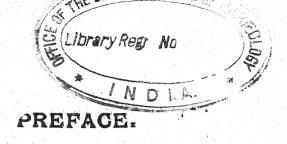
PRESENTED

CENTRAL LOGICAL LIBRAL LOGICAL LIBRAL LOGICAL LIBRAL LOGICAL LIBRAL LOGICAL LOGICA LOGICA LOGICA LOGICA LOGICA LOGICA LOGICA L

Bombay:

PRINTED AT THE

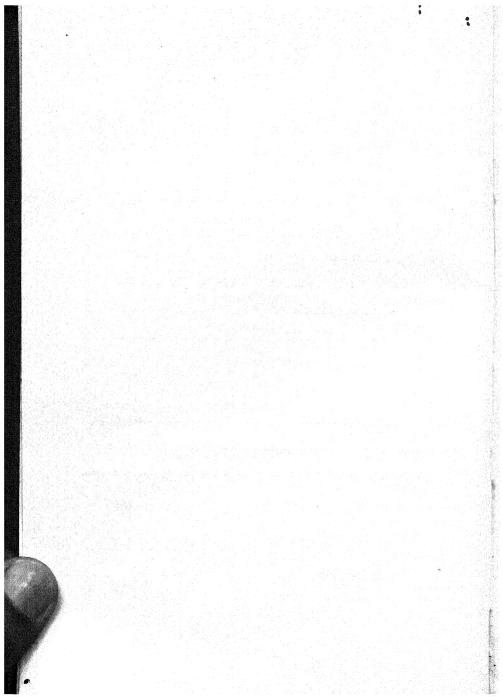
BRITISH INDIA PRESS, BYCULLA.

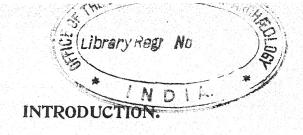


Office of the Trustees of the Parsee Punchayet Funds and Properties.

The Trustees of the Parsee Punchayet Funds and Properties have made arrangements to get the texts of Sanskrit writings on the subject of the Parsee religion and the texts of the unpublished Pahlavi, Pazend and Persian literature prepared and published. The work of preparing the texts of the two Saddars published in this Volume was entrusted to Ervad Bamanji Nasarvanji Dhabhar, M. A. The Trustees offer their best thanks to Ervad Dhabhar for the careful way in which he has done his work.

Bombay, JIVANJI JAMSHEDJI MODI, 22nd October, 1909. Secretary.





The Rivayats which are written in Pahlavi and in Persian are records of religious laws and doc-The Rivayats. trines, customs, legends and tradi-Persian Rivayats are of two kinds, (i) tions of the Parsees. old Rivayats, and (ii) new or greater Rivayats. In the old Rivayats are included the Saddars and compositions of a like New or greater Rivayats are collections of the answers given by the priests of Persia to the questions proposed to them by their co-religionists in India, and hence different groups of answers are generally named after those who were expressly sent to Persia for obtaining religious information on moot and obscure points, e. g., the Rivayat of Nariman Hoshang, the Rivayat of Kaus Kamdin, &c.(1) This latter class of Rivayats occupy a period of nearly 300 years dating from 1478 A. C. when Nariman Hoshang of Bharutch brought letters to India from Sharfâbâd and Turkâbâd in Persia, down to the year 1773 A. C. when Mulla Rustam Kaus Jalâl brought, from Yazd and Kermán, the Ithoter Rivāyat embodying the answers to 78 questions proposed by the Parsees of India to the priests of Iran.(2) This "revival of Parsee literature in India proceeded from Karmán, where the learned tradition always was kept more free from foreign influence and dates at the earliest from the end of the thirteenth century.

⁽¹⁾ Vide the preface to the Gujarati Rivâyat of Dastur Darab Hamajyar, published in 1896 A. C., by Ervad Rustamji Jamaspji Dastur Meherji Rana.

⁽²⁾ Vide the Parsi Prakāsh, Part I, pp. 6-17, 39.50; Part X, p. 839 and p. 843 by Bomanji Byramji Patel, and Grundriss der Ir. Ph: Die Pahlavi-Litteratur:—The Rivāyats, pp. 125-127, by Dr. E. W. West. Vide also K. R. Cama Memorial Volume, pp. 173-174, edited by Shams-ul-Ulama Jivanji Jamshedji Modi, B.A.

In its subsequent development it may be divided into three parts, which partake, on the whole, of a more scientific and learned character, in our sense of the terms, than the former periods. . . . The second division of these Parsee writings composed in Persian, exhibits a sort of Talmudic literature, the Rivāyat, digests of the religious rules for the casuistry of common life, dogmatical and legendary treatises, the Shâyist-Nâshâyist, the Saddar, 'Ulamâi Islâm, Jâmâspnâma, &c. Not long after were composed the poetical redactions, of these and older works, e. g., of the Ardâî-Vîrâf and the Saddar-i-Nazm, and original poetical compositions, such as the Zartushtnâma and Kissai Sanjân."(1)

Saddar signifies a hundred gates or chapters. One hundred principal subjects, religious and moral, are incorporated in the Saddars: hence the name. In the Saddar-i-Nazm or metrical Saddar, a poetical redaction of the Saddar Nasr or prose Saddar, the Zoroastrian religion is compared to a city having one hundred gates, each leading to wisdom. The author says therein that whoever finds his way through any of these gates into the city is freed from sin and that in the city of the religion founded by Zarathushtra, the way to salvation can be found only through these hundred gates.(2)

⁽¹⁾ Vide "Contributions to the Knowledge of Parsee Literature", by Dr. E. Sachau, in the Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, Vol. IV. (new series), 1870.

⁽²⁾ Cf., the following lives from the introduction to the Saddar Nazm :-

زراتشت شهری بنا کرده است .. درو صد در از غیب وا کرده است بهر در کر یابی در آن شهر راه .. بیابی بهشت و ربی از گناه زراتشت بنگر چر دین پرورست .. کر در شهر دینش ره از صد درست

This importance claimed for the Saddar by its author was continued for generations in India in the absence of any correct study of Avesta and Pahlavi. Before the foun-

dation of correct Avestan scholarship, the rudiments of Zoro-astrianism were often taught to his disciples by a priest from the Saddar, aptly called "an excellent text-book of Parsîism".(1) Again so much weight was attached to the Saddars by the Parsee priests of India that, in the compilation of the original Rivāyats we find them justifying the answers to the religious questions, more often than not, by long quotations from them. (2)

There are two metrical versions of the prose Saddar, now extant. One is the Saddar Nazm or metrical Saddar, and the other is what is generally known as the Saddar-i-

Bahar-i-Tavil or the long-metre Saddar. The former was composed from the prose Saddar by Iran-shah(3), son of Malek-shah

⁽¹⁾ Darmesteter: S. B. E., Vol. IV., Introduction, p. XVI.

⁽²⁾ Cf., for example, Dastur Darab Hormajyâr's Rivāyat.

^{-:} Cf., the following lines from the Introduction to the Saddar Nazm بایران شم آن مرد مشهور برد .. ملک شاه را در جهان پور بود

[&]quot;That man was known as Irân-shah; Malek-shâh had a son in this world." Construing the first hemistich of this line in a different way, the late Dastoor Jamaspji M. Jamasp Asa, in his preface to the Gujarati translation of the Saddar-i-Bahar-i-Tavil or long-metre Saddar, calls the author of the Saddar Nazm, Shah-Mard. Thus construed, the translation of the first hemistich would be:—"That Shah-Mard was known in Iran" (supposing of to be placed between Shah and Mard for the exigencies of metre). Again, of., the following line from the postscript to the Saddar Nazm, where the author calls himself Mard-Shah:—

[&]quot;Such is the poetic version of Mard-Shah; the glorious Malek-Shah was his father." Dr. West thinks that this Mard-Shah was probably a brother of Irân-Shah, and that the former wrote down what the latter had composed. (Grundriss der Ir. Ph: Die Pahlavi-Litteratur, p. 123 § 113).

of Kerman in 864 A. Y.(1), i. e., A. H. 900(2) or 1496 A. C., while the latter was composed by two laymen named Mulla Rustam Asfandyar of Khorassan and Mulla Behzad Rustam(3) in 973 A. Y.(4), i. e., 1605 A. C. Similar attempts at versification of original religious prose texts are not unknown to students of Persian Rivāyats. For example, the Zartusht Nameh, it is stated, was first composed in Persian prose from Pahlavi by Dastur Kaikaus bin Kaikhusro, and then versified by

(2) Cf. the following lines from the postscript to the Saddar Nazm :— دة و چار بود از محرم که مین .. شقر کوده تاریخ آن در سخی

"It was on the 14th of Moharram that I made ثلث the chronogram of the book." According to the abjad system, the consonants of the word شند added together give A. H. 900.

(3) Cf., the following lines from the postscript to the 16th Chapter of the Saddar-i-Bahar-i-Tavil or long-metre Saddar:—

شانزده در را که گفتم رستم اسفندیار بعد ازان مارش گزیده رفتم است ازین دیار پس نصیب او چنین بودست در صلک جهان باقیاتش گفتم است بهزاد رستم تو بدان

(4) Cf., the following lines from the postscript to the Saddar-i-Bahar-i-Tavil:-

This is the date of the book as found in one of the MSS. of it in the possession of Ervad Maneckji Rustomji Unvala. The late Dastur Jamaspji has given the year 900 A. Y. as the date of composition of the Saddar-i-Bahar-i-Tavil in the preface to his Gujarati translation of that work. Dr. West, on the authority of Dastur Jamaspji, gives 1531 A. D. as the Christian date of its composition. (Vide S. B. E. Vol. XXIV, Introduction, p. XXXVII and pp. 255, 256, note 3.) No MS. authority can be adduced for the verification of this latter date.

Dastur Zartosht Behram.(1) There is yet another Saddar called Saddar Bundehesh in Persian prose treating of the religious laws and customs and rites of the Parsees in nearly the same strain and written in much the same style as the Saddars described above.(2)

Dr. Hyde has given a Latin translation of the Saddar Nazm in his Historia Religionis Veterum Persaddars.

Translations of the Saddar-i-Bahar-itranslation of the Saddar-i-Bahar-i-

Tavil was first published in Bombay in A. C. 1844 and again in A. C. 1881 by the late Dastur Dr. Jamaspji Minochehrji Jamasp Asa. Dr. Spiegel has incorporated six extracts(5) from the Saddar Bundehesh with German translation in his Die traditionelle Literatur der Parsen, pp. 168-181 (A. C. 1860). That profound Pahlavi scholar, the late Dr. West, has furnished an English translation of the Saddar Nasr in S. B. E. Vol. XXIV (A. C. 1885).

Nothing is known from the Saddar Nasr or the prose Saddar

Age and Author of the Saddar Nasr.

about the author who composed it, nor do we find therein any mention of the age of its composition. But we find in

the introduction to the Saddar-i-Bahar-i-Tavil or long-metre Saddar, referred to above, that the prose Saddar was composed by three learned Dasturs or high priests named Vardast,

⁽¹⁾ Cf., the following line from the postscript to the 16th Chapter of the Saddar-i-Bahar-i-Tavil:—

⁽²⁾ For the description and contents of the Saddar Bundehesh, vide below.

⁽³⁾ The six extracts form Chapters 8,19, 71, 73, 98-99 (upto § 3), and خانگ گذاب (from § 18 to end) of our text of the Saddar Bundehesh.

Medyomāh and Syāvakhsh at the time of the Arab conquest. (1) Anyhow, the composition of the prose Saddar must be anterior to 864 A. Y., the date of composition of the Saddar Nazm.

From the fact of the Persian word Bundehesh spelt indifferently in a Rivāyat MS. Bu 29, Dr. West infers that the title Saddar Bundehesh is a misnomer and that the

only plausible reading of the word is Sad Darband-i Hush,

(1) Cf., the following lines from the Introduction to the Saddar-i-Bahar-i-Tavil:—

چون نزدیکی بود ایام دور باشهین برگزیده نیک کرداران و دستوران دین ورد ست بزرگ و میدیو مالا اشو با سیاوشان سر دستور اشو پاسخ شنو با صلاح یکدیگر از گفتن چیزی کر بود از کتاب پارسی بیرون نوشتن بهر سود

Cf., also the following line from the Introduction to the Saddar Nazm:-

According to Dr. West, the author of the Saddar Nasr seems to have been Irân-Shâh Yazdiyâr mentioned in § 6 of the introduction to our text of the Saddar Nasr. (Vide Grundriss der Ir. Ph: Die Pahlavi-Litteratur, p. 123, § 113.) Who this Irân Shâh son of Yazdiyâr was, we cannot say with any certainty. We have seen above that one Irân-Shâh, son of Malek-Shâh, was the author of the Saddar Nazm. This Section 6 is found only in ES. and two other MSS. collated omit it. It seems to be merely an interpolation (vide our text of the Saddar Nasr and also S. B. E. Vol. XXIV, p. 2563, n. 2). One MS. of the Saddar Nasr, written in 1179 A. Y., No. 437 belonging to the Manekji Limji Hataria's Library, gives this section thus:—

اما بعد بدانند که این کتابیست از شایست و ناشایست که دستوران و صوبدان از دین و همازدیسنان از تفصیر [تفسیر] زند بیرون آورد اند و بصد در نام نهاد ۱ اند تا بر صردمان آسان باشد و دران و قت خسرو شاه بن آدرباد صوبدان صوبد از خط پهلوی بخط دبیری نقل کرد ۱ است و دیگر بهمن بن پایدار بکتاب صوبدان موبد نقل نمود او ایران شاه بن ایزدیار بن تشتریار بن آدرباد بخط دبیری آورد ۱ است که دستوران و صوبدان و دانایان از زند و پازند و اوستا تفصیر [تفسیر] کرد ۱ بودند

"the hundred door-bolts of the understanding." (1) But the reason why the book is called Saddar Bundehesh seems to be this that it has many subject-matters in common with the original Saddar Nasr and that, like the Pahlavi Bundehesh and unlike the Saddar Nasr, it opens with a description of the creation of the world and ends with a chapter on eschatology. The name of the author of the work has not been known: but its date can be ascertained from the fact that the oldest MS. of the Saddar Bundehesh is found in the Rivayat of Kamdin Khambayeti brought from Persia in 896 A.Y. This MS. is No. T 30 of the Navsari First Dastoor Meherji Rana Library. from which several copies seem latterly to have been made in India. (2) Thus the composition of the Saddar Bundehesh is intermediate between that of the Saddar Nasr and its poetical redaction, the Saddar Nazm, on the one hand, and that of another poetical redaction, the Saddar-i-Bahar-i-Tavil, on the other hand.

From sections 114, 115 of Grundriss der Ir. Ph.: Die Saddar Bundehesh or Shayast Na-shayast.

Pahlavi-Litteratur, p. 123 (as described by Dr. West) and from S. B. E. Vol. V., p. LIX, note (5), we are led to infer that Saddar Bundehesh and Shayast Nā-shayast are two different treatises. But from an account of the Paris MSS. P 46, P 47 and of the MSS. Nos. 56, 116 (4) of the Ouseley collection in the Bodleian Library at Oxford, and again from the contents of the last two MSS. as given by Dr. West in section 15 (Grundriss: Die Pahlavi-Litteratur) we conclude without

Vide S. B. E., Vol. XXIV., Introduction, p. XLV. and Grundriss der Ir. Ph: Die Pahlavi-Litteratur, p. 123 § 114.

⁽²⁾ For a description of the MSS., see below.

⁽³⁾ This note runs thus:—There is also a Persian treatise called Shāyast Nā-shāyast, which gives a good deal of information obtained from the Persian Rivāyats and copies of which are contained in the MSS. Nos. 56 and 116 of the Ouseley collection in the Bodleian Library at Oxford.

⁽⁴⁾ For a description of these MSS., see Nos. 1952 and 1953 of the printed catalogue of MSS. of the Bodleian Library at Oxford.

hesitation that these MSS., one and all, contain the same treatise, call it by the name of Saddar Bundehesh or by that of Shāyast Nā-shāyast. The book was, perhaps, called Shāyast این د نقر شایست ناشایست ... Nā-shāyast from its opening words, viz (1). This is again borne out from the colophon to a MS. of the Saddar Bundehesh, (2) belonging to Dastur Kaikhosru Jamaspji and written in 1180 A. Y., which runs thus:-نيام شد يندنامه دين Spiegel's conjecture was right when بهى كتاب شايست ناشايست he said that the Shayast Na shayast was, perhaps, identical with the Saddar Bundehesh(5). The title Saddar Bundehesh seems to have been given latterly to the work by Dastur Darab Hormajyar, who has drawn largely upon it under this title in his Rivayat or more probably by his father, Dastur Hormajvār Sanjana, both father and son, being rāwis or compilers of Dastur Burzor Kamdin, another rāwī or compiler Rivāyats. of a Rivayat, does not mention this work by its present name, although he has incorporated whole chapters from it in his Rivāyat. (4)

The contents of the Saddar Nasr are varied and miscellaneous.

At one time the author expounds a beautiful maxim of morelity; at another time we find him expatiating on the importance and performance of a religious ceremony. Sometimes even a trifling subject is taken up and is clothed in a religious garb. To explain his subjects the author has drawn largely on the Pahlavi commentary of the Avesta. The contents are:—Faith in religion, the best of all good works (1); abstinence from even a trifling sin (2); the advantages of in-

این کتابیست در شایست و The Saddar Nasr opens with the words) ناشایست

⁽²⁾ For a description of this MS., see below.

^{(3) &}quot;Vielleicht ist es den Saddar Bundehesh identisch, den dieser beginnt mit den Worten ناين دفتر شايست ناشايست Die traditionelle Literatur der Parsen, p. 182.

⁽⁴⁾ Vide Burzor Kamdin's Rivayat.

dustry (3); not being hopeless of the forgiveness and compassion of Hormazd (4); performance of the Navazud and the Geti-kharid ceremonies (5); performance of six good works, viz., the celebration of the Gâhâmbârs, observing the days of the guardian spirits, ceremonies in honour of the souls of our relatives, recital of the Khorshed and Mah Nyaishes, and the celebration of the Rapithwin ceremony (6); reciting certain prayer after sneezing (7); submission to the authority of high priests (8); the sin of unnatural intercourse (9); the duty of wearing the sacred thread-girdle (10); the preservation of the house-fire (11); use of old and scanty clothing for covering the dead (12); performance of ceremonies in honour of the souls of our parents and relations (13); ceremonious interment of nailparings (14); appreciation of the beauties of nature (15); fire to be kept continually burning when a woman is pregnant and also when a child is born (16); the proper cutting of a toothpick (17); marriage, a sacred duty; adoption (18); the merit and advantages of agriculture (19); liberality to the good and the worthy only (20); saying grace before and after meals (21); the merit of Jadangoi, i. e., the duty of supporting, and interceding for, the poor (22); keeping domestic animals in check from injuring others (23); giving Parāhum (Hôm-juice) to a newly born infant (24); fulfilment of promise (25); selection of a sage or a high-priest for one's proper guidance (26); enquiry, when a doubt arises, whether an action be good or bad (27)(1); proper teaching of the Avesta (28); liberality to the good and the worthy only (29); the sin of spilling water and of drinking it at night (30); the feeding of dogs and their proper treatment (31); the crowing of a hen and the unseasonable crowing of a cock (32); digging up a corpse buried under

⁽¹⁾ Voltaire who has held up to contempt the pride of theological disputants and in whose pages the ridicule of church and priests is undisguised is so enamoured of this beautiful precept that he mentions it no less than four times in one of his works. He says that it is the abstract of all morality and will cut short all the disputes of the casulets.

the ground (33); refraining from much slaughter of cattle and the unlawful slaughter of them (34); performance of ceremonial ablutions (35); necessity of Bareshnum (purification ceremony) for men and women and the qualifications of a Bareshnumgar (purifying priest) (36); proper observance of the Farvadegân (the days of the guardian spirits) (37); abstaining from drinking from a cup belonging to a person of another religion (38); the proper maintenance of the sacred fire and the attending priest (39); submission to the authority of parents and priests and abstaining from harassing them (40); proper precautions to be taken in case of menstruous women, and the prayers incumbent on them to be recited (41); the sin of Hamimâl, e. g., slander, committing rape, &c. (42); the merit of killing noxious creatures (43); the sin of walking bare-footed (44); repentance for every sin (45); the proper age for tving on the Kusti (sacred thread-girdle) (46); performance of the Sarosh ceremony on the death of a child seven years' old (47); the duty of not filling a cooking-pot to overflowing, lest the fire should be extinguished (48); removal of the ashes of a fire (49); the performance of morning ablutions (50); the duty of educating children (51); performance of the darun (sacred cake) ceremony on the day Khordad of the month Farvardin (52); performance of the darun ceremony in honour of the angel Behram while out on a journey (53); adoption: the adoption of a son by one's serving wife (54); eating bread with Hormazd Vaj (prayer in honour of Hormazd) if one is unable to consecrate the sacred case at the Navazud ceremony (55); the sin of making water while standing, and precautions necessary for making water (56); the sin of killing a hedgehog (57); performance of the zindeh ravan (ceremony for the souls of the living) once in one's lifetime (58); obedience to their husband, the only Nyāish for women (59); faith in religion (60); disadvantages of falsehood (61); advantages of truth (62); the sin of adultery (63); abstinence from committing theft and robbery (64); practising thanksgiving unto God and

doing other good deeds (65); performance of the Davajdeh Homast ceremony for women (66); the sin of adultery (67): proper precautions to be observed by menstruous women (68): the sin of allowing sunshine to fall over a fire (69); precautions to be taken while carrying the dead (70); the sin of eating dead matter in the form of medicine (71); the sin of polluting water or fire with dead matter (72); abstaining for a year from using the produce of a cow, goat or fowl which has eaten dead matter (73); performance of morning ablutions (74); inspection and removal of any dead matter found in the water of irrigation (75); purification of a woman after child-birth (76); purification of a woman after still-birth (77); abstaining from eating meat for three days when death occurs in a family (78); advantages of liberality (79); the merit of reciting Ashem Vohu (the formula for righteousness) (80); procrastination (81); tying on the Kusti when rising from the bed (82); the sin of keeping fasts (83); prayer before sleeping (84); seeking advice of the wise and our relatives in every matter (85); the sin of killing a beaver (86); performance of the Sarosh ceremony for the first three days when death occurs in a family (87); the sin of using polluted wood (88); purification by Bareshnum of any one eating dead matter or polluting another with it (89); the sin of giving anything to sinners (90); the mode of purifying things polluted with dead matter (91); maintenance of the sacred fire and the attending priest (92); slander (93); reciprocation of benefits (94); prayers for the sun, moon and fire (95); improper mourning for the dead (96); treating the elders of religion with respect (97); correct teaching of the Avesta by the priests to laymen (98); teaching of Pahlavi only to the priests (99); the sin of molesting harmless persons (100).

The contents of the Saddar Bundehesh are miscellaneous and without any gradation or system.

Contents of the Saddar Bundehesh are miscellaneous and without any gradation or system.

The first and the concluding portions treat of cosmography and eschatology,

and the rest give chiefly a disquisition on morals and Zoroastrian

legends, traditions and liturgy. The following are the contents: Introduction—It is essential to know 'the proper and the improper' and to distinguish right from wrong. The creation of the world and the antagonism of Ahriman therein (1); the work of the seven archangels and their antagonists (2); revelation of the Mazdayasnian religion (3); acceptance of the religion by Vishtasp on seeing the miracles of Zartusht (4): Zartusht, the best of God's creatures, superior even to the angels and archangels (5); every duty and good work should be done under the guidance of high priests (6); if the dead were to revisit this world, they would never commit sins (7); on the instability of the world (8); good works, and not the accumulation of wealth, will accompany us to the other world (9); why should the rich be more anxious about doing good and meritorious deeds than the poor (10); the punishment for every sin committed by the body is inflicted on the soul (11); what duties and good works done in this world please Auharmazd and the Amshaspends (12); the various grades of good works and sins (13); about courtezans (14); if a menstruous woman casts her glance on fire, water, and the barsam (sacred twigs), it is a sin (15); sun-light should not be allowed to fall on fire (16); Atash-Beherams (fire temples) should be erected in the places where there are Zoroastrians (17); when the world was created by God, fire showed its unwillingness to go there (18); fire should not be extinguished (19); the soul of Kershasp (20); the preciousness of a righteous man and an Atash Beherām (21); if a man undertakes any good work in the name of an Amshaspend, he ought to bring it to an end to the best of his power (22); on the killing of noxious creatures (23); how the souls of the righteous and the wicked feel when the corpses are eaten away by dogs and birds (24); men should practise virtue now that only 3,000 years are left for the resurrection of the world (25); on the nourishment of cattle (26); on the value of Ashem Vohu (righteousness) (27); we should not put off till to-morrow what we can do to-day and should not

rely on our youth and wealth (28); children should not neglect their duty to their parents: parents have a share in the good works done by their children (29); a slave, once bought, should not be sold to a man of another religion (30); on the value of repentance for one's sins: the story of Jamshed (31); greater harm is done. by the deception of Ahriman, to one's soul than to one's riches or property (32); on the renunciation of friendship with a calumniator and a malefactor (33); chaste women: disobedient women: divorce (34); story of Hoshedar, Hoshedar Mâh and Soshyos (35); on Zartusht asking for immortality from Hormazd (36); the margarzân sins, i. e., sins worthy of death (37): on commerce and laying out money at interest (38); one should extract, from his wife, a promise of participation in every duty and good work she performs (39); on the merit of the Ijashne ceremonial and Tars-i-Astudan (40): precautions to be observed by a menstruous woman (41): on the Geti-kharid and the Navazud (42); on Zindeh-ravân (43): for warding off any one disease, one should undertake to do a good work in the name of an Amshaspend (44); the commentary of Ashem Vohu and some other Avestic formulas (45); on the merit of consecrating the ceremonial of Ardavisur (46): on consecrating a Vendidâd for the removal of sins (47); what is Yazashne and why should it be performed (48); on the Sarosh ceremony and on consecrating clothes with the darwn (sacred cakes) (49); the six Gâhâmbârs or season-festivals (50): the ceremony in honour of the souls of the departed, chiefly the Afringan (51); the ten days of Farvardegan (52); on reciting the Fravashi (prayer in honour of the guardian spirits) (53): when this world was created by God, man and fire and cattle showed their unwillingness to go there (54); on the performance of a Nyâish (55); on Mâh Nyâish (prayer for the moon) (56); on reciting Ormazd Yasht (57); on reciting the Sarosh Yasht (58); the meaning of saying grace before meals (59); on the tying on of the Kusti (sacred thread-girdle) (60): on marriage (61); on the merit of adoption (62); women should

lead a married life (63): daughters and sisters should be married at the proper age (64); on the sin of slander (65); on the consecration of Hamadin (66); on the sin of adultery (67); on the sin of telling lies (68); women should obey their husbands. and children, their parents (69); on truthfulness (70); ill-gotten gain never prospers (71); on the Bareshnum ceremony (72); duties and good works should be done to extricate one's self from the punishment of hell (73); man's duties: proper care and precautions to be taken in using those things whose guardians are the seven Amshaspends (74), viz., the sky (75), light (76), the earth (77), water (78), fire (79), trees and plants (80), air (81), metals (82), cattle (83), man (84); on tying on the Kusti and performing a Nyâish (85); on the bringing up of children (86); every one, on reaching his proper age, should select an angel for his guidance, or a wise man as a friend, or one versed in religion for his high priest (87); precautions to be observed while making water (88); it is a sin to walk without the Kusti at the age of fifteen and it is also a sin to walk without shoes (89); one should never say anything without having previously heard about it from a trustwortly source: the sin of sorcery (90); he who has repented of his sins will not go to hell except one who has committed adultery (91); when going to bed, an account should be made up of the day's good works and sins (92); on the ceremonies in honour of the souls of the departed (93); on the participation in the Gâhâmbâr festival: on Zindeh ravan: on eating meals without saying grace: on the ceremonial of Tars-i-Astudân (94); on the ten days of Farvardegân (95); on the precautions to be observed by a menstruous woman (96); how morning ablutions are to be performed (97); the five invisible things in the body of man, viz., the vital spirit, the soul, conscience, intelligence and the guardian spirit (98); about the souls of the righteous and the wicked (99); on the soul of the person who has committed adultery (100). Conclusion: -on resurrection and future existence.

The following parallelisms will give us an idea of the close

The Saddar Nasr and the Pahlavi Shāyast-lā-Shāyast and the Saddar Nasr which is, in fact, a

Persian Shāyast-lā-Shāyast (1):-

Chapters of the Saddar.	Chapters of the Sha- yast-la-Shayast. (2)	Chapters of the Saddar.	Chapters of the Sha- yast-la-Shayast.
v	XII, 30	XXXV	XII, 21
VII	XII, 32	XXXVI	XII, 22-27
VIII	IX, 4; XII, 2	XLI	III, 33-35
X	X, 13	XLII	VIII, 14
XI	X, 3	XLIII	VIII, 19
XII	II, 95; XII, 4	XLIV	X, 12
XIV	XII, 6	XLV	VIII, 8-10
XVI	X, 4; XII, 11-12	XLVI	X, 13
XVII	X, 20; XII, 13	LI	X, 22; XII, 15
XVIII	X, 22; XII, 15	LIV	X, 21; XII, 14
XX	X, 23; XII, 16	LVI	X, 5
XXI	V, 4	LVII	X, 31
XXIV	X, 16	LXVI	XVI, 6
XXVII	X, 25, 27	LXVIII	III, 33-35
XXIX	X, 23; XII, 16	LXX	X, 10, 32, 33
XXX	X, 7; XII, 18, 19	LXXII	II, 76-78
XXXII	X, 30	LXXIII	II, 109-111
VIXXX	X, 8, 9	LXXVI	III, 15

⁽¹⁾ Shāyast-lā-Shāyast means 'the proper and the improper.' The Saddar Nasr opens with the words "this is a book about the proper and the improper." The Saddar Bundehesh has the same beginning.

⁽²⁾ The quotations are from Dr. West's translation of the Shāyast-Iā-Shāyast in S. B. E., Vol. V.

Chapters of the Saddar.	Chapters of the Shāyast-lā-Shāyast.	Chapters of the Saddar.	Chapters of the Shāyast-lā-Shāyast.
LXXVIII	XVII, 1-2	LXXXIX	II, 63-65, 105, 107
LXXX	IV, 14; X, 24	XCI	II, 112-117
LXXXII	IV, 10	XCII	VII, 9; XII, 3
LXXXIV	IV, 13-14; X, 24	XCV	VII, 3-5
LXXXV	X, 28	0	X, 17
LXXXVII	XVII, 3-4		

MSS, collated for the text of Saddar Nasr.

The following MSS. have been collated in the preparation of the text of the Saddar Nasr:—

(1) J 15, a manuscript in the possession of Dastur Kaikhusro Jamaspji Jamasp Asa. It is described by Dr. West in S. B. E., Vol. XXIV, Introduction, pp. xlii-xliii; (2) MU, a manuscript belonging to Ervad Maneckji Rustomji Unvala. The text in this MS. occupies 52 folios and is written 13 lines to the page, The MS. is not dated; (3) ES, a manuscript of the Navasari First Dastur Meherji Rana Library. It was copied by Dastur Erachji Sorabji Meherji Rana in 1229 A. Y. from a text of the Saddar Nasr written by Rustam Gushtasp Ardeshir in 1705 A. C. The original of this MS. ES has also been noticed by Dr. West in S. B. E., Vol. XXIV, Introduction, p. xliv. It has been only occasionally consulted, as 'it is generally more diffuse, without giving more information to the reader' (West: S.B.E., Vol. XXIV, Introduction, p. xliv).

In order to facilitate the reading of the text, it has been divided into paragraphs and sections as in the translation of it furnished by Dr. West in S. B. E., Vol. XXIV.

The oldest text of the Saddar Bundehesh is embodied in the

MSS. collated for the text of the Saddar Bundehesh.

Rivāyet of Kamdin Khambāyeti, brought from Persia in 896 A. Y. The original copy of this Rivāyet is in the

first Dastur Meherji Rana I ibrary at Navsari (No. T. 30) from which various copies some to have been made in India. A layman, Kāmdin, otherwise known as Kāmā Asā, an inhabitant of Cambay, was sent to resia with several questions on religious matters for their solution (1). He brought a Rivāyet, latterly known after him, from the priests of Iran, addressed to several priests and laymen of Navsari and Cambay, among whom were Ervad Rānā Jesang, Ervad Mehryār Dahyon, Ervad Chāndā Pāhlan, Ervad Behrām Pāhlan, Behdin Māneck Chāngā Behdin Asā Behrām, Behdin Dahyon Chāngā, of Navsari; and Ervad Shāpur Hirā, Ervad Asā Neryosang, Ervad Jivā Khorshed, Behdin Nākhvā Asā, Behdin Bahman Syāvakhsh, Behdin Kayāmuddin Asā, Behdin Syāvakhsh Chāndā, Behdin Limbhāi Kāmdin, of Cambay.

The contents of this Rivāyet are of a miscellaneous character. They are:—(1) Pursesh pasokh, i. e., questions on religious subjects, with answers, written in Avesta characters.

The colophon to this portion of the Rivāyet (folios 99-101) states that it was written by Shehryār Ardeshir Irach Rustam Irach in consultation or conference (ham-pursagîh) with Gîv Isfendyār Gîv in the city of Yazd, for the Parsees of India, at the instance of Dastur Shehryār Rustam, on roz Dae-pa-Adar, māh Behman, in 896 A. Y.

(2) Commentary to Ashem Vohu, (3) paraphrase of a portion of Khorshed Nyāish (4), the number of Ahunvars to be recited in Afringan Gahambar and other Afringans, and the number of the sacred metallic twigs (barsam) to be used in the yasna ceremonial, (5) prescript about Bareshnum

⁽¹⁾ Vide Parsi Prakash, Part I (1878), p. 7.

(purification ceremony), (6) Mino-Kherad, (7) description of the 21 nasks, (8) the day Khordad of the month Farvardin, (9) the seven things kept by Jamshed in one of his mansions where they remained till destroyed by Alexander, (10) Ulamā-i-Islam, (11) commentary to Yatha Ahu Vairyo, (12) names of Hormazd, (13) description of some religious duties and sins, (14) commentary to five words of the Ahunvar, (15) on resurrection, (16) romance of king Noshervan, (17) commentary to the Avestic formulas—Khshnaothra, Ashem, Fravarânê, the Gâhs, Hormazd Bâj, Yathâ, Yenhe Hâtām, Yasnemcha—in verse, (18) Ardâi Virâf Nâmeh in prose.

The colophon here (folios 143-144) states that this was written by Gîv Isfendyâr Gîv on roz Tir, mâh Bahman in the city of Yazd for the Parsees of India in 896 A. Y.

(19) the Saddar Bundehesh, (20) Mâr-nâmeh in verse, (21) the Saddar Nazm, (22) Jâmâsp-nâmeh, (23) questions, with answers, on religious subjects, (24) religious decisions called vachar-i-din, analogous to (22), (25) Patet, i. e., the prayer for repentance.

The following MSS. are collated for the text of the Saddar Bundehesh: (i) M, a MS. belonging to Ervad Maneckji Rustamji Unvala. Our text is based on this MS. which is copied, word for word, from the original MS. described above. The colophon to the first part of this MS. states that it was finished, at Navsari, on roz Khorshed, mâh Spendarmat, in 927 A. Y. The colophon after the text of the Ardâi Virâf Nâmeh states that it was finished on roz Hormazd, mâh Dae, in 928 A. Y. The text of the Saddar Bundehesh in this MS. begins at folio 162b and ends at folio 191b, and is written 23 lines to the page. The last folio is lost and the writer's name is not known. (ii) E, a MS. belonging to the Navsari Meherji Rana Library. It was copied by the late Dastur Erachji Sorabji Meherji Rana from a MS. of the Rivāyet of Kāmdin Khambā-

yeti now in the Mulla Feeroze Library, the latter being written in 1040 A. Y. In this MS, the text of the Saddar Bundehesh occupies 161 pages and is written 14 lines to the page. This MS. contains, besides, two smaller texts:—(1) Sitâyesh-i-Si-roz (pazand bâ khat-i fârsi), pp. 162-204; (2) padvand-râyînîdârî. i. e., nekâh bastan bâ ravesh-i Iran, pp. 206-221. (iii) K, a MS. belonging to Dastur Kaikhusro Jamaspji Jamasp Asa. This MS. exactly resembles the MS. M described in (i) with the exception of the first portion of the Rîvâyet, viz., purseshpåsokh, being omitted. It was written at Navsari in 954 A. Y. and copied from the original MS. of Yazd described above, by Ervad Behram b. Kekobâd b. Hamajyâr b. Padam b. Kâmâ. Another colophon at the end, written probably in a different hand, states that the MS. was written in 954 A. Y. by Vekji b. Kukâ b. Hamajyâr b. Padam Sanjânâ. This MS. occupies 106 folios, several folios are lost, and the latter part of the Saddar Nazm is added by a different hand.

The text of the Saddar Bundehesh as given in the original MS. of Yazd is in a dislocated state and hence the MSS. M, E, K which are all descended from this MS. as described above have the same dislocations as in their original (1), owing to accidental displacement of folios in the oldest MS. The text is written continuously in all the MSS. without proper division into chapters or sections, and, moreover, it bears evident traces of grammatical decay in many places. This being the case, one would be certainly at a loss to trace the proper connection between the chapters at places where dislocations occur. Fortunately, the difficulty, in this case, was solved by another MS. of the Saddar Bundehesh. This MS. in the possession of Dastur Kaikhusro Jamaspji Jamasp Asa has been of material assistance in the restoration, to their proper position, of dislocated texts. All the additions and corrections, as

⁽¹⁾ For dislocations of text, side foot-notes to Chapters 43, 69, 87, 90, 100 and خاتئ گناب

given in the foot-notes to our text of the Saddar Bundehesh, have been supplied from this MS. with only one or two exceptions. This MS. has the following contents:-(1) Saddar Bundehesh (folios 1-96); (2) on hasti and nisti, i. e., existence and non-existence (folios 97-98); (3) the Zafar-Nâmeh of Buzarchemehr (folios 98-105); (4) some nirangs and several questions, with answers, on religious subjects (folios 105 to end). It was written in 1180 A. Y. by mobed Dârâb, mobed Framji Munajjam b. Dârâb Munajjam b. Rustam surnamed Hatâi b. herbad Dârâb b. Hirâ b. Chândâ b. Narsang b. Mahyar b. Chanda b. Vachha b. Mahyar b. Adar b. Pahlan b. Mobad b. Kayâmdin b. Zartosht b. mobed Hormazdyar herbad Râmyâr b. Shâpur b. Shehryar from a copy of Dastur Rustam Dastur Jamasp Behramshah who again copied from a book of Mehrban Kaus Darab who copied from a book of Gushtasp Ardeshir who wrote from a copy of Marzban Asfandyar Marzban. The original of this MS. was brought by Mulla Nâmdâr Jâvid Ardesbir from Iran and was copied in Bombay by the writer mentioned above who was an inhabitant of Surat. Another colophon at the end opens thus:-

تهام شد پند نامهٔ دین بهی کتاب شایست ناشایست

For facilitating the reading of our text, it has been divided into a hundred chapters to make it consistent with the title saddar, and the chapters have been divided into sections.

			100		
نٽ	ن ،	50	كتاب	- AW	163
J)				

nio.	ښاي
آغاز کتاب	
سه سهم کوفیا در ددر استدار در د	(1)
سد گذاه نباید کی د	(٢)
Le Like S visit like S visit in the control of the	(m)
	(JE)
	(a)
٠ ١ ١ ١ ١ ١ ١ ١ ١ ١ ١ ١ ١ ١ ١ ١ ١ ١ ١ ١	(7)
the second secon	(V)
ه سه لغاده خواده.	
سے کا ایک کا کا کا ایک کا	(V)
- I about 1	(9)
از غالامدارگی و مواجری کردن بباید پرپیختن ۸	(1+)
هر باب کشتی داشتی ه در باب نیکو داشتی آتش خانم	(11)
هر د د د د د د د د د د د د د د د د د د د	(11)
در تن موده جامعً كهنم ببايد گذاردن و از پس تابوت	(11
	/ 1 W1
روان پدران و مادران و خویشان نیکوباید داشتن ۱۲	(11)
هر باب ناخن چیدن ۱۳۰۰۰	(14)
در ووس ديدن چيز خوب بنام اين بدارد گفتي	(10)
چون در خاله زن ایستن باشد و نده حوس فی نداد می	(17)
جدا سود الش بباید سوختن	
چوں خلال تواشدہ باید کم بوست ندار	(1V)
مودمان جهد داید کودن تا نین کنند ند دند داند .	(17)
حررت بدون سدري ديارند	
	(19)
Life of the state	(۲ •
در باب کرفهٔ نان بواج خوردن و گذاهٔ درایان خوردن ا	(11)

صفح					باب
r		•••	•••	باب جادنگوئي كردن	
گوشت	ردمان '	، کر مر	آن وقت	گذاه بداید پرریشتن خاصر	(۲۳) از
r		•••		خوره ۱۹ باشنه	
rı	ه دادن	می باید	پراہوم	رن کودک از مادر بزاید	(۲۴) چر
۲۱		•••		باب پیمان و قول بجا آ	
ئىرا	شدگان يك	کم از فو		ن مردم پانزده ساله شود	
ر	از دستو	ي را	توران يك	بپذاهٔ خود گیرد و از دس	
77		•••		خود گيرد	
ند ۲۳	ران پرس	از دستو	ازآنكه	بے کاری نشاید کردن بج <mark>ز</mark>	(TV)
٠٠٠ ٢٢	•••			باب أموختن اوستا بدر	
۲۴				باب سخاوت کردن بارزا	
۲۴	•••	4		باب آب رینتن و خوره	
ra		•••		باب پرورش سگان	
نگ	بنگام با	ي بي	يا خروس	ن مرغ خانه بانگ کند	(۳۲) چ ر
ra	•••	•••	•••	كنه نبايد كشتى	
۲Y	باشد	ر زمین	م در زیا	باب آشکارا کودن نسا ک	(۳۳) در
۳٦	•••			بسيار كشتى گوسفندان ببا	
۲۷	•••		•••	ر باب روی شدن	(۳۵) در
۲۷	•••			ر باب بوشنوم کردن	٥ (٣٦)
۲۸		•••	•••	ِ باب ده روز فرور دگان	,s (mv)
r9		(خوردر	كوزة جددينان آب نبايد	(۳۸) از
۳٠,	•••	•••	شتن	نش بهرام را نیکو باید دا	iT (mg)
۳۰	:::	•••	ازردن	ربه و پدر و مادر را نباید	7 (h +)
٣١		•••	•••	ر پوريز زن دشتان	
۳۲	•••	•••	•••	كناة بهيمالان بربيختن	31 (47)
۳۳ ۰۰۰	••	•••	•••	رباب کشتن خرفستران	The Market State of the State o
٠ عام	•••	•••		رباب گذاءً كشاد دوارشني	(۱۹۹) د
me	•••		•••	ر باب توبت	
ro	بستن	ي ببايد	ون کشتہ	ون صردم چهارده ساله ش	(۲۹) چ

صفت								باب
صلاات		.1		فيد. د ۵۰	ث سالر	کودک ہف	(0) 9-5-	(FV)
	د دودن	رس بدایا	منتي مسرو ساماد	سيري يس ، . اگري	د سریک	درگ ده: د	20192	(FA)
٣٧.	•	د اسدن	مي باين ما	. / ا		. aif	(1)	(49)
	جا باید	ا در انا	نت ادنش	یک ساء	ر چینند ۲۲	السن بر	₩ &1.\	(1 1)
٣٦.	••	••	٠. د	سرد سو	رم آتش	دی تا بو	4	
	ردمان	چوں م	امداد .	ت در با	،یاب کود	ودنمي پاه	در چکر	(0+)
٣٧.	• •		•••	•••	خيزنه	عواب بر	از ۵	
۳۷.		14	(9)	د فرستار	صدان داي	را بدبير	دود ت	(01)
m 1		د دورر	مالا فرور	خرداد	بشتن روز	درون ي	در باب	(01)
Par V	، بشتی	۾ فيصوبي	1910 19	ي بهرام	را بدد شدر	سفری خو	چون به	(01)
W A		د د	لي ر ميا	واید بس	فرزدهي	چدو زن	ויפונ	(96)
W 7	 	مدد ناس	واجاور	نر باشد د	ون نہ یشا	وزود در	ובפטני	(00)
M 9			د ج رر	ار درون	در باید د	مس چدو		(67)
			•••		به کشتی	و انبای	خارپشن	(DV)
۴.		•••			ان يشتن	زنده رو	در باب	(01)
k.	···		· · ·	ت ت کہ	ردس اینس	یایش کر	زن را ن	(09)
		بهر دون یا	JW 747			ر فقرن	بجايد	
191	• • •	•••	•••			ים ומנה		(Y•)
	استوان	بر دین	را نيز	. ديدرا ن	داشتن و		.ردين	
47	•••	•••	•••		ورگ اسم	י פנית י	،	7411
٣٣	•••	•••		ئة ن	باید پرید	ع دهدن	از دروع	(71)
Em			ردن	استي کر	گفتن و را	راسدی ا	در باب	(7٢)
घ					بارگي	- رو ^{سړ} ي	در پرید	(71")
40						زدزدى	در پرید	(74)
47				•••		داري	در سياس	(70)
μV					پها صت	دوازده	در باب	(۲۲)
					کرد ن	روسپى	ه و پرپیز	(77)
۴٨		***		•••	•••	زن دشتا	در باپ ز	(1/1)
	***			افكند	بر آنش			(79)
	•••	***			ا بدادگاه	سا بردن	، ر باپ ز	(V .
	•••	•••		 ندارد خی	مان نسا	رو و در	ز بهو دا	(1)
01		•••	درەن	· ·				

	با
نسا بم آب و آتش بردن گذاه است ۱۵	(VT
گوسفندی یا موغ خانم را پریدز کردن از نسا خوردن ۵۱	(Vr
چون باعداد از خواب برخیزند دستشو باید گرفتن و	(VF
پادیاب کردن دردن	
نسا از کشت زار بیرون باید کردن ۲۰۰۵	(VD
در باب پرین زن که کودی بزاید ۳۵۰	(V7)
ه ر باب پورین زن کم کودک بزیان شود ۵۳	(VV)
چون کسی و دیران شود دران سرای گوشت تازی نباید	(VA)
خوردن ما	
در باب سخاوت و رادی کردن ۱۹۰۰ ما	(V9)
قيمت و ارج اشم ويو ۵۵	(A +)
چر کار و کرفم بفردا نیفگندن مرکار و کرفم بفردا	(A)
چون از خواب برخيزيه كسقي بدايه بستن ۵۸	(11)
هر باب پورد ختن از روزه داشتن ۵۸	(11)
چرن بخوا بلد خفتن یک ایدا و یک اشم بداید گفتن ۵۹	(14)
در باب مشورت کردن بدانایان در برکاری کم پیش آید ۲۰	(NO)
سگ آبی نشاید کشتی	(K 1)
چون کسی و دیران شود دران سر روز بشت ممروش کودن و	(AV)
شب چهارم سم درون بباید پشتی ۲۱	
دار که بخون و پلیدی آلوده بود نباید سوختن یا	(VV)
بکاربودن ۱۲۰۰۰ بکاربودن	
اگر کسي نسا خوره يا برکسي نسا افگنه بر شنوم بايد کردن ٦٢	(A 9)
ہیے چیز بہ گنهگاران نباید دادن ۲۲	(9.)
اگر چیزی بنسا ریمن شود چگونه باید شستن ۲۳	(91)
آتش بهوام را نیکو باید داشتن ۲۳	(97)
در پوريز فيبت ۱۴ ۰۰۰	(917)
قهر نيكوئي و فوازش بدانستن ١٥٠ ١٥٠	(94)
در باب نیایش کردن۰۰ ۰۰۰ سال ۱۵ ۰۰۰ ۲۵ ۱۵ ۱۵	(90)
اگ کسی و دیران شود دیگران و انشاید کر گریستن کنند ۲۵	(94)

	باب
	(9V)
	(91)
	(99)
) مردمانرا بیگناه نبایه رنجانیدن ۲۷	• •)
فهرست کتاب صد در بندهش	
آغاز کتاب – از شایست و ناشایست آگاه شدن و نیک	
از به شناسیدن	
در باب آفریدن گیتی و بدی کردن آبرمن دران ۱۹۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰	(1)
در باب یفت امشاسفند و ضد و بهدسار ایشان ۷۰	(٢)
در باب آشکارا کردن دین درین جهان	(m)
چون گشناسپ معجزات زرتشت بدیه دین ازوی پذیرفت	(F)
و چهار چين بپاهاش آن يافت عا٧	
دادار اورمزد زرانشت را ازیم امشاسفندان و فرشنگان	(0)
بهتو آفرید ۲۲ ۲۲ ۲۲ ۲۷ ۲۷	
چوگار و کرفه کم صود مان کندد بدستوری د ستوران ددا به کددن ۷۷	(F)
ا در صردگان درین جهان باز آیده برگز کاری ناشارست .	(Y)
گفاه فکره نهی ۷۷ در فاراده است.	
هر ناپایداری دنیا این در ناپایداری	(N)
اندوختن مال و خواستم دران جهان بکار نیاید بلکم کار و کرفم ۷۸	(9)
قوانگران چرا غم بیشتر خورند از درویشان ۷۹	(1+)
برای بر گذاه کم تن بکنه عقوبت بروان رسد ۷۹	(11)
٥٠ درون حيان هم كار م كوفع كذر كرار من الروا فروا	(11)
ازان خشنوه باشده	
در باب کرفه و گذاه و پایهٔ آنها ۸۱	(11")
هر باب زن روسچی ۸۲	(14)
اگر زن دشتان آتش و آب روان و برسم بیند گذاه باشد ۱۳	(10)
	(17)
Λ	11 17

صفح								باب
	يرام	آتش ور	با شند	كشتيان	و بستم	بهدينان	ہر جایکہ	(IV)
۸۴					شاختن			
	د رین	است کہ	نهی خو	، آتش	لم بيافريد	، این عا	چون ايزد	(1 N)
14	•••			•••	•••	يايد	جهان ا	
NO				•••	ه کرد ن	سرد نداید	آتش را	(19)
۲۸				•••	باسپ	وان کوش	دو باب ر	(٢٠)
	د يگر	د اشو و	یکی مر	، گفتن	چيز نشايد	رج دو ٠	قيمت و ا	(11)
97	•••	•••		•••		ב ניתוח	آتش,	
	م كانوا	، باید ک	ن پذیرد	المنفسلة	ز بهر اص	چيزي ا	اگر کسی	(۲۲)
91	•••	•••	***		زه	ماصانها بد	ڏوان م	
91		***		•••			در باب خ	(۲۳)
	در چ	و دروند	ی اشو	ند روا ر	بدرا خور	وران کاا	چون جان	(۲F)
91"			•••	•••		باشد	حالت	
	است	را مانده					درین سر	(10)
916			•••	•••	ختن	ايد اندو.	نیک <i>ی</i> ب درباب پ	
			***	ئند	و و گوسا	رورش گا	در باب پ	(٢٦)
97		•••	•••	.،. و	زج اشم و	بهت و ا	در باب ق	(r v)
	و بر	يفكندن	بفردا ن	ن باز	واړيم کوږ	زفد کد خ	پرکار و کم	(r n)
97	•••	رەن	نشاید کر	اعتبان	و خواستم	و مال	جواني	
	وفم کہ			The second second			فرزنه را ۱	(19)
97					و صادر ي			
91	ختن	ئنايد فرو	ديذان نن	باز بجد	ن بخرند	^{قا} ر را چو	بنده پرسا	(٣•)
					و حقيقت			(11)
					دمان از		the first water the first the first	(77)
+10	مردمار				ان آورد ن			
•1							د وستی م	(٣٣)
					ر و زن نا			(mp)
	مگربہ	نشاید	در دين	کودن	دن وريا	طالق دا	נט נו	
+1	Y Y					۽ڍڙ	چهار د	

صفح						باب)
1 17	ن	سياوشانا	مالا و	ر و اوشیدر	قيقت اوشيد	ام (۳۵))
1.7		ى	، خوا سا	رمزد ابوشى	انشت از اور	(۳۲) زر)
I • V	•••				د نام گذارای)
۱ ۰ ۸ ۰۰۰	•••	رد دادن	ر زر بسر	ني کردن و	باب بازرگا	10 (M))
1 + 9	٠ ن	عې د کرو	ن خود	و کرفہ با ز	ریم بہرہ کار	10 (49))
تن ۱۰۹ و۱	دان یشا	س استو	ن و تر	وشن فرمود	ِ باب كرفتًا يـ	۱۵ (۴۰)
11	•••	o	ين دشتا	ونام و پري	باب دشتان	ا ^ع) در)
111		کردن	ر نوزوه	ريد يشتن و	باب گیتی خ	۲۲) دو)
111	•••	•••	•••	وان يشتن	باب زنده ر	۴۳) در)
زی از	ئىون چىيى	ن پیدا ن	ے کہ بت	ש זת נכנפ	ي دفع كرد	عاع) برا)
110	•••	444			امشاسفندان		
117	***		، يگر	چند کائم د	اشم ويوو	۵۴) زند	(۱
111	•••	•••			باب ونديداد		1)
119	٠ ر	لا وجارش			باب ونديداد		()
119		کردن	باید	است و چرا	س چر چيز	۱۹) يزش	()
11	ບ	رون نها د	س بر در	يشتن و جاه	باب سروش	ه) در	1)
171	•••				قت شش گم		1)
17r	گفتن	آفری نگان	ردن و	ودردگان ک	باب روزگار	ا۵) در	1)
110		•••		روردگان	اب ده روز فر	ا۵) در ا	")
177	•••	***	•••	يشتى	باب فروشين	۱۵) در ا	~)
.مرد م	چير	فريد مسر	بدي بدا	مزد این گ	ه دادار اور	اه) چود	(ء
۱۲۲		بگيتي	د کر ما	مفند — گفتذ	اتش و گوه	,	
119	•••			^ي ردن	باب نیای ش ک	اه) در	۵)
17		•••	•••		باب مالا نياي		۲)
15	•••	• • •	… ບ	يشت خواند	باب اورمزه	۵) در ب	V)
181	•••		დ	بشت خواند	اب س روش ا	ه) در ب	A)
171	•••	•••			اب معذی نا		9)
۱۳۲		•••			اب معذي كا		•)
1rr	•••				اب ك رن گاً زن		1)

•								باب
صفحر					باددين	مذہبی گ	در باب ه	(77)
146.		•	•••		بردن سکدفد	ری کردن	ز ^{نانرا} شو	(7r)
146.			رت	ננט וש וי	י בניית או	ىر دردو خمانىدا	دخة ما	(4۲)
100.				ادن خا	بسویر د نا نا	ייניזעני	دختریا. د. بان	(70)
١٣٦.		•••	•	(س سادو	مددي به	در باب ه	(77)
177.		• • •	•••	O	لرمود ن يا ا:	ا ان	در باب ،	(YV)
124		ت	بزرگ اس	س کداؤ ا	ماني دود	ي دامساه	با زن کس	
154.	••	•••	•••	•••	بعدن	ه روع	در معني	(NF)
171.	مادر	ايدرو	و فوزند ب	ا شوہر	ار ی زن ا	ر مران بود م	در باب فر	(79)
119	للبيدن	مردم نط	از زیان	خويش	ن و سود	سدی درد	در باب را،	(V+)
14.	••				از جايگاةً	چیزی	درسي يا	(V1)
115.		•••	•••	•••	کردن	وشدوم	در باب ب	(VY)
141	ويبختن	; گناه د	1 9 (0) 39-	رشاید ب	ن مشغول	رقم کردو	از کارو ک	(VM)
141		نام	ر پيز مرد	فند ـــ پہ	ت امشاسا	رييز به	در باب پ	(VF)
147		•••	•••	•••	•••		در پرېيز	(VD)
144	•••	•••		•••	•••	94	در پرپيز	(YY)
141		•••	•••				در پېرېير	(VV)
141			•••	•••	•••		در پرییز	(ΛV)
lkd			***		•••	ا نش	در پربيز	(V9)
101			•••		رخت		در پرپيز	(V •)
101			•••		•••	باد	در پرپيز	(11)
101				•••	ت	ايوخش	در پرېيز	(NL)
101				•••	•••	گوسفند	در پربیز	(14)
100					•••	مردم	در پرييز ،	(Vk)
100					نن	شتی بسا	در باب ک	(10)
101	21 1. 4	 م ف :ند	نه آورد	و قوزا			مرد را با	(r 1)
		נ כנ					کرفہ و	
104							ہر کس کہ	(AV)
	الا خود	ی به پد	שובענים	נ ~≈ייפי 	رن سمی در سدی گ	ج سے ہے۔ دافائد، ا	ار دار گدرد د	(11.17
107	ور ديرد	ي بدسد	این اگار	پرد و د	دو ست گ	: (50 10	ייני נ א	78.83
IAA			این	زچہ با	کلا پرید	دا حددن	چوں آب	(VV)

صفحر		باپ
	چون صردم پانزد ه سالم بی کشتی روند گذاه باشد و کم	(N 9)
IDA	یک پای موزد رفتن نیز گذاه است	
	برچيزي کر کسي خوانه بايد کر از معتمدان شنيده	(9+)
109	باشد و بر کر جادوئي کند دروند و دوزخي باشد	
	ہر کس کہ پتٹ کودہ باشد بدوزخ فرسد مگر آنکس کہ	(91)
109	گنابش در زن کسي جستم باشد	
	در وقت خسپیدن حساب باید کردن کم اصروز چند کرفم	(97)
171	كردم و چند گناه	
171	هر باب روزگار و دردگان	(914)
	د رباب گذیدار رفتن و چاشنی کردن و در باب زنده روان یشتن و	(94)
171	در باب نان خوردن بی واج و در باب توس استودان یشتن	
171		(90)
171		(44)
170		(9V)
170		(44)
171		(99)
14) در باب روان صردي كم زنا كردة باشد	(• •)
IVM	11 11 11 11 11 11 11 11 11 11 11 11 11	

کتابِ صد در نثر

بنام ایزد بخشاینده بخشایشگر مهربان

آغاز کتاب صدور نشر

(۲) این کتابیست در شایست و ناشایست کر از دین بر مازدیسنان بیرون آورده است (۳) کر واجب آنست بر کسی را دانستن این بکار داشتن (۳) و یک ساعت نشاید کر ازین خالی باشند (۵) کر چون خالی باشند بر یکی را گناه بسیار بود و چون بجای آورد مژده عظیم باشد

(۱) درین وقت من دین بنده بهمن پایدار از کتاب موبدان موبد ایرانشاه بن ایزدیار بن تشتریار بن آدرباد تا بر کد خواند و کار فرماید مژدی بروان ایشان رساند (۷) و این قدر کر نبشتر آمد کرفر دانند بر کدام بزرگتر و بر کسی کمتر ازین نشاید دانستن (۸) اگر زیاده بود شاید اما اگر ازین کمتر بود نشاید دانستن تا شکر نعمت ایزد افزونی بکرده باشند و ایزد تعالیل اورا بیجای نیکان رساند

(۹) و دیگر لطف و کرم ایزد ازین پیداست کر مارا بیافرید با آلتی تمام و بیچ چیز از ما دریخ نداشت (۱۰) و برچر بکار بایست مارا بداد (۱۱) بر سر بمد مهتری گماشت کر آن خرد است تا این آلتهارا بکار میدارد

⁽۱) J15 omits § (۹): MU has, for § (۹), the following:—

مر که خواند کار بنده مزده بروان آنکس فرسته

of. SBE. Vol. XXIV: Introduction, p. XLIV and p. 256, note 2.

⁽²⁾ J15, MU have, for the last seven words, the following:—
اما کمی نشاید تا شک نیاید

(۱۲) درود ایزد تعالی بروان اویژه زراتشت سفنتمان و دین آگاهان و پاکان و نیکان (۱۳) بر روان آنکس باید کر هرکاری کد کند بدستوری خرد 1

در اول

(۱) اینکر میباید کر بر دین استوان باشند و بیچ شک و گمان در دل نیاورند (۲) و حقیقتی باعتقاد کنند کر دین بر راست و درست کر خدای بخلق فرستاد اینست کر زرتشت آورده است اینست کر من دارم (۳) چر برگاه کر مردم چنین باشند و بیچ شک و گمان در دل نیاورده باشند بر کار و گرفد کر از روزگار زرتشت تا این روزگار بکرده باشند و برچر پس ازین تا رستخیز کنند آنکس بم بهره بود (۴) چون روان او در شب چهارم بر سر چینود پل رسد مهر ایزد و رشن ایزد حساب و شمار او بکنند (۵) اگرچر کرفر کم مایر کرده باشند برکار و کرفر کر بهدینان بفت کشور زمین کرده باشند اورا بم نصیب کنند تا کرفر بسنگ زیاده شود و روان او بهست روشن جایگاه اشوان رسد

(۱) چر اندر دین پیداست کر برکار کرفر کر بگمان کنند یعنی اندیشر چنان کنند کر ندانم کر این اعتقاد کر من دارم بهتر است یا دیگران اعتقادها بیچ کرفر بروان او نرسد (۷) پس اول چیز بردین استوان بودنست و سر بصر کرفها اینست

د (1) ES omits this word. (2) For §§ (۱۲, ۱۳) J15, MU have the following:-درود بر آنکس باید که برکاری که کند بدستوری دستوران کند پکتار موی مرده چشم J15, MU omit the last four words. (4) MU adds

(1)

(۱) اینکر جهد باید گردن تا بین گفاه نکنند (۲) اگرچر گذاهی خورد بود نباید گرفتن کر این مایهٔ پس زیادتی ندارد! (۳) چر اندر دین گفتر است کر اگر چندانی مایر گفاه کر بسنگ یکتار موی مؤه چشم گفاه بیشتر از کرفر بود آنکس بدوزخ رسد (۳) و اگر چندانی مایر کرفر زیاده بود ببهشت روشن جایگاه اشوان رسد

(۵) پس اگرچر گفاهی خورد بود نباید کردن بباید پر بیختن تا نکنند و بدین بیشک باشند

در سيوم

(۱) ایدکر مردم میباید کر پیوستر بخویشکاری مشغول باشند و از پس کار خویش باشند

(۲) چر اندردین پیداست کر برکس کر از پی کار خویش و در اگر درمیان آن کار رنجی و دشواری بدو رسد بدان جهان بریکی را دو عوض پاداش یابد (۳) اگر بفسادی مشغول باشد و درمیان آنکار رنجی و زیانی بدو رسد بدان جهان بتر و عقوبت و پادفراه یابد

(ع) مثلا اگر کسی بخویشکاری و به شغل خویش میشود و دردی در راه بدو افتد و قماش او ببرد یا جایگاهی بکشندش بدان جهان یکی را چهار باز دهندش (۵) اگر کشته شده باشد اشو باشد و گذاهی که کرده باشد ازو پاک گردد و بههشت برندش

(4) ES .

نباید کردن بباید پرتیختن و این ماید پس زیادتی ندارد بکار خویش مشغول , US has, for the last four words (8) پیدا (15)

(۱) امّا اگر بکاری باطل شود و دردی در راه بدو افتد و مالش ببرد و یا کشتر شود چون بدان جهان افتد بر قماش کر از آن ببرده باشد بمتحنان بود کر او از آنکس ببرده است دیگر باره بعوض آن قماش پادفراه و عقوبت دبندش (۷) اگر اورا بکشتر باشند جمتحنان بود کر او کسی را بیگناه کشتر بود و مکافات آن گناه را بدوزخ رسد

در چارم

(۱) اینکر کسی نباید کر از رحمت و آمرزگاری اورمزد ناامید باشد و دل بدان بنهد کر مارا گذاه بسیار است بهشت نتوان رسیدن (۲) چر باشد کر کار کرفر اندک مایر کرده باشد بود کر بدان مایر اورمزد بر افزونی بدو رحمت کند بهشت رساندش

(۳) چر در دین پیداست کر آن بار کر زرتشت بهم پرسهٔ ایزد تعالیل بود صردیرا دید کر بهم و ن او در دوزخ بود و پای راست او آز دوزخ بیرون بود (3) زرتشت از ایزد تعالیل پرسید کر این مرد چر کس بوده است (6) اورمزد بر افزونی پاسخ کرد کر او پادشاهی بوده است و سی و سر شهر پادشاهی داشت و بسیار سالها پادشاهی میراند (7) و جرگز هیک نکرد بلکر بسیار ستمکاری و بیدادی و ظلم میکرد (8) قضارا یکی روز بشکار می شد بموضع فراز رسید گوسفندی را دید بستر (8) پاره گیاه دور نهاده و آن گوسفند گرمند را دید بستر (8) پاره گیاه دور نهاده و آن گوسفند گرمند

⁽¹⁾ J15 omits در راه (2) J15, MU omit (3) ES has يک پای راست او for عالي راست او (4) J15, MU omit لياي راست او

بود (۹) و عزم گیاه خوردن میکرد اما بگیاه نمیرسید (۱۰) این پادشاه پای بدان گیاه زد پیش گوسفند افگند (۱۱) اکنون بدان پاداش آن یکپای او از دوزج بیرون است وباقی در دوزج است (۱۲) پس اگرچر گذاهی کسی را جستر باشد م ناامید نباید بودن (۱۳) و آنتجر طاقت دارند کوشیدن و کرفر کردن تا بدان گناه گزارش بود چر ایزد بر افزونی مهربانست بر مصر کس

د ر پنجم

- (۱) اینکر ممر بهدینا نرا میباید کر جهدی تمام کنند تا یشت بکنند و نوزود شوند
- (۲) چر در دین ما پیچ کرفر زیاده ازین نیست (۳) و در دین پیداست کر اگرچر بسیار کار کرفر کرده باشند بکروشمان نتوانند رسیدن مگر آنکاه کر نوزود کرده یا گیتی خرید یشتر باشند (۴) و پیچ حال اگر بدست خویش نتوانند گردن بباید فرمودن پس ناچار می باید کر گیتی خرید بیزند چمتچنان بود کر بدست خود یشتر باشند
- (۵) مرد و زن بر دو درین کرفر یکسانند البتر نشاید کر این کار فرو گذاشتن چر سر بمر کرفهای دین اینست (۱) چر در دین ویداست کر دران روز کر نوزود میکنند یا از بهروی گیتی خرید می یزند سر بار روان او ببهشت رسد و جایگاه او بدو نمایند بروی نثار کنند

⁽¹⁾ ES has دیگر به for دیگر به (2) MU, ES omit مهر. (3) J15 omits اویژه مازدیسنی J15 adds بردو (4) MU, J15 omit بردو اویژه مازدیسنی و MU, J15 adds بردو از گینی آورند (6) MU, J15 add

- (۷) تفسیر گامان آنست کر کامان یعنی کر جایگاه خویش آنروز در بهشت پدید آورده باشند
- (۸) و اگر نوزود نکنند یا گیتی خرید نفرمایند یشتن به به به باشد کر مردی غریب بشهری رسد و جایگاه نیابد کر آنجا فرود آید (۱) اگرچر شهری خویش باشد او در رنیج بود (۱) پس بهییچ کرفر جایگاه در بهشت بدست نشاید آورد مگر بنوزودی کردن یا گیتی خرید فرمودن یشتن
- (۱۱) معنی گیتی خرید یشتن آنست کر در گیتی مینو خریده است و جایگاه خویش بدست آورد در مینو

د رششم

(۱) اینکر چند کرفر آنست کر چون کنند مژدهای عظیم یابند و اگر نکنند بر سر چینود پل پادفراه گران بستانند (۲) یکی گهنبار است دوم فروردیان یشتن است سیوم روان پدران ومادران و دیگر خویشان است چهارم چرروز سر بار خورشید نیایش است پنجم چر ماه سر بار ماه نیایش است یکبار کر نوشود و یکبار کر باریک شود و ششم چر سال یکبار رفیتون یشتن است (۳) اگر نتوانند یشتن بباید فرمودن تا از بهروی بیزند

(^{۱۹}) این شش چیز بر ہمر کس فریضر است (۵) و ہیچ یک نہ آنست کہ اگر از وقت خویش درگذرد در شاید یشتی⁷

⁽¹⁾ MU, ES omit الوزود (2) MU omits أوزود (3) MU, (4) MU, (5) MU مخوش MU, (6) Mu omits عن ديگر (5) MU omits در أن بي رنب باشد (7) MU omits ديگر يافقن (6) ES منايد گذريافقن (7) MU شب چهاردم (6) ES منايد گذريافقن (7) MU منايد يافقن (7) MU منايد يافقن (6) در شايد يَشقن

 y^1 اگر آن بود کر یکبار در گذرد و در دیگر باره دو چندان بکنند توجش آن نر بشود یا گناه گذارش آن را سودی ندارد (۱) چر آن بر شش گناه را گناه پل خوانند یعنی برکرا این گناه جستر بود بر سر چینود پل باز دارند تا پادفراه بوی رسد و بیچ کرفر بنجای آن نر نشیند کر اورا از عقوبت و پادفراه برباند کردن تا پر یکی را بوقت خویش کرده باشند تا پاداش یابند نر پادفراه گران

در ہفتے

(۱) اینکر چون از کسی عطسر فراز آید یک ایتها اچو ویریو و یک اشم وچو بباید خواندن (۲) زیراکر در تن ما دروجی است و پیتیار است کر پیوستر بامردم کوشد تا علتی و بیماری بر مردم مستولی کند (۳) و در تن ما آتش است کر اورا چهره خوانند و بتازی طبیعت خوانند و عطسر غریزی خوانند (۳) با آن دروج پیوستر کارزار میکند و اورا از تن مردم باز میدارد (۵) پس چون آتش برآن دروج چیره شود و اورا جزیمت کند عطسر از بهرآن آید کر آن دروج بیرون آید

(٦) پس چذان باید کر این باز بر خوانند و آن آتش را آفرین کنند کر دیرگاه بماناد آتا این دروج را شکستر میدارد (۷) چون عطسر از کسی دیگر شنود بم این باز یعنی بباید گفتن و این آفرین مینو بکردن

⁽¹⁾ J15 omits الله (2) J15 adds ميشود 13 (3) بنگام for ميشود (5) MU بنان (6) J15 (7) بنان (7) بنان (9) J15 omits بعني ES بعني (9) J15 omits بعني (9) J15 omits بعني (9) J15 omits بعني (9) J15 omits بعني (9) بيداري

در ہشتم

اینکر دین بدستور باید داشتن و فرمانبرداری از دستوران بکردن و برکاری کر کنند بدستوری ایشان کنند

(۲) کر در دین پیداست کر اگر چندانی کرفر بکنند کر برگ در در در در بیابان و قطره باران کر نر بفرمان دستوران کنند و بی خشنودی ایشان کنند چیچ کرفر بروان او نرسد و کرفر کر کرده باشند پاداش گناه یابند (۳) تا زنده باشد اورا اشو نشاید گفتن و چون بصیرد ببهشت نرسد و چیچ امشاسفندی بنزدیک او نشود (۳) و اورا از دست دیوان و ابرمن ربا نکنند و از دوزج ربائی نیابد (۵) چر کار کرفر آنگاه بروان رسد کر بدستوری دستوران دین آنگاهان کنند و ده یک ایشان رسد کر بدستوری دستوران دین آنگاهان کنند و ده یک ایشان از آن کرفر بدهند

در نهج

⁽۱) اینکر از غلامبارگی و مواجری کردن پرچیز باید کردن (۲) چر سر جمر گذاهای دین اینست و در دین بر ازین بترگذاه نیست و مرگرزانی بحقیقت ایشانرا شاید خواندن

⁽۳) اگر کسی بدیشان فراز رسد و ایشانرا⁵ در میان آن کار ببیند⁴ بردورا سر⁵ بباید برید یا از شکم⁶ بشکافد بین گذابش نباشد (۳) و⁷ بینچکس را بی دستوری دستوران و⁸ پادشایان نشاید کشت بجز از غلامبارگی و مواجری

⁽¹⁾ MU omits ایشانرا (2) MU omits بخت. (3) MU omits از (4) J الله الله (5) MU و (6) الله (7) MU adds دیگر (7) MU adds ایشان (8) MU adds ایشان (7) MU adds دیگر (7) MU adds از شکم

(۵) چر اندر دین گوید کر غلامباره با آبرمن برابر است و با افراسیاب و ضحاک و با تور براتروخش کر زرتشت را کشت و با ملکوش کر خوابد بودن و با از سرور کر در روزگار سام نریمان بود و چندان گناه کر ایشانراست (۱) و آبرمن گنامینو ازین کار خرمتر می شود کر از دیگران گنابان دستوران واجب کردند کر وان آنکس خود نیست می شود

(۷) چون با زنان کنند جمهچنان بود کر با مردمان

517 17

(۱) اینکر بر ہمر کس بہدینان و زنان و مردان ہر کر او پانزدہ سالر شود فریضر است کشتی داشتن (۲) چر کشتی ⁷ کمر بندگیست و طاعت داشتن مر خدای عزوجل را

(۳) اول کسی⁸ کر این کشتی داشتن پدیدار کرد جمشید بود (۳) و آن جملر⁹ دیو و دروج کر نیست کرد بخوره¹⁰۰۰ کشتی داشتن بود

(۵) پرکسی کر کشتی بر میان بست از نیمهٔ ابرمن بیرون آمد و در نیمر اورمزدی رفت¹¹ (۱) و نیز تا کشتی بر میان دارد پر کار کرفر کر در بفت کشور زمین کنند او بم بهرا آن باشد (۷) مانند آنست کر ایشان بما زور بما اشو میکنند و این کشتی از بهر آن نهاده اند کر مثلا کسی در کشمیر یا ایران وییج ¹² یا کنگدژ یا ورجم کرد کرفر کنند با ایشان بما زور نمی

⁽¹⁾ MU مينو for گناه 115 (3) J15 گناه for اثر MU omits .

⁽⁴⁾ MU omits کرده انه این اوره انه (5) کار for مردنه واجب کردنه

توانیم کرد پس ایشان و ما کشتی بر میان داریم بم بند و بم کرفر یکدیگر اند (۸) چون کشتی ندارد بینچ کرفر بدو نصیرسد بجز آنکر خویش کند پس می باید کر مردم بهینچ حال کشتی از میان باز نکند تا پیوستر کرفر بهدینان بدو میرسد

(۹) و آن چهار گره کر بر میزنند و از بهر آنست کر چهاو گواچی میدرد (۱۰) گره اول آنست کر افرار می آورد و گواچی میدرد بهستی و یکانگی و پاکی و بی جمتائی ایزد بر افزونی (۱۱) دوم گره آنست کر گواچی میدرد بهدین مازدیسنان کر گفتار ایزد است (۱۲) سیوم گره آنست کر گواچی میدرد بر پیغمبری و رسولی بعق زرتشت اسفنتمان (۱۳) چهارم بر تنست کر خوشتر می آورد و افرار می درد و افرار پدیرد کر نیکی اندیشم و نیکی گویم و نیکی کنم (۱۳) و از بهم نهاده باشم و دین پاک بر آینست کر من بدان ایستادم

(۱۵) و دیگر چون امشاسفندان پذیره زرتشت آمدند بم کشتی برمیان داشتند و فرق میان ایران و انیران کشتی داشتن است (۱۲) بر زن و بر مرد بر دو فریضر است کم البتر نشاید کر ندارد

در یازد ہم

(۱) ایذکر آتش خانر نیکو باید داشتن و آتش^{۱۱} نکاه داشتن تا نصیرد و چیزی پلیدی و ناپاکی بآتش نرسد و در سر کام زن دشتان پرچیز باید کردن

بو ميزنند for ميدارند MU (3) MU مخنه (2) MU omits با MU با for با

[•] به ها (6) MU مفراز MU فراز الله (5) بهستي و درستي و راستي (4) J15 adds (4)

- (۲) چر برگاه کر آتش در خانبر بود نیکو دارند بر آتش گر در بفت کشور زمین است از آنکس خشنود باشد چون ایفیت بخوابند و حاجت خوابند زود روا شود (۳) و برگاه کر نیکو ندارد بر آتش کر در بفت کشور زمین است از آنکس آزار گیرد و حاجت کر خوابد و روا نشود (۹) اگر کسی آتش خانبر نیکو ندارد اگر صد دینار بآدر گشسپ دید بینچ پذیرفتر نباشد و آن گناه از وی بر نشود
- (۵) چر در دین بر پیداست کر دادار اورمزد پادشاهی در بهست اردیبهشت امشاسفندرا داده است و گفتر است کر چر کر تو از وی خشنود نباشی وی را در بهشت رها مکن (۱) و این نیز در دین پیداست کر چرکاه کر آتش نیکو ندارند زنانرا آبستنی کمتر بود و فرزند نرینر کمتر زاید و مردرا نزدیک پادشاهای و حرمت کمتر باشد و سخن ایشان قبول نبود
- (۷) و بر آتشی کر در خانر بصیر سر درم و دو دانگ بمال آنکس زیان افتد یا از این خانر زیان افتد یا از جایکر بدو خواستر رسیدن نرسد

در دوازدهم

(۱) اینکر چون کسی بمیرد فرمان باید برچند کهنر تر جامر آغاز توانند کردن بهتر کنند (۲) الا چیزی کهند و سوده و شستر چیزی نو نشاید کد در تن مرده ربا کنند

زایشنی (4) MU اگر MU omits کہ خواجہ (5) MU omits اگر MU omits اللہ (6) اللہ (1) اللہ (5) اللہ (6) آبروئي و (6) اللہ (6) T15 adds (6) اللہ (6) آبروئي و (7) ES (8) MU (8) کيتر

(۳) کر در زند جد دیو داد میفرماید کر چندانیکر زنی یکتار را دوک کند در تن مرده بگذارند بهجز از آنکر ناچاره بود پر تاری را بدانجهان ماری سیاه در جگر آنکس آویزد کر جامر آغاز کرده باشد (۵-۴) و بهان مرده خصم او باشد و در دامن او آویزد و گوید کر این جامر کر در تن من کردی بهخورد کرم و خراستر شده بر درون بام چهارم بایستی نهاد تا بم روان مرا ازان سودی بودی و بم ترا این عذاب نبایستی کشیدن (۱) آنکس را ازان پرمیمانیها بسیار آید و سودش ندارد (۷) پس احتیاط باید کردن تا برچند کهند تر جامر آغاز کنند

(۸) و چندانکر از پس تابوت نسا بتوانند رفتن بروند (۹) چر π رگامی را کر از پس نسا شوند سیصد استیر کرفر بود و π ر استیر چهار درم بود چنانکر سیصد استیر π رار دویست درم بود (۱۰) بهر گامی چندین کرفر بود

د ر سیز د نام

- (۱) اینکر روان پدران و مادران و خویشان نیکو باید داشتن (۲) و چون روز ایشان باشد جهد باید کردن تا یزشن و میزد و درون و آفرینکان بکنند
- (۳) چر در دین پیداست کر برگاه کر روز ایشان باشد نر بزار و نر صد و نود و نر فروبر اشوان با خویش آورند و بخانر خویش آیند مانند آنکر بخانر خویشتن شود و قومی آرا بمهمانی

⁽¹⁾ J15 نيكو نگاة 3) J15 خوفستو (2) J15 ميمال (4) E8 ميمال (5) MU omits the last four words. (6) J15 omits the last seven words. (7) J15 گروهي J15 ميمال

برد (1) و چون درون و میزد و آفرینگان کنند 1 آن قوم 2 شاد شوند و آفرین کنند آن خانر را و کدخدا را و کدبانو را و کسانی را کر در آن خانر باشند

(۵) اما اگر میزد و درون و یزشن و آفرینکان نکنند از بامداد تا بوقت و روز آنجاش بمانند و امید میدارند کر مگر مارا یاد دارند (۱) پس اگر نیاورند روان ازان جا برگردند و تیزتر بر بالا شوند و بگویند ای دادار اورمزد ایشان نمیدانند کر جمتچنین ما ایشان بدانجهان می باید آمدن و کسی را درینجهان رهائی نخوابند دادن (۷) اورا بدرون و میزد و آفرینکان کرفر حاجت است (۸) و لیکن اگر است نر آنکر مارا بدان حاجت است (۸) و لیکن اگر ایشان روزگار ما نگاه داشتندی ما گونر گونر بلابا از وی بگردانیدی و لیکن چون روزگار ما نگاه داشتندی ما یاری این خانر نتوان آمدن (۹) این مایر بگویند و درم میگردند و از آنجا بشوند

दा द्रीत्र

(۱) اینکر چون ناخن حلال کنند باید کر در کاغذی کنند (۱) باژ سروش فراز باید گرفتن و سر ایتا ایو ویریو بگفتن (۳) بهر ایتا ایو ویریو بگفتن (۳) بهر ایتا ایو ویریو بگفتن (۳) بهر ایتا ایو ویریو بگفتن اوستا اینست ت هددورد. دهور کاغوس سرسیاری دوررسی دهورد. دهسی دوررسی طرسی کاریوه سرسیاری دوررسی کاریوه سرسیاری دوررسی کاریوه سرسیاری دوروسی موددسوس دوروسی کاریوه سردسیاری دوروسیاری دور

ديگر J15 adds برگام J15 adds (3) كروة J15 (4) J15 adds ديگر

نیز تر بر بالا for تیر پر تاری بر بالا ES تیر پر تاب بالا MU (5)

⁽⁶⁾ J15, MU نبی فره (7) J15 ایخیل ES بر چینه و for منال کنند

فساددس بار جنانکر گرفتر باشد بی درخط کندا

(۵) بدان دو ایتها ام وویریو کر باز میکند بهریکی از خطها قدری خاک درمیان ناخن کند (۱) اگر این باژ نداند بواج سروش و آن سر ایتا ام ویریو سر خط گرد برگرد ناخن بناخن گیر کشیدن و باژ بکردن بدان ایتها ام ویریو بسر ناخن گیر خاک درمیان ناخن کردن و بدشت وردن (۷) باید کر چهار انگشت زمین فرو برد و در آنجا نهد و خاک فراز سر کند

(۸) کم اورمزد بر افزونی مرغی بیافریده است کر اورا اشو زشت خوانند و بهمن مرغ نیز ٔ خوانند (۹) کوف نیز خوانند ناخن خورد

(۱۰) البتر باید کر ناسودهٔ نگذارند کر بسلاح جادوان بکار آید (۱۱) و نیزگفتر اند کر اگر در میان خوردنی افتد از بیمار*ی* باریک بیم باشد

در پانزد مع

(۱) اینکر چیزی بیند کر بهچشم نیکو آید بذام ایزد بهاید گفتن (۲) چر اگر بذام ایزد نگویند آنجیز را زیانی افتد یا گزندی رسد گذاهکار باشد تا معلوم باشد

⁽¹⁾ MU omits بدست 115 (3) بني درخط کند (3) MU omits بدست 115 (3) (4) MD adds بدست (5) MU omits نيز

در شانزد ہے

(۱) اینکر چون زن آبستن در خانر باشد جهد باید کردن تا در آن خانر پیوستر آتش باشد و نیک نگاه داشتن (۲) چون فرزند از مادر جدا شود سر شمانروز چراغ باید افروخت اگر آتش می سوزند بهتر بود تا دیوان و دروجان گزندی و زیانی نتوانند کردن چر عظیم نازک می باشد آن سر روز کر فرزند زاید

(۳) کر در دین بر پیداست کر چون زرتشت اسفنتمان از مادر جدا شد سر شب بر شبی دیوی با صد و پنجاه دیو بیامد تا زرتشت را بلاک کنند چون روشنائی آتش بدید بگریتختندی و بیچ گزند و زیان نتوانستندی کردن

تا چهل روز فرزند تنها نشاید کر بگزارند و نیز نشاید کر مادر بهر پای بر آستانر در سرای نهد یا چشم بر کوه افگند کر گفتر اند بدشتان به باشد

در ہفدہم

(۱) اینکر چون خلال تراشند یا چوبی در بن دندان خواهند کردن باید کر پوست ندارد (۲) کر اگر پوست اندک مایر بران بود چون در دندان کنند و بیفگنند اگر زن آبستن پای بر آن نهد بیم آن بود کر کودک بزیان آید

در بردیم

(۱) اینکر مردمانرا جهد باید کردن تا در جوانی زن بکنند و فرزند زایند (۲) و زنانرا جمهچنین بشویر کردن رغبتی می باید کر بود

⁽¹⁾ J15 بديشان (2) J15 omits ناي MU ناي.

(۳) چر در دین پیداست کر چر کارو کرفر کر فرزند کند پدر و مادر جمنچنان بود کر بدست خویش کرده باشند (۱) معنی پور آنست کر یعنی پول کر بدین پول ایدان جهان رسند (۵) اگر کسی را فرزند نباشد بریده پول خوانند یعنی را ه آنجهان بوی بریده است و بدان جهان نتواند رسیدن (۱) بر سر چینود پل بماند اگر چر بسیار کار کرفر کرده باشد بحینود پل گذر نتواند کردن و حساب و شمار او نکنند (۷) و چر امشاسفندی کر آنجا فرا رسد اول این سخن پرسد کر بدانجهان عوض خویش پدید آورد ای یا نر (۸) چون نیاورده باشد بروی بگذارند و روان او بر پل آ پر درد و غم آنجا بماند

(۹) مثالش چنانکر کسی در بیابانی بود و بیم دد و دام بود و بدان نزدیکی شهری خویش بود و رود آب در پیش بود و بدان بدان رود گذر نشاید کردن پُلی بود میان در افتاده و بدان شهر نتواند رسیدن محمیشر در آن حسرت باشد کر کاشکی پل درست بودی

(۱۰) کار بفرزندان برین ٔ جملر است (۱۱) پس دادار اورمزد بر مردمان ببخشود تا اگر کسی باشد کر اورا علت آسمانی بود و فرزندش روزی نباشد اورا بفرمود تا کسی روان دوست را ستری ٔ خویش کند و بر فرزندی بپذیرد (۱۲) چر برگاه کر کسی را بگماشت آنکس بجایگاهٔ فرزند باشد و برکار کرفر کر او کند بستینان بود کر بدست خویش کرده باشد

(۱۳) و پس اگر کسی از دنیا بشود و ستر فرزند ندارد بر موبدان و دستوران و خویشاوندان او واجبست کر ستر او

برپل J15, MU بدین پول MU omits بدین پول (3) J15 omits برپل (4) MU omits آب درپیش (5) Thus all. (6) J15 جهد (7) MU مجهد (8) J15, MU omit مکسی را

بگماشت کر کسی برای او پدید باید آوردن تا روان او از عذاب دوزخ بهبه (۱۴) چر برگاه کر خویشان او تیمار ندارند چون بدان جهان روند روان آنکس در ایشان آویزد و گوید کر من چیزی بهند سال اندوختر بودم و رنج برد بودم بشما بگذاشتم و شما برگرفتید و در خرج خویش کردید و شفقت بروان من نیاوردید (۱۵) بمهنین کر من اینجا موقوف ماندم شمارا نگذارم کر بر چینود پل گذر کنید تا ایزد داد من از شما بستاند (۱۲) پس رشن ایزد و مهر ایزد شمار او بکنند برچر آنکس از مال او گرفتر باشد بر بریکی دینار را چهار باشد کرفر کر ایشان کرد و باشند از روان ایشان باز گیرند بدین روان د بند (۱۸) ولیکن تا ستر نگمارند بر چینود پل نتوانند بدین روان د بند (۱۸) ولیکن تا ستر نگمارند بر چینود پل نتوانند بدین روان د بخد کرفر کر ایشان باز گیرند بدین روان د بخد کرفر کر ایشان باز ستر نگمارند بر چینود پل نتوانند بدین روان د بخد کرفر کر ایشان رسیدن

(۱۹) بر خویشاوندان پینچ کار فرض تر ازین کار نیست و برگاه کر ستر کسی بگمارند مماچنان باشد کر مرده را زنده کرده باشد و کرفه آنرا حد و نهایتی نیست

در نوزدهم

⁽۱) اینکر برزیگری کردن مانند آنست کر کسی یزشن یزدان میکنند و حرمت برزیگران بسیار باید داشت و رنیج و پیکار از ایشان دور باید داشتن آ

⁽۲) چر اندر دین پیداست کر چرکسی کر درخت باز نشاند تا آن درخت و دار بر جایگاه باشد چرکسی کر برآن درخت

⁽¹⁾ J15 adds و خرج کره. (2) J15 گراهی J15 (3) MU omits the last nine words.

خورد ہر گرفر کر بسیری آن کند برزیگر چذان بود کر بدست خود کردہ باشد

(۳) اگر کسی بفرماید جمتچنین کرفر بود نونو روان اورا از آن راحتها و آسانیها میرسد (۴) غلر و حبوب و چرچر کارند جستچنان باشد زیراکر چر کر گندم و جو و دیگر داندها بخورد و کار کرفر کند کارند آن دانهارا جمتچنان بود کر بدست خویش کرده باشد (۵) زیراکر جان مردم بعد از افرینش ایزد تعالی و از کنش برزیگر برپایست و (۱) چر چرکاه کر کسی چیزی نتخوره بمیر پس آنکس کر جان مردم از کنش او برپای بود اورا ارجمند و گرامی باید داشت

ور بيستن

(۱) اینکر بر بهدینان واجبست کم پیوستر چیزی خوردنی بارزانیان میدهند بجهت آنکر در دین گوید کر چون کسی را چیزیا بدی تا بهخورد بر کار کرفر کر دران سیری کند آن کس کر نان یا خوردنی بدو داده باشد بمهجنان بود کر بدست خویش کرده باشد (۲) و اگرگناچی کند آنکر خوردنی بدو داده باشد می گناه باشد (۳) اما باید کر بهدین و ارزانی بود بجید دین مگر از سر ضرورت چیزی بدهند و اگرنر گناه باشد

در ایست و یکنم

(۱) اینکر چون نان خورند باید کر دانس. سدیم

[.] كم بدهست خود كردة باشد MU adds . كرفه كرفه كردة باشد (1) MU omits . كرفه MU adds . (4) J15 . آفريد گار (5) E8 has for (۵) the following :— عزيز MU (6) پس جان مردم بعد از خدای تعالي از برزیگران است . و ناچاره 3J5 . (8) . فريزوانست . (7) لا

- (۲) چر در دین بر مازدیسنان پیداست کر چون میزد و آفرینکان خوامند کردن باید کر ممر کس باز گیرند (۳) چر در میزد کر نشستر باشند مر مردی را فرشتر بردست راست ایستاده باشد و موبدان را دو فرشتر (۲) و چون درایان خورند و حدیث کنند فرشتگان ازان بشوند و بجای فرشتر دیوی بایستد
- (۵) و بروزگار پیشبی عادت صرد 1 چذان بود کر اگر کسی در میان میزد بدر آمدی آنکس کر آفرینگان خوان بودی پر چر بدان آفرینگان خرج شده بودی از آنکس کر سخی گفتر بودی باز سندی و نیز گفتی کر چون میزد می بزیان آوردی پر چر مرا خرج شده است باز ده 2
- (۱) و در دین جائی پیداست کر از درایان خوردن خود آن گذارست کر چر کسی کر در نان خوردن می دراید جمعی نا است کر مینوان یزدانرا می زند و می آزارد 5
- (۷) پس اگر کسی باشد کر درون نتواند یشت بواج بورمزد یعنی اصشاسفندی نان باید خوردن (۸) و اگر البتر نداند دلید. سیم معربی و سر سیم به و اگر البتر نداند و نان به بخورد (۹) پس دین پاک کند و چهار اشم ویو و دو ایتا ایو ویریو بگفتن پس سخن کردن
- (۱۰) چر برگاه کر این قاعده بیجا آورند بر اشم وبو نتخستین چندان کرفر بود کر ایزد بر افزونی را شناسیده بود بر اشم وبو

چون میزد من MU has (2) مادت مردم for اگین بهدینان J15 (1) مي آزارد و مي رنجاند MU (3) MU (3) MU او الله از دو for مي آزارد و مي آزارد for مي ازارد (4) MU (4) مي زندو مي آزارد (5) J16 (5) مديث J16 (5) مديث J16 (5)

دویم چندان کرفر بود کر سروش اشورا بریشتر و شناسیده بود بر اشم و بو سیوم چندان کرفر بود کر خرداد و صرداد اسشا اسفند بیشتر و شناسیده بود بر اشم و بو چهارم چندان کرفر بود کر برچر دادار اورمزد آفریده است بیشتر و شناسیده بود (۱۱) بهر لقصر کر بخورد چون باژ باشد خورداد و مرداد امشاسفند آفرین بگویند (۱۲) و اگر بی باژ خورد چون دیوان آنجا حاضر باشند گویند کر زیر مار خوردی (۱۳) پس نگاه کن تا گدام بهتر ازین بردو

در بیست و دوم

(۱) اینکر جادنگوئی کردن مانند آنست کر کسی یزشن یزدان میکند (۲) پس واجب بود کر پیوستر بچهت موبدان و دستوران و ارزانیان جادنگوئی کنند

(۳) چر در زند بادوخت گوید کر کسی کر جادنگوئی کند و از بهر ایشان چیزی از صردم فراز گیرد و بایشان رساند بی خیانت چنان باشد کر از مال خویشتن بدو داده باشد (۲) و مینوان ازان برحساب بوی گیرند بمتچنان آنکس کر داده بود اورا نیز بهت پندان می کرفر حساب کنند آ

در بیست و سیوم

(۱) اینکر پیوستر گناه بباید پر ہیںختن و خویشتن نکاه داشتن و بسخاصر آنوقت کر گوشت خوردہ باشند

(۲) اگرگوشت خورده باشند و گناه کنند برگناه کر حیوان کند آنکس را بود کر گوشت خورده باشد (۳) مثلا اگر اسپی ٔ

ر گیرند (3) J15 adds به جنان MU (4) بریشتر و (3) J15 adds و گیرند (4) بازید

10

لکد برکسی زندگذاه آنکس را بود کر گوشت خورده گناه کرد (۴) پس جهد باید کردن تا پیچ گذاه نکند باخاصر در وقت کر گوشت خورده باشد

دريست و چارم

- (۱) ایذکر چون کودک از مادر بزاید باید کر پراجوم یشتر بدهند از دبر آنکر عقل و خرد و دانش بیشتر بوک رسد بلاش کمتر بود ا
- (۲) اگر دران وقت یشت نکنند اندک بوم بوی فراز گیرند ایتا ابو ویریو بخوانند و پاره آب در وی کنند و آنرا پرابوم کنند و بکودک درند و بعد ازان شیر دادن

در بیست و پنجم

- (۱) اینکر با هرکسی کر پیمانی و قولی کنند کوشش ٔ باید کردن و بیجا آوردن (۲) اگرچر بسیار چیز بدان سبب بزیان شود ٔ آن پیمان بدروغ نباید کردن
- (۳) چر در دین ما آنرا مهر دروج خوانند و در دین فرماید کر کسی کر مهر دروج کند راه بهشت برو بستر بود و آنکس خود دشخوار ازین جهان بیرون شود تا بروی علامتی پیدا نشود (۲) و مهر دروج چنان بد است کر کسی را طالعی نیک افتاده بود یا عمرش کم مایر مانده بود بی خلاف مهر دروج

بفرزندان او رسد (ه) و چر خاندانی کر نا پیدا شود یا تحصهانی کی بر افتد یا بلاهای عظیم کر بر مردم رسد کر ازان بدشتخواری ویائی یابد چمر ازان بود کر مهر دروج کرده باشند

(۱) اگر خویشتن یا بدیگران و در دین جایگایی پیداست کر انوشر روان زرتشت اسفنتمان از چورمزد بر افزونی پرسید از گذایائی کر مردم کند کدام بتر (۷) چورمزد بر افزونی فرمود کر چینچ گذاه بتر ازان نیست کر دوکس با یکدیگر قولی کند چنانکر چینچکس درمیان ایشان نباشد بجز من کر چورمزدم پس ازان دو کس یکی باز گرده و گوید کر من خبر ندارم و آنکس را گواه بجز من چینچ کس نباشد (۸) ازان بتر چینچ گناه نیست و آنکس خود ازینجهان بیرون نشود تا کیفران بوی برسد بدینجهان پادفراه او از چمر سخت تر است و آن کس بدبخت چرد و جهان بود (۹) و این قول با اشوان و دروندان یکسانست

در لیست و ششم

(۱) اینکم دانایان و پیشینگان گفتم اند کم چون مردم پانزده سالم شود می باید کم از فرشتگان یکی را پذاه خود گیرد و از دانایان یکی را از دانای خود گیرد و از دستوران و موبدان یکی را بدستور خود گیرد (۲) تا اگر وقتی آستانم پیش آید ازان اصشاسفندان ایفیت خواستاری کند تا اورا ازان آستانم و بائی د بند (۳) اگر وقتی کاری پیش آید و رای و مشورتی

⁽¹⁾ J15 ما نخم د الني (2) MU omits the last four words. (3) J15 omits the last nine words. (4) J15 adds منائع و رستگاری کنده.

جاید با آن دانا سکالش کند تا تدبیر آن دانا اورا بگوید¹ (ع) و اگر شایست و ناشایست پیش آید با آن دستور بگوید تا اورا جواب درد

(۵) چون فرمان این سر کس بجای آورده باشد فرمانبرداری ایزد بکرده باشد (۱) خاصر فرمان دستوران کر خشنودی ایشان در خشدودی ایزد پیوستر است و دستوران پیش ایزد بر افزونی چندان مرتبر دارند کر آن گنابای کر مردمان کنند سر یکی بتواند بخشیدن و بورمزد بر افزونی نیز آنگناه بدستور بخشد (۷) پس فرمانبرداری دستوران بر جمعر کس واجیست و این سخن از جملر سخنها کردنی است

در بيست و بفتم

(۱-۳) اینکر اگر کاری پیش آید کر ندانند کر کرفر است یا گذاه چنان بهتر آید کر بجایگاه رما کنند آن کار کردن تا بوقتی معلوم کنند بدرست کر آن کارگذاه است یا مزد (۳) اگر بنا دانستر کاری کنند اگرچر کرفر بود گذاه باشد اورا

(2) چر در دین پیداست کر به نوز از آنکر از دستوران پرسند بین کاری نشاید کردن (6) از سر خویش چر خرد بر کسی را یکی بود پس دو خرد افزونتر از یکی 6 پس واجب کند 7 پرسیدن از دستوران

در بیست و بشتم

(۱) اینکر چون اوستا بیاموزند چذان باید کر بدرست و راست آموزند و بآستگی و ساکنی خوانند (۲) و آنکر بیاموختر باشند پیوستر می باید خواندن و یاد صیداشتن

(۳) چر در دین بر پیداست کر ایزد میفرماید کر پرکسی کر اوستا از یاد باز کند روان او از بهشت چندان دور کنم کر پهنای زمین است (۴) و در زند اوستا آورده است کر در روزکار پیشین کسی کر اوستا بیاموختر بودی و از یاد باز کردی تا آنکایی کر دیگر بار زبر کردی اورا نان چنانکر بسکان دهند دادندی (۵) و جای دیگر خوانده ام کر نان سر نیزه بدو دادندی

در بیست و نهم

(۱) اینکر چون سخاوتی و رادی کنند باید کر بجای ارزانیان کنند و اندیشیدن کر این کسی را کر این چیز بدو میدم ارزانی است یا نر

(۲) پس جهد باید کردن تا بناارزانیان ندبند (۳) چر در دین بر¹ آن کس کر سخاوت بناارزانیان کند جرزه کاری بی سود دیش خوانند و روز بروز آنکس را پادفراه و عقوبت افزاید (۵) و جرچر بناارزانیان دیند آن چیز نیست کرده باشند

در سی ام

(۱) آینکر بشب آب نشاید ریختی بخاصر از جانب و اواختر کر بتر بود پس اگر ضرورت ریختی باشد یک ایتا ابو ویریو بباید خواندن و آب را آبستر ریختن

جوانب MU (3) افزاید for و صختي رسه J15 (2) پیداست for (1) MU (1) (2) برانب MU (4) MU (2) بریختی for ریختی (5) J15 omits

(۳) جمه بین بشب آب نشاید خوردن چر گذاه بود (۹) اگر ضرورتی باشد روشنی حاضرا بباید کردن و نخست چیزی از طعام بخورد تا گذاه کمتر بود

در سی و یکیم

(۱) اینکر برگاه کر نان خورند سر لقصر از تن خویش باز باید گرفتن و بسگ دبند (۲) و سگ نباید زدن (۳) چر از درویشان بیچ کس درویشتر از سگ نیست پیوستر نان باید دادن چر کرفر عظیم باشد

(ع) و در دین چنین پیداست کر اگر سگی براه خفتر باشد نشاید کر پائی سخت بر زمین نهند کر او بیدار شود (۵) و در روزگار پیشین بر روز بسوی سکان نان راتب کرده بودندی بتابستان سر بار بزمستان دو بار از بهر آنکر بهچینود پل بفریاد روانهای او خواجد رسیدن

(۱) بگیتی پاسبان مردمان و گوسفندان است (۷) اگر سگ نبودی یک گوسفند نتوانستندی داشت (۸) برگاه کر او بانگ کند چنانکر بانگ او بشنود دیو و دروج بدوارد آز جایها بگریزد

در سی و دوم

(۱) اینکر چون مرغ در خانر بانگ کند و یا خروس بی منام بانگ کند باید کر نکشندش و بد فال ندارند (۲) زیرا کر از سبب آن بانگ میکند کر در آن خانر دروجی راه یافتر

⁽¹⁾ MU omits ماضر (2) MU omits this word. (3) MU مارد ال

است و مرغ یا خروس طاقت آن نمیدارد کر آن دروج از آن خاند باز دارد و مرغ بیاری دادن خروس میشود و بانگ میکند (۳) پس اگر وقتی چنان اتفاق آنند خروس دیگر بباید آوردن تا بیاری یکدیگر آن دروج را بزنند (۴) و اگر خروس بیوقت بانگ کند نباید کشت کر سبب این بود کر گفتم (۵) چر در دین بر پیداست کر دروجی است آنرا سیج خوانند بهر خانر کر کودک بود آن کوشد تا گزندی بدان خاند رساندش (۱) باید کر خروس نگاه میدارند تا آن دروج را بزند و ازان خانر اورا راه بدهد و

در سی و سیوم

(۱) اینکر چون جایگایی بود کر بیمی و ترسی بود نسا در زیر زمین نهان کرده باشد آشکارا باید کردن چر عظیم کرفر باشد (7) چر در دین بر پیداست کر نسا در زیر زمین نهان کنند اسفندارمد امشاسفند بمی لرزد چنان سخت است کر کسی را مار یا گردم در جامر شخواب وده و زمین را نیز جمتینان است (7) کر نسا در زیر زمین کنی چنین چون آشکارا کنی ازان رنیج بریاند

ور سی و چرارم

اینکر عظیم بباید پرهیزیدن از بسیار کشتن حیوان و گوسفندان (۲) چر در دین گوید کر چر کسی کر حیوان و گوسفند بسیار کشد بدان جهان چرتار موج گوسفند مانند تیخ تیز باشد و بروان آنکس آویزد

بدان خانه او راة نميكند MU (3) مرغ و J15 adds و (2) ترانائي 115 (1) for the last five words. (4) الله جايم (5) جامم خواب for the last five words.

(۳) و چند چیز است کر کشتن ایشان بتر است و گناه بیشتر بره و بزغالر و گاو ورزا و اسپ کارزاری و مرغ کاشکیند کر ملخ گیرد و خروس و ازین جملر خروس گناه بیشتر باشد (۹) و اگر ناچاره باشد خروسی کر بانگ نکرده باشد شاید کشتن و سر ایشان بباید یشتن (۵) و بینچ سر حیوان نایشتر نباید خوردن کر آن نا اشو داد باشد (۱) اگر سر نتواند یشتن یک کره بباید یشتن * بدل آنرا

در سی و پنجم

(۱) اینکر چون روی بهخوابند شستن یک اشم ورو بهخوانند و درن سهخت بریم نهند تا آب از ناشتا در درن نشود (۲) چون روی بشوید ورق دست کوروس بهخوانند تا درج نسش ورد شود

در سی و ششم

(۱) اینکر صخت واجب است بر مردمان و زنان برشنوم کردن زیراکر مردم در شکم مادر دشتان میخورد (۲) بسبب آنرا برشنوم باید کرد یکبار تا ازان پلیدی پاک شود (۳) چر اگر پانزده سالر شود و برشنوم نکند بهرچر دست باز نهد خوره و پاکی آن چیز بکارد و بردرون و پادیابی نشاید کر دست باز نهد

(۴) و در دین گوید کر اگر کسی برشنوم نا کرده بخیرد روان او چنان گندد 1 کر بتابستان نسا یک ماہر (۵) و چون

بهاید یشتن MU omits و (4) J15 omits §§ (6) and (۲) up to بهاید یشتن شده از (1) انسرشت J15 (5) انسرشت از (5) از (1) انسرشت از (5) از (1) انسرشت از (3)

ووان او بر سر چینود پل رسد امشاسفندان و یزدان از گند آن روان بگریزند و حساب و شمار او نتوانند کردن (۱) او بر چینود پل بماند و نتواند گذشتن و بسیار پشیمانی خورد و سودش ندارد (۷) و اگر کسی برشنوم باید کرد و نتواند کرد و نکند اگر بزار بار سر بیادیاب کند ازان پلیدی پاک نگرده و آن سرشت و پلیدی است کر درمیان رگ و پی است و گوشت و استخوا نست بحیز نیرنگ دینی دیگر بیچ چیز پاک نشود (۸) و آنکس نیز کر برشنوم مردمان کند باید کر مردی باشد روان دوست و راست گفتار و پربیزگار چنانکر بپارسائی و باشد روان دوست و راست گفتار و پربیزگار چنانکر بپارسائی و مستوری مشغول باشد (۹) اگر زنهار در وی خیانتی پدیدار آید در آن ملامت باید کر دستوران اورا یکبیک بند باز کند و بخورد سگان د بند باز کند و بربیزگار در گذر تر و پربیزگار در آید سگان د بند باز کند و بربیزگار در نگرینند تا این گناه از وی حاصل نیاید

در سی و مفتهم

(۱) اینکر چون فروردیان در آید باید کر برکس در خورد طاقت خویش درون و یزشن و میزد و آفرینکان فرمایند و کنند (۲) و این ده روز بر بصر کس فریضر است آن بهتر کر بخانر خویش سازند چر روانها بر کسی بخانر خویشتن شوند (۳) و گوش بدیشان دارند تا درون و میزد و آفرینگان سازند

(^{۱۵}) آن ده روز بهمر روانها بدین گیتی باشند بهر خانر کر میزد بیشتر کنند آن کدخدا را و کدبانو^{ی و} آن خاندانرا و آن جملر

⁽¹⁾ J15 adds مار (2) MU adds چينود پل (3) MU مار (4) ES (5) MU پادياب (6) J15 پاکي J15 (6) الا به J15 نسرشي در (6) الا به J15 (8) نسرشي (9) J15 (9) توانائي J15 (8)

را کر دران خانر باشند آفرین کنند و چر آئین آن سال کار آن خاندان بهتر باشد و دخل و اندر آمدن شان بهتر باشد (۵) و چر کرفر کر آن از بهر روان و درد کان کنند میشینان باشد کر بروان خویشتن کرده باشند (۱) و چون ازین گیتی بگذرند آن روانها پذیرهٔ او باز آیند و خرمی کنند و اورا دل باز درند و نیز پیش دادار اورمزد آزادی کنند و گویند کر اشو روان مارا از یاد باز نکرد تا او درآن جهان و بود ما ازو خشنود بودیم اکنون ما جمداستانیم کر اورا آن کرفهای ما چم بهره کنی و روان اورا بجایکاهٔ اشوان رسانی (۷) این سخن بگویند و آن روان را امید میدبد تا حساب او بکنند (۸) پس با او بیچینود پل گذر کند تا بحیایکاهٔ خویشتن برسد پس ایشان باز گردند

(۹) پس جهد باید کردن تا فروردیانرا نیکو دارند و روان پدران و مادران و خویشان ازیشان بآزادی باشند (۱۰) چر اگر بناخشنودی بر گردند نفرین کنند چون این روان ازین گیتی بشود اورا ملامت کنند و گویند تو پنداشتی کر ترا پیوستر آنجا رہائی خواہند کردن ترا بدین جهان نمی باید آمدن (۱۱) اکنون تو بسوی ما کار کرفر کرد بودی و مارا یاد کردی مانیز ترا فریاد رسیدی و ازین جایگاه بیمناک ترا برپانیدی (۱۲) او بسیار پشیمانی میتخورد و بینج سودی ندارد

در سی و هشتم

(۱) اینکر جهد و کوشش باید و از م کاسر جددینان بباید پرمیزیدن و بکورهٔ ایشان آب نباید خوردن (۲) و اگر کورهٔ برنجین

از بهر MU omits ما MU adds (3) MU omits آفرین کنند MU omits و (1) J15 ما for با کوشش باشد J15 (6) جهان MU omits (5) MU omits (6) با کوشش باشد کرشش باید و کرشش باید

یا ارز زین بود بپادیآب و آب ببایدهستن تا آب خوردن شاید (۳) اگر کوزه سفالین و چوبین بود البتر نشاید ق

(^۲) زیراکر برگاه کر کسی بنا شستهٔ کسی خورد دل میل بسوی او کند چر گناه بود گناه کردن را دلیر شود و روان او بدروندی گراید

در سی و نهم

(۱) اینکر آتش بهرام را کر در شهری یا در دبی نهاده باشند نیکو باید داشتن (۱) و بشب یکبار بر باید افروختن و بروز دو بار (۳) چر اندر دین پیداست کر اگر آتش بهرام نبودی پیتچکس از شهری بشهری نتوانستندی شدن زیراکر از خورهٔ آتش بهرام است کر در راه با کس برکس زیادتی و نتواند کردن

(۱۹) باید کر بیزم تمام بدرند و کسی کر می افروزد اورا نان و نفقر بدرند (۵) چر برگاه کر آن آتش خشذود شود و نیکو دارند بر آتش کر در بفت کشور زمین بود از آنکس خشنود باشد

در چهکم

(۱) اینکر پیربد را و پدر را و مادر را نباید کر آزارد و اگر بسیار رنجی و دشواری و زیان از ایشان بر بیندهٔ البتر نباید کر جواب ایشان بزیادتی باز درند (۲) چر خشنودی ایشان در خشنودی ایزد پیوستر است برگاه کر ایشان را بیازارند اور مزد

اگر کاسر یا کوزه-: J15 adds (2) پس بآتش بمالیدن J15 adds (1) برنجین یا روئین آب خورد بمر بدین میوه پاک کنند اگر گلی و چوبین بود از خاند دور کنند بجدینی بخشند مثل ایو خشستین آلوده سچنین بود از خاند دور کنند این کنند (3) یاد یاب کنند (5) J15 adds (5) دست درازی J15 adds (4) خوردن J15 adds آزارد بسخت و درشت از ایشان بشنوند البتر نباید آزارد

بر افزونی را بیازرد و باشند (۳) و بین کار و کرفر بمینوان نتواند رسیدی تا ایشانرا خشنود نکند و ممکن نیست کر بینچکس تمام حق این سر کس بازگذارد

(۴) در زند بادوخت گوید هسد. سیس(سددچارهد. کولد هسد. میرسدددچارهد. کولدی هسد میرسددهای کولدی هسد میرسددهای کولدی هسد میرسددهای کا ای زرتشت نباید کر پدرومادر و بیربد بیازاری

(۵) پس پر روز سر بار فریزوانست کر در پیش این سر کس دست بکش کردن و گفتن کر شمارا مراد چیست تا من آن اندیشم و گویم و کنم (۱) اگر ناشایست از من در وجود آمده است باید کر مارا اشو داد کنند

در چرل و یکم

(۱) اینکر زن دشتان عظیم بباید پرهیزیدن تا نان و خورش بد پیمانر بدرند (۲) چر آنرا بتواند خوردن بیش ندرند و آب ممتحنین از بهر آنرا کر برچر از زن دشتان سر آید بهیچ کار نیاید

(۳) چون نان خوابند خوردن دست بآستین کنند یا چیزی بر بالاء آستین نهند می باید کر دست بربنر او بیچ جا باز نیاید (۴) چر بر قطره آب کر بر اندام زن دشتان

چکد سیصد استیرگذاه باشد (٥) و چر پادیاوی کر باشد از پانزده گام زن دشتان بباید پرمیزیدن (٦) از مرد اشو سر گام دور باید بودن و چشم او در برچر نگاه کند خوره و پاکی آنتچیز بکارد (۷) و بر بر زن فریزوانست دوازده دشتان گناه یشتن (۸) یکی از جهت آن گذاه را کر در میذو جستر باشد (۹) دوم از جهت آن گذاه را کد در ستارگان جستد باشد (۱۰) سیوم از جهت آن گناه را کر در خورشید جستر باشد (۱۱) چهارم از جهت آن گذاه را کر در ماه جستر باشد (۱۲) پنجم از جهت آن گذاه را کر در مینو آتش جستر باشد (۱۳) ششم از جهت آن گذاه را کر در مینو آب جستر باشد (۱۴) بفتم از جهت آن گناه را کد در مینو زمین جستر باشد (۱۵) بشتم از جهت آن گناه را کد در مینو باد جستر باشد (۱۶) نهم از جهت آن گذاه را کد در خوردان جستر باشد (۱۷) دیم از جهت آن گناه کر در سرداد جستر باشد (۱۸) یازدیم از جهّ آن گذاه را در خردک کاه ٔ جستر باشد (۱۹) دوازدیم از جهت آن گذاه را کر در جهرنسا جستر باشد (۲۰) پس بر چرکسی فریزوانست این قدر را اگرکسی توانگرتر بود بود^ه فریزوانست و اگر بغایت سیم دارد بیست و یک جای دیگر خوانده ام کر بیست و چهار فریزوانست اما کهترین محسی را

این کر ما یاد کردم واجبست

(۱۱) آنهیر بزندگانی کند بهتر بود بهمیخنان بود کر کسی درختی باز نشاند بر سال میوهٔ آن درخت میتخورد بر سال بهمیخندان کرفر می افزاید (۲۲) و اگرده سال و اگر صد سال بزید بر سال بهمیخندان بیشتر می شود (۲۳) اگر پس از وی کنند

[.] كمترين MU (2) Mu خردك گاة for خردك گاة of J15 (2)

آنکر بود زیاده نشود بزندگانی نیز آن باشد کر بر کسی کر از بهر خود کاری کرده باشد کر خود پس از وی بکنند بسیار فرقست تا بدست خویش کند نر از پس وفاتش

در چېل و دوم

(۱) اینکر سخت پربیز باید کردن از گناه بصیمالان (۲) بمیمالان آن بود کر کسی دروغ و بهتانی بر کسی نهد یا کسی با زن کسی خیانتی گند تا زنی از شوپر خویش بستر جدا کند (۳) این گناه است کر بیچ توجش نیست الا کر از آن کس کر ترا گناه در وی جستر باشد آمرزش خوابی (۴) پس خینود پل آن روانرا باز دارند تا آن گاه کر خصم او در رسد و دادی از وی بستاند آنگاه ربائی یابد

(۵) برگاه کر کسی دروغی یا بهتانی بر کسی نهدتا آن دروغی باز پس میگویند دل آنکس آزارد نو نو روان آنکس را پادفراه میرسانند (۱) این گناه بکار کرفر نشود تا خصم را خشنود نکنند

(٧) این گذاه سختست بباید پر بیختن تا نكذند

در چهل و سيوم

⁽۱) اینکر تخشش باید کردن بکشتن خرفستران و حشرات زمین چر در دین کرفر عظیم نهاده است

⁽۲) خاصر این پنج چیز است یکی وزغ کر در آب باشد دوم مار و کژدم سیوم مرجش کر می پرد چهارم مورچر و پنجم

موش (۳) پس برگاه کر وزغ از آب بر آورند و خشک کنند بعد از آن بکشندش بزار و دویست درم سنگ کرفر باشد (۹) و برگاه کر ماری بکشند و اوستا کر آنرا بست بخوانند بمهخنان بود کر آشموغ را بکشتر باشد (۵) و برکسی مرجش بکشد چندانی کرفر بود کر کسی ده روز باژ میخواند (۱) در دام ابرمن بین چیز زیانگار تر ازین نیست چر اگر بهوا بر میزد پشر شود و اگر در خاک میزد کرم شود و اگر در آب میزد زرد شود و اگر در گوشت گفتار میزد مار شود و اگر در سرکین میزد خزندگان شود (۷) بر کر مورچر دانر کش بکشد چندانی کرفر بود کر کسی بورمزد یشتی بخواند (۸) و بر کر خراستر بسیار کشد چندانش کرفر بود کر بسی کرفر بود کر بسی کرفر بود کر بیدانش برد و کرفر یکسانند (۹) بر کر موشی بکشد چندان کرفر بود کر باشند باشند (۱۹) پس بر جمد کس فریزوانست بر خراستر کشتن جهد کردن (۱۹) پس بر جمد کس فریزوانست بر خراستر کشتن جهد کردن

در چهل و چهارم

(۱) ایفکر بهدینان تا توانند کردن پای بر زمین نباید نهادن چر گناه باشد مر سفندارمد امشاسفند را ارنج میرسد (۲) و آنرا گناه کشاده دوارشنی خوانند

در چړل و پنتجم

(۱) اینکم پیوستم می باید کم توبت کردن بر یاد دارند (۲) برگاه کر گذاه از دست آید¹ جهد باید کردن تا پیش چربدان و دستوران و ردان شوند و توبت بکنند

(۳) کر گذاه مانندهٔ کرفر بهمچنان کر کرفر ازان وقت کر ا بکنند (۹) تا مردم زنده باشد بر سال دیگر بر میشود (۵) و گذاه نیز بهمچنان بر سال بر سر میشود و چون توبت بکنند دیگر نیفزاید بهمچون درختی بود کر خشک شود و دیگر افزایش نکند

(۱) و توبت آن بهتر کر پیش دستوران و ردان کند و توجش کر دستور فرماید چون بکنند بر گنابی کر باشد ازین بشود (۷) توبت دستوران کنند توبت بم خوانند (۸) و اگر دستور نباشد پیش کسانی باید شدن کر دستوران بگماشتر باشند و اگر ایشان نیز نباشند بنزدیک مردی روان دوست باید شدن و توبت بکردن

(۹) در وقت آنکر از دنیا بشود بر پسران و دختران و خویشان فریزوانست کر توبت در دن رنجور دبند اشم وجو در دن دبند (۱۰) چر دستوران گفتر اند کر چون توبت بکردند اگرچر بسیارت گذاهها کرده باشند بدوزخ نرسند بسر چینود پل پادفراه بدبند پس بجایگاهٔ خویش رسانند

(۱۱) و توبت می آن بود کر آن گنامی کر کرده باشند توبت میکنند و دیگر آنگناه نکنند اگر کنند آن باز پس آید

در چهل و ششم

(۱) اینکر چون مردم چهارده سالر باشند کشتی برباید بستن چرد دستوران گفتر اند کر آن نر ماه کر در شکم مادر بوده اند هم اندر حساب باید گرفتن

(۲) چر در دین ما کاری بهتر از کشتی داشتن نیست جرمرد و زن فریزوانست (۳) و بروزگار پیشین اگر کسی پانزد x سالر تمام

شدی و کشتی نداشتی اورا بسنگسار کردندی کر نان و آب بروی حرامست

در چهل و هفتم

- (۱) ایدکر چون کودک بفت سالر بمیرد باید کریشتی سروش از بهر وی بباید کردن و درون شب چهارم یشتن
- (۲) چر در دین گوید کر روان کودکان بروان پدر و مادر رود و اگر پدر بهشتی باشد با وی ببهشت شود اگر دوزخی باشد بدوزخ رسد اگر مادر بهشتی باشد باوی ببهشت رسد و اگر دوزخی بود با وی بدوزم رسد
- (۳) پس هرگاه کر یشت سروش بکردند روان کودک از روان پدر و مادر جدا شود و ببهشت شود و در پیش یزدان پدر و مادر را شفاعتخواه باشد بدان جهان

در چهل و هشتم

(۱) اینکر چون دیگ پزند آب دو بهره سر یکی تهی باید کردن باید کر سر یک دیگ تهی بود تا اگر وقتی کر دیگ بجوشد بسر بر نشود و آب در آتس نشود (۲) چر اگر نر چنین کنند و آب در آتس شود بزار و دویست درم سنگ گناه بود پس نگاه باید داشتن تا این گناه نجهد

در چهل و تهم

(۱) اینکر چون آتش بر چینند یک ساعت بم آنجا باید داشتن تا بوم آتش سرد شود پس بر گرفتن و بآتشکاه بردن (۲) نشاید کر زمین گرم آتش بآتشکاه بردن تا معلوم باشد

در پنجاه ام

- (۱) اینکر ہر روز بامداد کر از خواب برخیزند نخست دست را بآب پاک نباید شستن
- (۲) پادیاب یا بر میوه یا گیاچی کر آب بدو نرسیده باشد دست و روی و بینی و چشم و پای شستن پس خشک کردن بآب شستن سربار چنانکر از روی تا گوش تر شود (۳) درن برئهم باید نهادن تا آب در دمان نشود چر اگر قطرهٔ از ناشتا در دمن شود سیصد ستیر گذاه باشد (۳) پس دست تا بازو سر بار بآب شستن نخست دست راست پس دست چپ و مهنچنین پای راست و پای چپ شستن
- ه پس کیمنا مزدا گویند چر برگاه کر چیزی بواج خوابند خواندن باید دست روی بپادیاب شستر باشد اگر نر اوستا پذیرفتر نباشد و درج نسش نر بدوارد تنافوری گناه باشدش

در پنجاه و یکم

(۱) اینکر بر پمر کس فریضر است کودک بدبیرستان فرستادن و چیزی آموختن (۲) چر پرکار و کرفر کر فرزند کند پمتچنان باشد کر پدر و مادر بدست خویش کرده بود (۳) پس جهد باید کردن تا چیزی نیکو بیاموزند شان از کرفر و گذاه آگاه کنند چراز بهر روان خویشتن میکنند تا ایشان بر کرفر کردن دلیر باشند

(۳) چر اگر نیاموختر باشند پس کار وکرفر کمتر کنند بروان پدر و مادر کمتر رسد (۵) و نیز آن باشد کر اگر فرزندرا بدبیرستان ندمند و چیزی نیاموزند برگناه کردن دلیر باشند آن گناه بگردن پدر و مادر باشد

[.] بآب MU (3) روى J 15 omits (2) روى for گوش (1)

(۱) پس حق فرزندرا آنگاه گذارده اشند کر ایشانرا چیزی بیاموزانند خاصر از دین شایستر و ناشایستر چر سرمایر اینست اگر نر کار این جهان برنیک و بد بسرمی آید

در پنجاه و دوم

(۱) آینکر بر پمر کس فریضر است کر پر سال فروردین ماه در آید روز خورداد درونی بکردن و برچر بدست توانند آوردن از پمر چیز بدان درون نهادن بخشذومن مددد (سایه ۱۳۵۵ میشن تا آن سال کار پای بدو روزی و دخل اندر آمدن بهتر بود

(۲) چر در دین بر پیداست کر برسال چون فروردین ماه و خورداد روز در آید روزی بصردم بخشند برچر دران سال بهر مردم خوابد گذاشتن آنروز بنویسند (۳) پس چون این درون بیزند خورداد امشاسفند آنکس را شفاعت کی باشد

در پنجاه وسيوم

(۱) ایذکر چون در روزگار پیشین کسی بسفری خواستندی شدن کر کمتر از دوازده فرسنگ بودی این یک درون بیشتندی تا اندر آن سفر رنجی نرسید و کارها بر مراد بودی و شغلها کشاده شدی (۲) و بر ممر کس فریضر است کر چون بسفری خواهند شدن این درون یشتن

(۳) تا آنکس بسفر باشد بر بهرام روز این درون بفرمایند یشتن تا آنکس بسلامت بخاند رسد (۴) خشنومن اینست سهسه سهر سهر معاوم است

⁽¹⁾⁻J 15 adds שלנים (2) Corrected from מוליים of both MU and J15.

در پنجاه و چارم

(۱) اینکم اگر کسی زنی چکر دارد اگر از وی فرزند نرینر حاصل آید بستری آنکس شاید و آنکس بریده پل نباشد (۲) و اگر مادینم بود باید کم مرد غافل نباشد از بهر وی خود ستری بگمارد (۳) خویشاوندی روان دوست پسر خود بنشاند تا روان او بریده پل نبود

در پنجاه و پنجم

(۱) اینکر چون نوزود کرده باشد و اتفاق کر درون نتواند یشتن باید کر بواج اورمزد نان خورد پس واج چنانکر از درون بکنند بکند تا کم گناه باشد

در پنجاه وششم

- (۱) اینکر چون کسی آب تاختن خوارد کردن باید کر از پای آب تاختن نکند (۲) چر در زند جد دیو داد آن را گناه گران گفتر است
- (۳) چون آب تاختن بنشینند باید کر از پاشنر تا سر انگشت پای آب تاختن بیش نکند چر اگر بیشتر بود بر قطرهٔ تنافوری گناه باشد (۳) چون آب تاختن خواجند نشستن یک ایتا ابو ویریو گفتن چون کاری تمام شود سر اشم و بودوبار به ۱۹۵ میریو گفتن چون کاری تمام شود سر اشم و بودوبار به ۱۹۵ میریو گفتن چون کاری تمام شود سر اشم و بودوبار به ۱۹۵ میری باد میرین باشد و نزدیک پادشا بان سخنش قبول بود

⁽¹⁾ J 15 زاید for میا کیم (2) MU omits این بنشانه

در پنجاه و مفتم

(۱) اینکر خار پشت را نشاید کشتن و بر جائی گر ببینند برباید گرفتن و بصحرا بردن تا بسوراخی شود کر عظیم کرفر می داشتند (۲) زیراکر خار پشت در خانئر مورچر شود مورچر بمیرند بزاران مار را و دیگر گزندگانرا بگیرد و خورد و او بمد خرفستر خورد (۳) پس این سخن از جملر واجبات است

در پنجاه و بشتم

(۱) اینکر می باید کر بهدینان جهد کنند تا زنده روان یزند (۲) چر برگاه کر زنده روان یشتر باشد بر سال بمتهندان کرفر بسر می شود دوم سال دو چندان کرفر بود (۳) کر زنده روان بمتهنان تا مرد زنده باشد بر سالی بمتهندان کرفر میفزاید (۴) و از پس آن این نیز باشد کر اگر دران ساعت آنکس انوشر روان شود کسی نباشد کر سروش وی یزند چون زنده روان یشتر شود سروش اشو آن روانرا بهخویشتن پذیرد واندر آن سر روز نگاه میدارد و نگذارد کر بینچ گزندی و زیانی بوی رسد (۵) و شب چهارم بر چینود پل بارشن ایزد و مهر ایزد یار باشد تا حساب و شمار او بکنند و جایگاه خویش شود

(۱) و این زنده روان بسبب آن نهاده است کر مهنجنانکر کودک از مادر جدا شود اورا قابلر باید تا اورا نگاه دارد و از زمین بر گیرد و آن ساعت کر می زاید می باید کر حاضر باشد

⁽¹⁾ MU adds که زنده روان یشتم باشد (2) MU omits the first three words.

تا در ساعت تدبیر کار کودک کند جمیجنی چون روان از تن جدا می شود مانندهٔ طفلی است و جیچ راه بیجایگاه خویش نصی دارد (۷) چون زنده روان یشتند سروش اشو را بشناسیدند سروش اشو مانندهٔ قابلر می باشد کر آن روان بهخویشتن پذیرد و از دست اجرمن و دیوان نگاه دارد (۸) چون زنده روان نیشتند بعد از آن جیربدان پذیرهٔ سروش کنند مانند آنست کر چون زن فرزند بزاید بعد از آن پذیرهٔ قابلر کنند (۱) و باشد کر تا کسی آید کر آن فرزند برگیرد و در پیچه بالک شده باشد

(۱۰) پس چنان واجب کند بیشتر کسی را بدست کنند ممکنند زنده روان خویش یشتن ممکنند زنده روان خویش یشتن تا ازین بلاپا ایمن باشد (۱۱) و نیز آن باشد کر اگر جایکایی وفاتش رسد کر کسی نبود کر روان او یزد چون زنده روان یشتر بود اورا باکی نبود و ایمن باشد (۱۲) و بهچند چیزپا آنست کر زنده روان یشتن واجب است خاصر درین روز کار کر پیربدان کم مایر ماندند چون بدست خود یشتر باشد بزرگ کاری بود

در پنجاه و نهم

⁽۱) اینکر در دین بر اویزه مازدیسنان و زنانرا نیایش کردن نفرمودند (۲) کر نیایش ایشان آنست کر چر روز سر بار بامداد نماز پیشین و نماز شام در پیش شوچر خویش باز ایستند و دست بکش کنند و گویند کر ترا چر اندیشر است تا من آن اندیشم و ترا چر میباید تا من آن گویم و ترا چر میباید تا من آن کنم کر فرمائی

⁽٣) برچر شوپر فرمايد آنروز بر آن ببايد رفتن (۴) و البتر بي

پیداست کم J15 adds کی ورد کس for ممکن J15 ورد کی بخچذین کر J15 adds کی ا

رضای شوپر بیسی کاری نکردن تا خدا ازان زن خشنود باشد (۵) چر خشنودی ایزد در خشنودی شوپر پیوستر است چر برگاه کر فرمان شوپر کار کنند در دین اورا اشو خوانند و اگر نر اورا جر¹ خوانند

در شصتنم

(۱) اینکر در دین بر اویزه مازدیسذان مید می داریم تا روان ما از دوزن رستگاری یابد (۲) و امیدی تمام در بستر ایم و بتحقیق بدانستر ایم کر چون در دین بر استوان باشیم ببهشت رسیم (۳) و میدانیم کر ببهشت رسیدن بکردار نیک باشد و بدان رستگاری یابیم و نیکی اندیشیم و نیکی گوئیم و نیکی کذیم

(۱۵-۵) و به نیکی کردن بهتر ازان نیست کر چون بهدینی را کاری سخت پیش آید کر روان وی بخوابد شدن مر ترا باید آنچر دسترس باشدت یاری دبی تا ازان آستانر بیرون آید و نگذاری کر او دین بگذارد (۱) و چون بعد ازان تا او بر دین باشد و برکار و کرفر کر او کند و فرزندان او جمنچذین بود کر بدست خویش کرده باشد

 (٧) و جم از جهت گزیت⁷ نیز در مانده باشد یاری دادن فریصر است تا آنکس را خلاص دمند و بر جای خود بماند و اورا ثوابی حاصل آید

نگهه اری MU (4) MU (5) ما J15 omits (3) پیداست کم J15 adds (4) MU (5) MU, ES سر گزندت (6) MU, ES مر (6) MU (6) نسټارد (7) MU (7) شيارد ويت

در شعب و یکم

(۱) اینکر سخت براید پرهیاختن از دروغ گفتن کر سر ممر گذارا دروغست

(۲) زرتشت از جورمزد پرسید کر دروغزن مانندهٔ کیست (۳) جورمزد بر افزونی گفت دروغ زن با اجرمن جمکارست

(۳) در دین گوید کر دروغ گویان را آخرت نباشد و درمیان مردم حقیر باشند (۵) اگر صردی محتشم باشد اورا بدزدیک مردمان حرمت نباشد و حرمتی ندارند (۱) فرجام دروغزن بد باشد اگرچر بسیاری مال دارد جمر از دست وی بشود و عاقبت بصردم نیازش باشد و نیز تخصگان شان کم باشد

درشصت و دوم

(۱) ایذکر راستی گفتن و راستی کردن بیش باید کردن و خویشتن بدان داشتن کر چیچ چیزی در صردم بر از راستی نیست

(۲) و اید بهان و آنجهان جورمزد از راستی بیافرید و از راستی بر جایگاه مانده است از بهر راستی را پاکیزه شود (۳) راستی بر جایگاه مانده است از بهر راستی کر از راستی (ع) و رستخیز از راستی بباید کردن و جر جایگاه کر از راستی بنا گرفت خوره دران جایگاه راه یافت و جر خاندانی کر بیش بماند از بهر راستی است و آجرمن دران جایگاه راه نیابد بیش بماند از بهر راست در دین کر یک مرد راست بهتر از ممرد عالم دروغ گوی چون کاوه اصفحان آبنگری بود چون

پای بر راستی داشت و سخن بر راستی جمیگفت تا چون ضحاک کر جمر کشور او داشت و چون بر راستی او سخن میگفت جملر دیو و مردم از وی ترسیدند و بر جر گفتاری بر وی چیره بود بر وی مظفر شد بجهت سخن راست کر میگفت (۱) اجرمن گجستر چون مینوی راستی بدید سر جزار سال بیهوش افتاده بود (۷) از بیم راستی سربر نمی توانست گرفتن و از بیم راستی سربر نمی توانست گرفتن و از بیم راستی نیارست درینجهان آمدن (۸) و جر چیزی کر تو در آن نظر میکنی کر بر جای مانده است چون تحقیق آن باز جوئی براستی مانده باشد (۹) و در زند اشم و چو راستی باز جوئی براستی مانده باشد (۹)

در شصت و سيوم

(۱) اینکر سخت پرچیز باید کردن از رومپی بارگی از بهر آن کر چر کسی کر زنی کسی بفریجد و با وی فسادی کند آن زن در ساعت بر شوچر حرام شد (۲) و بعد از آن چرباری کر شوچرش با وی گرد آید چمتچذان بود کر با مردم بیگانر نزدیک شده باشد (۳) چرگز بر شوچر خویش اشو داد نشود و اگر درین حال با زنان جد دین بتر باشد از بهر آنکر اگر آن زن آبستن شود چمتچذان بود کر بهدین بحجد دینی افتاده بود و آن مرد بدان مرگرزان شود

(۳) و آن نیز باشد کر آن زن آبستن شود از بیم بدنامی کودک را ہلاک کند (۵) پس آن کس کر فرزند آن وی باشد ممتحنان بود کر بدست خویش فرزند را ہلاک کردہ بود پس او صرگرزان باشد (۱) اگر آن کودک بزاید و بردین نماند مر

⁽¹⁾ Both MU, J15 add 3.

گناه کر وی و فرزندان کنند آنکس را ممیچنان بود کر بدست خویش کرده بود

(۷) اگر با زن بهدینان کند حالی بر شویر حرام شود و اگر کودک بزاید حرامزاده بود (۹-۸) و آنگاه گذاه ازین بشود کر آنکس نزدیک شویر وی شود و بگوید کر مرا بازن تو چر واقعر رسید خطا در وجود آمد اگر عفو کنی تو دانی و الا کر مرا تیغی کشی خون من بر تو حلال است (۱۰) اگر بخشد گذایش ازین بشود و الا این گناه بینچ نوعی ازین بنشود

(۱۱) و این گذاه را گذاهٔ خصمان خوانند تا خصم خشنود نشود گذاه بریزد و روان وی بر سر چینود پل باز دارند تا آنگاه کر خصم او برسد و خصمی خود کند و جواب او باز درد

در شصت و چارم

- (۱) اینکر عظیم پرہیز باید کردن از دزدی کردن و چیزی از مردم بزور سندن
- (۲) چر در دین پیداست کر بر کسی کر یک درم از کسی بدردد و چون بدانند دو درم از وی باز باید سندن یک درم آنکر ببرد و یک درم بناوان آنکر دردی کرد (۳) و گوش بباید بریدن و ده چوب بباید زدن و یک ساعت بزندان باز داشتن
- (۳) و اگر یک درم دیگر بدردد به جنان دو درم باز سندن و دیگر گوش بریدن و بیست چوب زدن و دو ساعت بزندان باز داشتن (۵) و اگر سر درم و دو دانگ بدردد دست راست بباید بریدن (۱) اگر پانصد درم بدردد بباید آوینختن

⁽¹⁾ المرير (3) المكلمة (2) المناس علم المرير (3) المرير (4) المرير (5) المرير (4) المرير (5) المري

(۷) آنجا عقوبتش این باشد و میذوان خود بروان پاده فراه کشد (۸) و اگر کسی نداند بمینوان دو چندان کرفر از و باز گیرند و بروان این کسی دېند (۹) و اگر کرفر ندارد از گذیج جمیشر سود عوض دېند و روان اورا پادفراه نمایند

(۱۰) آن کس کر چیزی از کسی بزور سده باشد بر مینوان بر یکی (۱۱) آنکس کر بر یکی (۱۱) آنکس کر رابداری میکند چون بگیرند در ساعت بکشندش

در شصت و پنتجم

(۱) اینکر چر کسی پیوستر سپاسداری کردن در نیک و بد بهای دارد و نیکی چرومزد بر نگامداشتن آ (۲) چر دادار اورمزد از صردم دو چیز خوامد یکی آنکر گناه نکند دیگر آنکر سپاسداری کند (۳) و مردم چرچند سپاسدار تر بود بر نیکی و ارزانی برو سپاسدار آنرا روزی بیشتر به ششد از آنکر دیگر کسی را (۳) و چر کسی کر او سپاسدار نبود نان خورد حرام شود با او چیه کس را نیکی نشاید کردن

(۵) و در دین بر پیداست کر مردم بی سپاس چون بمیرد بر جا کر نساء او بنهند بوم اسفندارمه بمی ارزد مانند گوسفندی کر گرگ را بیند (٦) و مرغ کر نساء ایشان خورد بر بر درختی کر بتخسید و بنشیند آن درخت بتخشکد و مردم کر بسایئر درخت بنشیند بیمار شود

for انگاشتی MU (3) MU بیای for بباید MU (2) بروان (3) MU (1) و for

(۷) چذه چیز است کر می باید کر بهدینان بر خویشن مستولی کنند (۸) یکی سخاوت کردن با ارزانیان و دوم راستی کردن و سیوم بر بهمر کس مهربان بودن و چهارم یک دل و راست بودن و دروغ از خویشتن دور داشتن (۹) و این چهار خصلت اصل دین زرتشت است و باید کر آنتچر خود نیسندی بهیتچکس میسند 1 (۱۰) زیراکر دادار اورمزد گوید کر ای زرتشت اگر خوابی کر پاکیزه و رستگار شوی و بنجایگاهٔ پاکان رسی این دو کار مکن (۱۱) یکی آنکر مهر میذو گیتی بگزین و چیزی گیتی را بنخوار دار و آن میذو گرامی دار و از بهر این باحق جهان باز جوید و مینو ربا مکن (۱۲) دوم آنکر بهمر کس راست گوئی و راست کن باش یعنی برچر بنخود نیسندی بهیتچکس میسند و چون باش یعنی برچر بهخود نیسندی بهیتچکس میسند و چون چین کردی اشو باشی

در شصت و ششم

(۱) اینکر بر ممرزنان و فریضر وازده مماست ایام فرمودن چر گذامیکر در دشتان و در دیگر وقتها جستر بود جملر پاک شود

(۲) و در زند جد دیو داد گوید کر کسی کر او دوازدهٔ ماست ایام گستر بود و گذام از وی پاک شود چذانکر بر خرمن گاه بادی عظیم در آید و آنرا ببرد ممتجنان گذاه ازین بشود و مردم پاک و اویژه شود

(۳) و زنانرا ازین فریضر تر کاری نیست چر در دین بر پیداست کر دوازده جماستی کر بیزند صد جزار تفاول کرفر بود اگر

زنان for كس 115 (4) مكن 115 (3) و 115 adds (4) أنكني 115 (1) ايام MU omits ايام 6) است زنان را 5) J15 adds (5)

دوازده مماست ایام بود بزار بزار تناول کرفر بود چون بروز یزند ممایخنین کرفر بود

در شصت و ہفتم

- (۱) اینکر عظیم زنانرا پرچیز باید کردن از روسپی کردن (۲) کر در دین بر پیداست کر بر زنیکر با مرد بیگانر بخفت اورا جر اباید خواند و جزای تقصیر آنست کر با جمر جادوان و گذارگاران یکسان باشد
- (۳) و در زند جد دیوداد گوید کر چر زنی کر بادو مرد بیگانر گرد آید بر من کر اورمزدم رنجست (۴) چر اگر در رود آب نکاه کند بکاپاند و اگر در دار و درخت نکاه کند بر درختان کم شود و اگر با مرد اشو سخن گوید خرد و پاکی مردم بکاپاند (۵) زرتشت از اورمزد پرسید برای او چر باید (۱) دادار اورمزد گفت کر اورا زودتر بباید کشت کر از اژدیا و چمد دام و دد زیراکر او در دام من زیانکارتر است
- (۷) پس چون چنین است زنانرا خویشتن عظیم کوشش باید داشتن تا بر شوہر خویش حرام نشوند (۸) کر برگاه کر چهار بار تن بدیگر کس بدرد بعد آن چندان بخانهٔ شوہر بود حرام باشد نو نو گناه با روانش می انزاید

در شصت و باشتم

(۱) اینکر زن دشتان چشم بر آتش انگذد دوازده درم سنگ گذاه باشد و اگر در سر گام آتش شود بزار و دویست درم سنگ گذاه باشد و اگر دست بآتش کند پانزده تناول گذاه باشدش

روالش for أب و أنش 315 (3) چون 315 (2) جم 155 (1)

- (۲) بمتحنان اگر در آب روان نکاه کند دوازده درم سنگ گناه باشدش و اگر پانزده کام آب روان شود پانزده درم سنگ گناه باشدش و اگر در آب روان بنشیند پانزده تفاول گناه باشدش (۳) و اگر در باران برود و بر قطره کر بر اندام او چکد تفاول گناه باشدش
- (ه) و در خورشید نباید نگریدن و با مرد اشو سخن نباید گفتن (ه) پای برچنر برزمین نشاید نهادن (۱) بدست برچنر چیچ چیز نشاید خوردن (۷) دو زن دشتان بایم نشاید خوردن و نشاید خفتن آ
- (۸) تا سر روز نیامده است ٔ سر نشاید شستن و بعد از سر روز اگر خویشتن را پاک بدید یک روز دیگر بباید نشست و تا نر روز بر آمدن اگر خویشتن را پاک بدید یک زمان دیگر نباید نشستن (۹) اگر بیست ٔ نر روز دشتان باشد دیگر باره باید پنداشتن کر نو دشتانست و تا سر روز دیگر باز باید نشستن و پرچیز مصحفین باید کردن کر اول نبشتم ٔ
- (۱۰) اگر گمان باشد کر اورا دشتان آمده است جامر بباید کندن و پس نکاه کردن اگر دشتان شده باشد جامر کر بکنده باشد پاک باشد (۱۱) و اگر کودک شیر دارد جامر را از کودک باز کنده بمادر دبند تا شیر خورد پس بکسان باید دادن (۱۲) پاک باشد و لیکن چون مادر سر بشوید کودک را نیز بباید شستن
- (۱۳) و دشتان باید کر نظر بهین پادیاوی نر بگذارد کر اگر ہزار گز بود ہمر را پلید کند وادیاب شود (۱۴) با کسی

برسم دان دارد سخن نگوید و اگر بیربدی برسم بدست دارد از دورتر اگر باوی سخن گوید یا سر کام زن دشتان برود وادیاب شود

در شصت و نهم

(۱) اینکر آفتاب نشاید کر بر آنش افگند چر برگاه کر آفتاب در آنش افتد گذاه بود (۲) اگر آنش بر آفتاب بگذرانی سر استیر گذاه باشد اگر چیزی بسر آتش فرو کنی باید کر آن سوراخی ندارد و خوره و زور آتش کمتر میشود تا دانی

ور بفتارم

- (۱) اینکر کسانیکر ایشان نسا بداد ۱۶ برند باید کر دو دست جامر از بهر این کار نهاده باشند (۲) آن جامهارا در باید پوشیدن و نسارا دو بار سگدید کردن یکبار آنگاه کر جان از وی جدا شود و دیگر آنگاه کر بر خوالهند گرفتن
- (۳) پس آن چر دو تن باید کر پیوند باشند ریسمانی در دستهای خویشتن بستن تا دست از یکدیگر جدا نشود (۴) و چون می جنبانند حاضرش باید بودن و با کسی سخن نگفتن (۵) و اگر زن آبستن بود بهچهار تن برگرفتن چر آن دو نساست
- (٦) چون نسارا بدرسیختر باز آیند سروتن بدادیاب باید شستن از بهر آنرا بدان زودی دروندی یا سرگی نبود
- (۷) و اگر نسارا سگ نیکو ننمایند و بر گیرند بهر چند کر باشند جملر ریمن و مرگرزان باشند ٔ

⁽¹⁾ J15 adds بسيار (2) J15 بر دو 15 (3) بسيار (3) J15 has for the first nine words the following: واگر نسارا سلدید کردن و بر گیرند—(4) J15 omits the last five words.

(۸) در زند جد دیو داد فرمود است کر جر کسی کر نسا ندید و برگیرد ریمی و مرگرزای باشد و جرگز پاک نشود و روانش دروند بود

در ہفتاد و یکم

(۱) اینکر کسی از بهر دارو و درمان نسا نمی باید خوردن زنهار کر نخورند

(۲) چر در زند جد دیو داد میفرماید کر اگر کسی نسا خورده باشد خان و مانش بباید کندن داش از تن بیرون آوردن و چشمانش بباید کندن (۳) و تا این عدابها با وی نکنند تا رستخیر روانش در دون باشد

در هفتار و دوم

(۱) اینکر چون کسی نسا بآب و آتش برد صرگرزان باشد (۲) چر در دین فرماید کر سن و ملخ کر بسیار آید از آنجهت آید کر نسا بآب و آتش رسانیده باشد (۳) بمهخنان زمستان سرد تر بود و تابستان گرمتر بود

در ہفتار و سیوم

(۱) اینکر چون گاوی یا گوسفندی بیایگایی نسا بهخورد تا یکسال گوشت و شیر و پشم بیچ چیز ازان کار نیاید (۲) بعد از یکسال پاک باشد و اگر آبستن باشد بهچراش بم تا یکسال پاک نباشد

14037

(۳) و اگر مرغ خانگی نسا خورد بمحینین یکسال گوشت و خایهٔ او پاک نباشد

در پفتاد و چارم

- (۱) اینکر چون بامدان کر از خواب برخیزند نخست چیزی بر دست باید افگندن یعنی دستشو (۲) پس بآب پاک دست شستن چنانکر دست از ساعد تا سردست سر بارشستن و روی از پس گوش تا زیر زنخ تا میان سر¹ شستر باشد و پای تا ساق سر بار شوید پس کیمنامزدا بخواند
- (۳) اگر جایگاه باشد کر آب نبود و بیم آن بود کر نیایش در گذرد دست را سر بار بهخاک بباید شستن و نیایش کردن (۲) پس چون بآب رسد دیگر باره دست و روی شستن و نیایش کردن
- (۵) پیش ازانکر چیزی بر دست افگند دست و روی نباید شستن تناول گذاه باشد و دست و روی نا شستر بهیچ چیز نتوان کرد

در پنجم

(۱) اینکر چون کسی کشت زار انباری خوابد کردن اول باید کر بابهمر راهٔ آب گذر نگاه باید کردن تا نسا بست یا نیست بعد از آن آب گذارد بهمچنین (۲) اگر در آن میانر آب در کشت زار باشد نسا پدیدار آید اگر تواند پربیختن بپربیزد و اگر آب بتواند گردانیدن بگرداند (۳) و اگر آب

⁽¹⁾ MU omits the last nine words.

ناگاه بنسا رسد اورا گنایی نباشد (۲) و اگر جوئی و کشت نگاه نکرده باشد آب بنسا رسد آنکس ریمن باشد سرش برشذوم باید کردن

ور ہفتار و ششم

(۱) ایدکم چون زن بزاید باید کم بیست و یک روز سر نشوید و دست بهیچ چیز باز ننهد و بر بام نشود و پای بر آستانم در سرای ننهد (۲) و بعد از بیست و یک روز خویشتن را چنان بیند کم سر بتواند شستن سر بشوید (۳) و بعد ازان تا چهل روز بر آمدن از نزدیک آتش و چیزی چوبین و سفالین باشد باید پربیختن (۲) پس چون چهل روز باشد سر شستن و جمر کاری شاید کردن

(۵) تا چهل روز دیگر بر آمدن مرد نشاید کر با وی نزدیکی کند کر گذاهی عظیم باشد تواند بود کر دیگر بار آبستن شود چون زن در چهل روز آبستن زودتر پذیرد کر بعد از چهل روز آبستن زاد تر پذیرد کر بعد از چهل روز خویشتن را پلید بیند مگر بدرستی داند کر از کودک آمده است اگر بدشتان باید داشتن

در ہفتار و ہفتم

(۱) اینکر چون زنی را کودک بزیان شود نخست چیزی پادیاب و ور آدران آورده باید دادن تا دل اندرون او پاک کند (۲) تا سر روز آب نشاید دادن البتر آن چیز کر درو

⁽¹⁾ MU omits دیگر (2) J15 omits the last thirteen words, found in ES only; MU has for these words— کر مجملہ زنان زود تر آبستن شوند

آب یا نمک در باشد (۳) و این سر روز از وقت تا وقت

باشد چنانکر اگر نماز پیشین کار افتاده باشد تا بنماز پیشین بودن یک ساعت دیگر در گذشتن آب بباید خوردن (۴) بعد ازان تا چهل روز بر آمدن بکناره باز نشستن پس برشنوم کردن (۵) آن کودک چهار ماه شدن برگاه کر بزاید خود صرده باشد از بهر آنرا کر تا چهارم ماه نرسد جان بوی نمی رسد (۱) و اگر بعد از سر ماه این کار افتد احتیاط عظیم بجای آوردن بدین کار سخت بایستادن

(۷) چر دین ما بدین کار باز بستر است چر اگر ریمن باشد خویشتن را پاک ندارد تا او زنده باشد چرگز ازان ریمنی پاک نشود (۸) اگر ده چزار بار سر بپادیاب بشوید البتر چیچ ازان پاک نشود (۹) چر این ریمنی نر از بیرون است از اندرون و چر استخوان و رگ و پی است آب چیزی را پاک کند کر بر پوست باشد (۱۰) پلیدی کر آن استخوان است الا نیرنگ دینی دیگر چیچ چیزی پاک نشود

در ہفتار و ہشتم

(۱) اینکر در بر سرای کسی از دنیا ودیران شود نخست سر روز دران باید کوشیدن کر گوشت تازه نخورند و نیزند (۲) چر بیم باشد کر کسی دیگر ودیران شود و خویشاوندان آن کس سر روز گوشت نخورند

ور ہفتار و نہم

(۱) اینکر جهد باید کردن تا سخاوتی و رادی با بهان و ارزانیان کنند (۲) چر رادی کردن چنان بزرگوارست کر زمین

بچای کوردن for ببایه عردن MU (1)

را چذان بهشر و خوشتر کر راد مرد بران رود و بادرا آن بهشر کر بر مرد راد بروی نشیند کر بر مرد راد بروی نشیند و کاو و گوسفند را آن بهشر کر مرد راد شیر او بتخورد و خورشید و ماه و ستارگانرا آن بهشر و خوشتر باشد کر بر صرد راد تابذد

- (۳) تا آن حد رادی و سخاوتی عزیزست کد دادار اور مزد میفرماید کد خواستم کد پاداش دم مرد راد را و اگر در خوردی باشد بینچ پاداش نیکو نیافتم کد در خور او باشد مگر آفرین (۲) میشد نیکمردان پیوستر امشاسفندان آفرین میکنند مرد راد را کد از نیکان چیز خویش دریخ ندارد
- (۵) چر در دین بر پیداست کر دادار اورمزد زرتشت اسفنتمانرا گفت کر بهشت گروثمان از بهر رادی آفریدم کر بارزانیان کند و چیزی بایشان بخشد و دوزج تاریک از بهر کسانست کر چیزی بناارزانیان درد
- (۱) بمتچنین در دین بر پیداست کر سی و سر راه بهشت است (۷) الا روان رادان اگر روان بین کس دیگر بدان راه با ببهشت نتواند رسیدن مگر یک راه 2 (۸) و روان رادان بهر سی و سر راه ببهشت تواند رسیدن 3 (۹) و بینچ کس را آسانتر از رادان نیست بهشت رسیدن

ور ہشتارم

(۱) اینکر وقتیست کر یک اشم و بو به بخوانی کرفر او ده چندان بود (۲) وقتیست کر یک اشم و بو به بخوانی کرفر او صد چندان بود (۳) وقت بود کر یک اشم و بو به بخوانی کرفر او

⁽¹⁾ J15 omits باريك راة (2) J15 omits (3) J15 omits (٨).

چند بزار بود (۵) وقت بود کر یک اشم وبو بخوانی کرفر او چند ده بزار بود (۵) وقتست کر یک اشم وبو بخوانی کرفر او چند انست کر قیمت اینجهای

(۱) اما آن اشم و و کر ارزش چند ده است آنست کر چون نان خورند بگویند (۷) و آنکر ارزش چند صد است کر بعد ازان خوردن بخوانند (۸) و آنکر ارزش یکهزار است آنست کر از خفتن از پهلو در پهلو گردی و درست بخوانی (۹) آنکر ارزش ده جزار است آنست کر چون از خواب برخیزی و بخوانی (۱۰) و آنکر ارزش قیمت اینجهانست آنست کر در وقت جان کندن بخوانند چر اگر خویشتن نتواند خواندن در وستان و خویشاوندان در دین او د بند (۱۱) چر اگر دوزخی بود جمیستکانی بود بهشتی شود و اگر بهیستی بود و اگر بهیشتی شود و اگر بهیشتی بود گروشمانی شود

رر هشنار و ^{یکر}م

⁽۱) اینکر چرکار و کرفر کر بباید کردن جهد باید کردن تا دران روز بکنند با فردا نیفگنند

⁽۲) چر در دین بر پیداست کر دادار اورمزد زرتشت را گفت ای زرتشت بر از تو بعالم کسی نیافریدم و پس از تو بم نیافرینم تو گزیدهٔ منی و این عالم از بهر تو پدیدار کردم (۳) و این جملر بادشاهان کر بودند و باشند امید میداشتند کر من ترا بروزگار ایشان بیافرینم تا ایشان دین قبول کنند و روان ایشان بگروشمان رسد

- (۹) من بیافریدم الا اکنون درمیان روزگار چر از روزگار کیومرث تا اکنون سر بزار سال است و اکنون تا رستخیز سر بزار سال مانده است پس ترا درمیان آفریدم (۵) کر برچر درمیان باشد عزیز تر و بهتر و ارجمندتر باشد بمتجنین کد دل درمیان بمد تنست لاجرم عزیزتر است بمتجنین چون ایران زمین از دیگر زمینها ارجمندتر است از بهر آنکر درمیانست زمین ایران شهر اقلیم چهارم است از جایهای دیگر بهتر است بسبب آنکر درمیانست (۷) پس ترا درمیان آفریدم بحبهت عزیزی ترا پیغامبری دادم و بپادشاجی فرستادم دانش دوست و دین دوست
- (۸) پس ترا به بخدین عزیزی به بخلق فرستادم و دانشها کر مردمان بهان کنند بی معنت بدست نمی توانستند آورد بر توروشن و خوار کردم و ترا جملد دانشها آگاه کردم (۹) جملد دانشها در اوستا بتو آموختم بزبانیکر در جهان پین کس ندارد خوار و آسان و زندش بزبانی بتو گفتم کر درمیان میردمان روانتر است یم تو بدان قصیح تری
- (۱۰) با این جمعر بزرگواری که بتو دادم ای زرتشت ترا اندرز میکنم که چر کرفتر که امروز بتوانی کردن بفردا میفکن بدست خویش تدبیر روان خویش بکن (۱۱) بدان غراه مباش که چنوز جوانی است بشاید کردن تا اندیشه کنی که پس ازین بکنم (۱۲) که بسیار کسان بودند که زندگانی ایشان یکروز بود و کار پنجاه ساله در پیش گرفته بودند
- (۱۳) پس جهد کن تا کار امروز بفردا نیفگنی (۱۴) چر اهرمن گذامیدو دروند دو دروج بدین کار بگماشتر است کر

یکی را نام دیر است و دیگر را پس (۱۵) این بر دو دروج پیوستم
با مردمان کوشش کار کنند تا کار او باز پس افتد (۱۱) چر بر کار
و کرفر کر فرا پیش آید آن دروج کر نام او دیر است گوید کر
دیر بخوابی زیستن و این کار بمر وقت بشاید کردن و دروج کر
نام او پس است گوید اکنون فرا گذار کر پس ازین بشاید
گردن (۱۷) پیوستر این بردو دروج روانرا از کار خویش باز
میدارند تا فرجام در رسد بمر کاربا باز پس افتاده بود و
حسرت و پشیمانی خوردن بین سودی ندارد (۱۸) پس کار
و کرفر ازین جهان بشود

رر پشتار و روم

(۱) اینکر چون از جامهٔ خواب برخیزند بمانجایگاه کستی بازباید بستن و کامی بی کستی نباید نبادن

(۲) چر اندر دین بر پیداست کر برگامی کر بی کستی فراز نهد فرمانی گناه باشد به بهارم گام تناول گناه باشد کر بزار و دویست درم سنگ بود (۳) پس خویشتن را ازین گناه نگاه داشتن و کستی بربستن

در هشتار و سیوم

(۱) اینکر از روزه داشتن بباید پرهیتختن (۲) چر در دین ما نشاید کر همر روز چیزی نتخورند چر گذاه بود

(۳) مارا از روزه داشتن اینست کر برچشم و زبان و گوش دست و پای روزه داریم از گناه کردن (۴) قومی دران میکشند کر بمد روز چیزی نخورند و از چیزی خوردن پرییز

کنند (ه) مارا نیز جهد باید کردن تابیچ گناه ند اندیشیم و نگوئیم و نکوئیم و نکنیم باید کر از دست و زبان و گوش و پای ما بینچ کاری نرود کر از آن گناه بود

(۱) چون چنین کردیم ٔ روزه مفت اندام بجای آورده باشیم آنچر از دیگر دینها از ناخوردن روزه است در دین ما از گذاه نا کردن روزه است

در پشتار و چرارم

(۲) پس بخفت و برگاه کر چنین کنند کر گفتم و کستی در میان دارد تا جملر کرفهما کر درجهان میکنند دران شب بم بهره باشد بردمی کر بر آید و فروبرد سی درم کرفر بود چون از پهلو گردد یک اشم و بو بخواند

این پهلوی عبارت در فارسی نیز نوشتم است-اواخش پر پشیهان پر پقت یوم چون اواخش منید ۱۱۵ نه ۴۹۱ مرم و خستم بوم و جست و مینم وکود پر دا دستان پر پتت یوم

⁽¹⁾ J15 كَفَدُم (2) This Pahlavi passage is given in MU. (3) Corrected from משטיף of MU. (4) Corrected from משטיף of MU. (5) Corrected from from משטיף of MU (6) J 15 gives the following corresponding Pahlavi passage with its Persian version:—

⁻हमा किकत ।। ता १८७५ किक अला का मान । हमा किक समुन्। । हमा का समुन्। । हमा का समुन्। ।। वा समुन। ।। वा समुन्। ।। वा समुन्। ।। वा समुन्। ।। वा समुन्। ।। वा समुन। ।।

ور پشتا د و پنجم

(۱) اینکر برکاری کر پیش آید از دانایان و خویشاوندان باید پرسیدن با ایشان مشورت کردن و از رای و تدبیر خویش بینچ کار نکردن

(۲) چر در دین بر پیداست کر ایزد بر افزونی زراتشت را گفت کر برکاری کر خواجی کردن خرد و دانش باید و جای برود نزدیک دانا کار خود باوی بگویند و دانا دستور در آن کار مگالش کنند¹ تا ابرمن در میان راه نیابد و آنکار را خلل نرسد

(۳) بمتچنین اسفندارمد امشاسفند آنگاه کر بر مینوچهر دیداری شد اورا این اندرز وصیت کرد کر ای مینوچهر اگر کارد تیز تر باشد اورا از سوبان چاره نبود و اگرچر دانا اسهی نیکو بود اورا از تازیانر چاره نبود و اگرچر دانا صردی بود اورا از مشورت کردن گزیر نبود تا آن کار تصام شود

در پشتاد و ششم

(۱) اینکم سگ آبی نشاید کشتن و اگر جائی بر بینند بر باید گرفتن و بآب روان بردن (۲) چر در زند جد دیو داد آنرا گناه عظیم فرموده است و چر کسی کر سگ آبی بکشد تخصد انش نماند

⁽¹⁾ MU has, for the last eighteen words, the following:— کم یکچا برد با دانایان باز گریند و سگالش بیفگنده

⁽²⁾ MU 834;

در هشتاد و مفتح

- (۱) اینکر چون کسی از دنیا بشود در آن سر روز جهد باید کردن تا پیوستر یشت سروش میکنند و آتش می افروزند و اوستا میخوانند چر روان سر روز درین دنیا می باشد
- (۲) شب چهارم سر درون بباید یشتن یکی بخشنومن رشن آستاد و یکی بخشنومن نای و x^1 و یکی بخشنومن اردا فروچر جامح و چیزی اشو داد بران درون یشتن
- (۳) جامر باید کر نو بود و از جمر جنس باشد و چون دستار و پیرابن و نمک و کستی و شلوار و پنام و موزه (۳) بر مینوان آن جامها مانند بدیشان د بند پس جرچر نیکوتر آنیا روانرا شکوه بیشتر می باید زیراکر آنیا پدران و مادران و جملر خویشان ما آنیا اند (۵) چر روان در آن د نیا یکدیگر را بشناسند و باز پرسند پس جرکس را کر جامر نیکوتر بود شکوه بیشتر و خرمتر باشد (۱) بهمر حال چون جامر کهند و پارهٔ شرمسار باشند و دل گرانی کنند
- (v) آن جامر را اشوداد خوانند و چون بیزند بردان و دستوران باید دادن کر جای ایشا نرا سزاوار است (Λ) و دادن بدیشان اشوداد است و از بهر آنکر آن روانها با ایشان نزدیکترند و جهد کنند تا جامر دوختر بود
- (۹) چون جامر را پیربدی یزد آنروان را حساب و شمار میکنند چون پیربد (الاندنده و سرانسوی و میکنند چون پیربد (اینجانب با نجانب می نهد آن روان بهینود پل

⁽¹⁾ MU ناوة for ناى والله meaning the angel Fâm: Pahlavi vâê vêh.
(2) MU omits the last five words.

بگذرد (۱۰-۱۱) و چون شب چهارم از دنیا بهچیذود پل رسد نخست بآتش گاه شود و پس بیک گام بستر پایر رسد و بدیگر گام بر ماه پایر رسد بههارم گام بهخورشید پایر رسد بههارم گام بهجینود پل وسد و بهایگاهٔ خویش برندش

درېشتار و ېشتم

(۱) اینکر دار کر بران مرده را برند یا بدان بشویند و آنکر بخون و پلیدی آلوده بود و آنکر زن دشتان باو اندام برچنر بدان باز نهد و آنکر مردم را بدان بردار گنند این جملر چوبها را حذر باید کردن و بدان باز نزدن چر جامر پلید باشد و نشاید سوختن (۲) بیجای باید نهادن کر کسی برنگیرد و نجنباند تا کار مردم نیاورد

ور پشتار و نهم

(۱) اینکد دین بورمزد نگاه دارد کر کسی نسا بحیلت بخورد و ببهدینی درد یا نسا بر بهدین افکند (۲) ناکام فرمان او باید کر برشنوم کند و پیش ردان و دستوران توبت کند (۳) بعدازان اورا درین گذارد تا گنابش ازین بشود

در نودم

(۱) اینکر نشاید کر چیچ چیز بصردم گنهگار درند مانندهٔ آن باشد کر در زفر اژدرا نهاده باشند (۲) و اگر خوردنی باشد کر بخورد ایشان درند ایشان بگذاه کردن شوند آن کس م بهرهٔ آن

بم چینود پل for بگرودهان MU (1)

باشد کر خورش بدو داده بود در خور آن خوردنی (۳) و اگر بیمی و ترسی از ایشان نباشد بیچ چیز بدیشان نباید دادن چرگذاهی عظیم بود

در نود و یکم

(۱) اینکر برچیزی کر بنسا ریمی شده باشد چگونر باید شستی

(۲) زریکبار بپادیاب شستن ویکبار به کاک خشک کردن و یکبار بآب شستن (۳) نقره دوبار و برنجین و ارز زین و سربین و روئین سر بار شستن پولاد چهار بار شستن و سنگین شش بار فیروزه ویاقوت و کهربا و شب چراغ و عقیق و مانند این و برچر از معدن کان باشد جملر شش بار بدانگونر بشوید کر گفتم (۱۲) پس پاک باشد چنانکر برباری بپادیاب بشویند و به کاک خشک کنند و بآب بشویند آنگاه دگرباره بمیچنین تا سر باره یا چهار باریا شش بار تا آنچر فرموده است

(۵) مروارید را دو گونر فرمودند لیکن قرار آنست کر ممتجون سنگین شش بار شویند (۱) و چوبین و سفالین جملر بباید افگندن (۷) جامعٔ تن بم بباید شستن ششبار چذانکر گفتم بعداز آن بر جایگایی نهادن کر آفتاب و مایتاب در وی می تابد ششماه بعدازان بزن دشتان شاید

در نود و دوم

⁽۱) اینکر آتش بهرام را نیکو باید داشتن کر کسی نامداری او کند ونیکو داشتن و غماخواری او کردن (۲) و بیزمش بدادن

تمام چذانکر امسال آن هیزم پاریند بسوزند (۳) نیم شب بیفروزند و بوی بروی نهذد چنانکر باد بوی آن ببرد

(ع) دیو و دروج بدوارد چر از خورهٔ آتش و رام است کر ما درصیان این قوم زندگانی میتوانیم کرد (۵) چر اگر و رج و خورهٔ امشاسفندان و زور آتش بهرام نبودی روزی و زندگانی نتوانستندی کردن (۵) پس واجب کند کر پیزم آتش داشتر و آتش را بوی بدهند تا عاقبت خواستاری در رسد پشت و پناه اورا دانند تا او پسندیده بود

در نود و سیوم

(۱) اینکد می باید کر ہمر بهدینانرا پر ہیز کردن از غیبت پس روی گفتن

(۲) در زند جد دیو داد گوید کر از جملر گذاها غیبت بزرگتر است (۳) برکسی کر غیبت کسی بکند چنان باشد کر نسا خورد د باشد و نسا خورد گذاهی جمدرین کتاب پیش ازین گفتر شده است اما حقیقت چنین است تا اورا درین دنیا عقوبت ننمایند بدان جهان نشود (۳) پس میباید کر بهدینانرا جهد کردن تا ازین غیبت خود را نگاه دارند تا در وقت جان مهارش بگذاهٔ آن جزا ننمایند (۵) در زند جد دیو داد گوید کسی کر غیبت کرده باشد از آنکر اگر پیش او برود و اشو داد خواهد و اورا اشو داد کند آن گذاه از وی بشود

در نود و چهارم

(۱) اینکر کسی برکسی نیکوئی و نوازش کند باید کر قدر آن بدانند و مذت بر خود نهند و اگر تواند بدان مقدار اورا نیکوئی کنند

(۲) در دین بر پیداست کر کسی برکسی نیکوئی کند اورمزد بر افزونی اورا ده چندان عوض بدید (۳) و اگر حق ناسپاس باشد در اوستا چنین آورده است کر اورا گناهٔ عظیم باشد (۹) و ارمن گجستر چنین گوید کر آن گنایکار از خویشاوند منست فرجام او بدست من خواید رسید و بدست بین دیوی اورا من نخوایم داد دست خود یاد فراه کنم (۵) موبدان موبد گوید باید بصر زرتشتیان را کر ازین گناه خود را دور دارند

در نود و پنجم

(۱) اینکد می باید کر ہصر بہدینا نرا واجبست کر ہر روز سر بار خورشید نیایش کردن

(۲) اگریکبار کند یک تناول کرفر باشد و اگردو بار کند دو چندان باشد و اگر سر بار کند سر چندان باشد (۳) و اگریکبار نکند سی استیرگناه باشد و اگر دو بار نکند دو چندان گناه باشد و اگر سر بار نکند سر چندان گناه باشد

(^{۱۵}) و ماه را و آتش را _جمین است (۵) پس واجبس*ت در* دین بهدین چمر را نیایش ب*نجای* آوردن

زر نود و ششم

(۱) ایدکر کسی بدان جهان شود دیگران را نشاید کر گریستن کنند و اندود دارند و شین موئی کنند (۲) چراکر بر و اشک چشم شود آن رودی شود پیش چینود پل پس روان آن مرد آنجا بماند و اورا از آنجا گذر کردن سخت باشد نتواند بر چینود پل گذریدن (۳) پس میباید کر اوستا بخوانند و یزشن میکنند تا اورا آنجا گذر آسان شود

در نوو و بفشم

(۱) اینکر چمر بهدینانرا واجبست کر پیش موبدان و دستوران و ردان و چیربدان بقدر خود سخن گفتن و چرچر ایشان بگویند بجان بشنوند (۲) و حقیقت دانند و دران چیچ جواب و سوالی نکنند

(۳) کمر در زند اوستا گوید چر کمر در گفتهر بزرکانِ دین حجیت آورد اورا زبان بریزد تا مبتلا ازین جهان بیرون شود

در نود و مشتم

(۱) اینکر بهدینائرا می باید کر خط اوستا بیا موزند پیش بیربدان و اوستادان تا در خواندن نیایش و یشت خطا نرود

(۲) بیشتر واجت مرچیربدان را و اوستادان را جست کر چمر بهدینانرا خط اوستا بیاموزند و اگر چیربد در آموختن ایشان تقصیر نماید اورا عظیم گذاه باشد (۳) کمر اورمزد بر افزونی زرتشت را گفت کم جرچیربدی و اوستادی در آموختن اوستا بهدینانرا تقصیر کند اورا از بهشت چندان دور کنم کمر پهنای زمین است

ور نود و نهیم

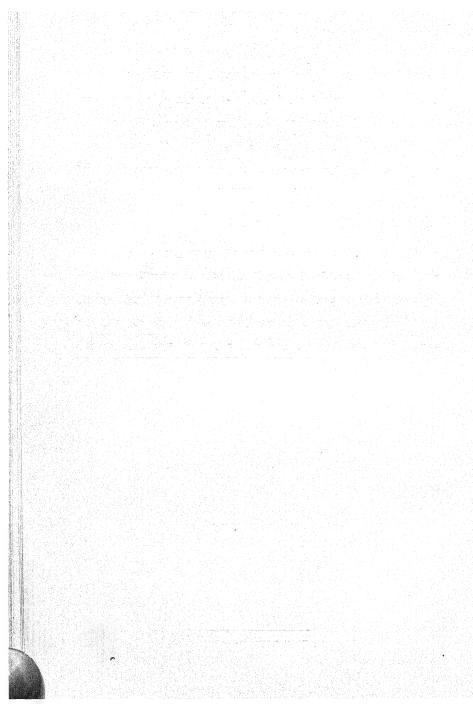
(۱) اینکر موبدان و دستوران و ردان و بیربدان را نشاید کر همر کس را پهلوي آموزند (۱) کر زرتشت از بورمزد پرسید کر پهلوی آموخت مر کسان را شاید (۳) بورمزد بر افزونی جواب داد کر برکر از نسل تو باشد موبد و دستور و بیربدی کر خردمند باشد (۱) دیگر بیچ کس را نشاید جز از اینکر گفتر ام اگر دیگران را آموزد اورا عظیم گذاه باشد اگر بسیار کار کرفر کرده باشد فرجام اورا بدزون بود

ور صرم

(۱) اینکر کسی کسی را بیگذاه برنجاند یا بزند اورا بر روزیک تناول گذاه باشد تا او بزید (۲) چون ازین جهان بشود مهر ایزد و رشن ایزد حساب و شمار او نکنند (۳) پس او آنجا بماند پر درد و حسرت و پشیمانی بسیار میخورد و سودش ندارد (۲) می باید کر ازین گذاه خود را دور داشتن و با بمر کس نیکی کردن

(1) J 15 adds & GiT

B. I. Press, Byculla.



بنام ایزد بخشاینده مهربان یارمند حصوصوت کتاب صد در بندرش تفاز کتاب

(۱) این دفتر شایست(۱) ناشایست کر بر مردمان فریضر باشد تا بر خوانند نیک از بد بدانند (۲) آنچر در دین بر مازدیسنان ایزد تعالی فرموده شرط خویش بعجا می آورند تا فردا پشیمانی نباشد (۳) تجریر نباید خوردن بر وجر ندارد (۹) و بدین جهان تن دارد و روان ورزد تا بدان جهان رستکاری باشد (۵) و نیکی اندوزد و از گناه بدرچیزد تا نیکبخت دوجهان باشد تا اورمزد(۱) امشاستندان ازین روان خشنود باشد

1

(۱) بدانند کر چون دادار اورمزد گیتی بیافرید و چرچر اندر گیتی بداد و بعدل (۲) ازان کاو (۱) کیومرث بیافرید (۲) چون آچرمن پتیاره در گیتی آمد کاو چم اندر ساعت بصرد و کیومرث بعد ازان سی سال بزیست (۳) چون از گیتی بهخواست شدن آچرمن دروند گفت کر ازین گیتی پتیاره اومند کر چیچ راحتی بی رنجی درین جهان نتوان یافتن و بدان جهان روشن میشوم کر چیچ رنب و بلا و دشواری در آنجای نیست (۱۰) و ترا بیر است کر چون زراتشت اسفنتمان انوشر روان باد و ایدون باد و ایدون باد و (۱)

⁽¹⁾ E, K add , (2) Thus all, for , (3) E , for , K adds , i, adds

دین او باشد و مردمان بر دین او ایستاده باشند تو پیای بدی دار گیتی نتوانی کردن (۵) و آبرمن گیستر چون این ساخن بشنید دردی عظیم بروی رسید و بفت دیو اندر گیتی بداد اکومن و اندر⁽¹⁾ و ساول و نونانیکهیت (2) و تاریخ و ازیریخ (3) و بیشم (۲) و جر یک ضد و جمیستار (۹) امشا سفندان است

۲

- (۱) اکومن ضد بهمن امشاسقند است و اندر(⁶) ضد اردیبهشت امشاسفند است و ساول ضد شهریور امشاسقند است و تاریخ ضد است و نانیکهیت(⁶) ضد اسقند است و تاریخ ضد خرداد امشاسفند است و ازیریج(⁷) ضد امرداد امشاسفند است و بیشم ضد سروش اشو فیروزگر است
- (۲) و بهمی امشا سفند کار آنست کر مردم را نگذارد کر با یکد یگر جنگ و خصومت و گینر و تعصب اندر دل دارند و داد ستان راستی اندر میان مردمان پدید کند($^{(8)}$) میان $^{(9)}$ کم باشد و نگذارد کر بر مردمان کار ناشایست کند $^{(9)}$ و خود و عقل و فهم و حیاط $^{(10)}$ و پش ویر $^{(11)}$ مردمان بزیادت کند و مردم را براه راست می آورد
- (۵) و اکومن دیو کار آنست کر دل مردمان کار و کرفر نیک کردن سرد کند (۱) و جرگر کر مردمان بدی کنند و مردمان با جمر خصومت کنند و جدل و لجاج پدیدار کند (۷) و دران کوشد کر با یکدیگر آشتی کنند و کینر و تعصب در دل

⁽¹⁾ E زاریخ K زاییج (3) E نانیکهیت (2) اندرو (1) اندرو (1) اندرو (1) (2) اندرو (3) اندرو (3) اندرو (5) E میردهان (6) E نانکهت (7) اندر (8) زایریج (7) نانکهت (10) Thus, M, K; E احیات better حیات (11) احداد (12) دیوردهان (13) دیوردهان (14) دیوردهان (15) د

می آرند تا آن حد کر قتل و خونریاختن و کارزار درمیان افگند (۸) و مردمان پای از فرمان عقل و خرد بیرون نهدد و کار ناشایست بد کنند (۹) این جمر بد(۱) اکومن دیو است

(۱۰) اردیبهشت امشاسفند کار آن باشد کر مردمان کر کار و $\binom{9}{2}$ کرفر کنند بران جهان خرمی و رامش از اردیبهشت امشاسفند باشد (۱۱) هرگاه کر مردم خرم باشند بی آنکر آن خرمی از اردیبهشت امشاسفند در دل ایشان افگند از بهر آنکر کرفر باشد کر ایشان معلوم نبوده و راه چینود پول $\binom{5}{2}$ بر اشوان اردیبهشت امشاسفند فراخ کند (۱۲) چون بهچینود پول $\binom{5}{2}$ گذر میکند راحت آسانی $\binom{4}{2}$ اردیبهشت امشاف اردیبهشت

(۱۳) و اندر(6) دیو کار آنست کر مردمانرا دل تذکی درد و غم و اندوه در دل مردمان افگند (9 ۱) و چون مردم گذاه کنند ایشانرا بدوزخ برد و عقوبت بروانها بنماید (6 ۱) مردم کر پیوستر درم روی باشند اندر(6 ۱) دیو کند (9 ۱) و سر چنود پول(7 ۱) نخست اندر(6 ۱) دیو پیش آید و چنود پول(7 ۱) بر دروندان اوی تذگ کند

(۱۷) و شهریور امشاهند کار آنست کر عدل و داد دردل پادشاهان دود پیوستر پادشاهان عادل نگاه میدارد (۱۸) و ور پادشاه کر عادل بود دوست شهریور امشاهند است (۱۹) و ور پادشاه کر(0) عادل تر(0) بود دیر تر بماند (*) و زر و سیم و دیگر چیز ها کر در کانها و کو جها باشد شهریور امشا سفند نگاه دیگر چیز ها کر در کانها و کو جها باشد شهریور امشا سفند نگاه

⁽¹⁾ E بدى از E omits و (2) E omits بدى از E, K add يك از (5) E adds باك (6) E اندرو (6) امشامفند (5) E omits و (9) اندرو (9) امشامفند (9) E و (9) كم

دارد و بقوت شهریور امشاسفند (۱) این چیزها در کانها (۱) تواند شدن و بتنجر خویش رسیدن (۲۱) و بدین جهان روزی کر بدرویشان رسند شهریور امشاسفند کند و بدان جهان شفاعت خواه درغوشان (5) بود

(۲۲) و ساول دیو کار آنست کر پادشاهان کر ظلم کنده و مصادره دوست دارد شان ($^{\circ}$) و $^{(\circ)}$ طراری و دردی و راه داری هرچر بدین ماند ساول دیو راه نماید و در دل مردمان افکند و مردمان ($^{\circ}$) گم راه کند تا کارهای ناشایست کنند تا بدان میب بلاک افتد

(۲۳) و اسفندارمد امشاسفند کار آنست کر مردمان کر کاری خواهند کردن برای و باندیشر و تدبیر تمام کند و تکبر از طبع مردم ببرد و مردمان (0) خوش آواز و چرب سخن کند تا بر مردمان بار نامر (7) و تکبر نکند (11) و چون رنجی و دشواری و دردی صعب بصردمان رسد او مردمانرا صابور (9) کند و خرسند گرداند و بدان درد (9) دل خوشیها کند تا آن رنب بدان دل خوشیها بگذارد (10) و چون (10) کرفر کرد و باشد و رنجی اورا پیش باز (11) آید بدان مبب اسفندارمد امشاسفند نگهدارد کر او ازان کار و کرفر پشیمان نشود (11)

(۲۹) نانیکهیت دیو کار آن باشد کر مردمان بتکبر بکند و چون رنجی بصردم رسد نانیکهیت $(^{13})$ اورا نگذارد و بیاشواند و چیز ازو بر دارد تا کرفها نگوید و در ایزد ناسپاس شود (۲۷)

⁽¹⁾ M adds درویشان (2) E adds أنام (3) E (4) Thus. E, K; M و (5) E (6) E adds (7) و (6) E (7) مان (8) Thus all; better باز (9) لا (9) دره (10) دره (10) و (11) E (12) و (12) E (13) و (13) E (13) و (

و چون مردمان اورا پذد دبند او بتر باشد و نصیحت نپذیرد (۲۸) و بی ظاعتی پادشاه مادر و پدر و زن در شویر و بنده در خداوند کر کند از نانیکهیت(۱) دیو باشد

(۲۹) خرداد و مرداد امشاسفند کار آنست کر چر شیرینی و چردی و خوشی کر در آب و نبات و طعام (2) باشد ایشان کنند (**) و چون روان اشوان بگروثمان و بهشت رسند و ایشانرا چیزی نباید کر بخورند و سیر باشند (**) و آن (5) کنند و مرداد امشاسفند (4) کنند

(۳۲) و تاریخ و زاریخ دیو کار آنست کر چیزهائی کر ناخوشی باشد ایشانرا ناخوشی دران چیزها درخد (۳۳) و در دوزخ روان دروندانرا خورشهای پلید بکنند و پلید و گنده ایشانرا درخد و موکل ایشان باشند تا آنگاه کر آن خورشها خورند و عذاب روان ایشان نمایند

(۳۴) و سروش اشو فیروزگر کار آنست کر جمر جهان نگاه میدارد از دزد و بلاپا و آنتها (۳۵) و پر شب سر بار بهمر عالم برسد مانند پاسبانی کر پاس میدارند (۳۱) و با پیشم دیو⁽⁵) شبی بفت بار کارزار کند و اورا از بدی کردن از جهان باز میدارد

(۳۷) و بیشم دیوکار آنست کر خشم و کین در دل مردمان افگذد و بر بدی کر در جهان رود وی یاری کند و با گنهکاران یار شود تا ایشان برگذاه دلیر تر⁶) باشند

(۳۸) و این بفت امشاسفند کر دادار اورمزد بیافریده است و این کارهای بر ایشان باز بستر است و روا می دارند

⁽¹⁾ E نانکېت (2) E, K طعامها (3) M, K omit (4) E omits دلير E عطامها (5) د adds بر (6) امشاسفده

(۳۹) و مردم می باید کر خویشتی را از راه دیوان نکاه میدارند و براه اورمزد و امشاسفندان باز آیند و نگبدارند(1) کر این دیوان بروی چیره نشوند و اورا براه آجرمن نر(2) کشند(3) تا از رنج این جهان و پاده فراه آن جهان رستر باشدد

μ

(۱) چون اورمزد گیتی بداده بود گفت اگر من دین برین گیتی نفرستم و مردمان را ازین دین به راست آگاه نکنم و مردمان (۱) از کار و کرفتر آگاه نکنم مردمان ازین کار و کرفتر آگاه نشوند و آبرمن بدین گیتی مسلط چیره شود و مردم را از راه ببرد و براه خویش باز برد (۱) پس مردمان بجملگی در گمرابی پلاک(۱) شوند (۳) تا سر بزار سال از گیتی بگذشت دین بجهان نفرستاد (۱) و بعد از سر بزار سال زراتشت اسفنتمان دیوان بجهان آشکارا رفتندی بر عادت آدمیان پریان مانند زنان و دیوان مردان از زنان پسندندی(۱) و باوی فساد کردندی

(ه) و چون زراتشت اسفنتمان دین بجهان آورد و آشکاره کرد قالب دیوان یکباره بشکست و در زیر زمین شدند (٦) اکنون کر گذاهی خواهند کرد بر کردار و مانند آدمیان نتوانند شدن مگر بر صورت خر و گاو و مانند این

15

(۱) و زراتشت اسفنتمان دین بدر مازدیسذان بد وشتاسپ شاه آورد و چون معجزات وی بدید و گفتار وی شنید دانایان ایران جملر جمع کردند(۲) و گفت با زراتشت مناظره کنید

⁽¹⁾ E بخشنه (2) Thus K; M, E omit نگذارد (4) E adds (5) التخشنه (5) و (6) Thus all: better thus:—
شدند (7) و ديوان از مودان زنان بستدندي

و اورا بسخن بشکنید (۲) و دانایان ایران جملر جمع شدند $و^{(1)}$ با زراتشت اسفنتمان انوشر روان باد مناظره کردند (۳) و چون قوت وی دیدند و سخن گفتن وی شنیدند و دانش و فضل و علم (۴) معجزاتها و برمانهاء (۶) وی بدیدند جملر عاجز معتصر شدند (۲) و بنزدیک جاماسپ حکیم رفتند و اورا ازین حال آگاه کردند و جاماسپ را بیاری گرفتند (۵) و جاماسپ حکیم با زراتشت اسفنتمان انوشر روان باد (۴) مناظره کرد (۱) و چون سخنهای او شنود و معجزهای وی دید عاجز شد و در ماعت بزراتشت و دین اقرار داد

(۷) و چون دانایان و فاضلان ایران شهر بدیدند کر جاماسپ عاجز بماند و پیغامبری زراتشت برویش اقرار آورد بمر دانایان از پس جاماسپ حکیم(۶) برفتند و(۹) دین زراتشت اسفنتمان اقرار آوردند و بروی بگرویدند (۸) و گشتاسپ شاه این معجز چون از زراتشت اسفنتمان دید دین بر مازدیسنان پذیرفت چون از زراتشت اسفنتمان دید دین بر مازدیسنان پذیرفت (۹) و بپاداش ایزد تعالی چهار چیز بگشتاسپ شاه داد کر برگز چیچ پادشایی را نبود

(۱۰) دادار اورمزد اورا پسری داد چون پشوتن کر برگز نمیرد(۲) پیر نشود و عاقبت دین بر مازدیسنان بر دست او به بهان آشکاره کند (۱۱) و دیگر پسری داد چون اسفندیار کر در عالم بصردانگی او کس نبود (۱۲) و دستوری و وزیزی داد چون جاماسپ حکیم کر برچر بود و باشد اورا معلوم بود (۱۳) و روان گشتاسپ شاه معاینر بر بهشت برد و جایگاه کرد

⁽¹⁾ E omits the last four words. (2) E omits و علم (3) E omits (4) E omits the last four words. (5) E omits و بررانها (6) E adds و (7) E adds و (7) E.

(۱) اندر دین بر مازدیسنان گوید کر چون زراتشت اسفندمان انوشروان باد^(۱) بهم پرسر دادار اورمزد شد دادار اورمزد اور گفت ای زراتشت ترا از بهم امشاسفندان و فریشتگان بهتر آفریدم (۲) زراتشت چون این⁽²⁾ سخن بشنید عجب بماند و گفت ای دادار و ه افزونی از بهمن و اردیبهشت و شهریور و اسفندارمد و خردان و مرداد بهتر آفریدی (۳) گفت ازیشان ترا بهتر آفریدی (۳) گفت ازیشان ترا بهتر آفریدم از جهت آنکر این عالم بهمر خلایق از پیش تو بیافریدم و پادشابی چون طهمورث و جمشید و کیخسرو و مینوچهر (ع) و این دین بر مازدیسنان بایشان نمودم و بینچکس زیره و یاره آن نداشت کر این دین روا بکند و تو تنها آمدی و دین بهذیرفتی (۵) و بر دست(۵) اندر بمر جهان روا خواهد شدن بمر عالم بخواهد رسیدن

(۱) چر روز اول کر تو دین از من پذیرفتی آب جویها أیستاده و حیوانات کر علف در دران داشت بگلو فرو نبردند از خوشی آواز تو کر افستا⁽⁴⁾ میخواندی و بهمر با جایگاه ایستادند و گوش باوستا میکردند (۷) باول کر آسمان و زمین آفریدم بهمر فروبر اشوان را گفتم آسمان نگاه دارید و چندانکر یک بدست⁽⁵⁾ نتوانستند داشتن و فروبر روان تو بیامد و یک نیمر از آسمان نگاه میداشت (۸) و اکنون بهتر از بهمر خلایق⁽⁶⁾ و فرشتگان و امشاسفندان آفریده ام (۹) و زراتشت اسفنتمان درین میخرم از

⁽¹⁾ E omits الين (2) E omits الوشروان باه (3) K adds (4) E (5) E (خلق (6) و بدست يک بيک (6) اوستا

4

(۱) اندر دین پیداست کر مردم می باید کر چرکار و گرفر کر کنند بدستوری دستوران کنند (۲) چر ایزد تعالی در افستا گفتر است کر مردم بسبب آن بیشتر بدوزخ شوند کر کار کرفر بدستوری دستوران نکنند و چیز(²) بیاموزنه و اندیشر کنند کر ما این نیز نیاموزیم باز نپرسم کر پس نتوانیم کردن کنند کر ما این ندانند کر چرکاه کر نکنند و دوم کر باز نپرسند دو چند(³) ایشان گناه باشد (۳) یکی آنکر نکرده باشد دوم آنکر باز نپرسیده باشد

V

(۱) این سخن نیز اندر دین پیداست کر ازین بصر مردمان کر ازین جهان شده اند یک تن جهان باز گذشتن (۴) برگز آنکس دروغ نگفتی و کاری ناشایست نکردی و گذاه نکردی (۲) بسبب آنکر درین جهان مژد و پاداش و عقوبت و پاده فراه آن جهان دیده بودی و دانستی کر راحت و خوشی برچر صفت است و رنج و عقوبت برچر دشخوارست

⁽¹⁾ E adds ال (2) E چيزې (3) E چندان (4) Thus all; better read

(۱) کر اندر دین گوید کر این جهان مانند ابرست کر یکساعت بگذرد پایندگی در وی نباشد و نیک و بد بسر آید (۲) پس طلب آنجای باید کردن کر بمیشر آنجای باید بودن (۳) و اگر راحت و خوشی باشد برگز نبگذرد و اگر رنبی و اندوبا باشد بپایان نرسد نر آنچر گذرنده باشد دانایان غم آن بهخورند

9

(۱) و اندر دین پیداست کر ایزد تعالی بزراتشت سفنتمان پرسید کر چیچ مرد توانگر دیدی (۲) زراتشت گفت دیدم بسیار (۳) ایزد تعالی گفت چون بمرد و^{(۱}) مال و خواستر او کیا شد (۲) زراتشت گفت فرزندان (۲) خویشان وی بر گرفتند (۵) ایزد تعالی گفت او چیچ چیزی بخویشتن بتوانست آوردن (۵) (۲) زراتشت اسفنتمان (۱) گفت ند (۷) دادار اورمزد گفت اکنون چون این دیدهٔ مردمان را آگاه کنی کر چیزی اندوزی کر با خویشتن بتوانی آوردن و اینجا بفریاد شما رسد و آن چیز کار کرفر کردنست (۸) و اگر آن چیز کر تو باندوزی (۵) و کسی دیگر بر دارد و بریش خده تو بخورد و رنج کر تو برده و کسی و برین جهان ترا جواب باید دادن (۵) چرا باید اندوختن باشی و برین جهان ترا جواب باید دادن (۵) چرا باید اندوختن

1.4

(۱) و اندر دین بر مازدیسنان پیداست کر زراتشت اسفنتمان (۲) از ایزد تعالی پرسید کر توانگر چرا غم بیشتر خورند از درغویشان (۲) ایزد تعالی گفت از بهر آنکر امشاسفندان

ا سفنتهان E adds مردن E (3) و (3) E مردن (4) E omits اسفنتهان (5) E (5) و (6) E adds پس (7) E omits اسفنتهان (5) الدوريدي

گرفر از توانگران اندر خوابند و از درغویشان گناه نگردن خوامند (۳) و چون کسی توانگر باشد و کار و کرفر نکند آن روان اندر میذوانست امشاسفندان ببرند و ترس و بیم و عقوبت و بادة فراة اندر دوزج بروي نمايند اگر(1) آمرمن با روانها مي کند و آن روان ازو⁽²⁾ بترسند⁽⁵⁾ و چیز با این روان د بند کر در تن آنست و این روان بدان سبب اندیشناک و غمتخوار شود (۴) و توانگرانرا از جهت آن غم بیشتر باشد و e_{0} درویشان $(^{4})$ از جهت آن غم کمتر باشد و کمتر خورند $(^{6})$ برچر ایشانرا در جهان می باید و آن نباشد دردی بدل ایشان باز شود (٦) امشامفندان روان کر در میذوانست ببهشت برند و خوشی و آسانی بهشت اورا نمایند (۷) و درگاه کر آن روان کر تن است گذاه کم کند چون این جایگر آید این ممر راحتها و خوشیها اورا خواید بود (۸) و آن چیز بدین روان کر در تنست باز درند و این خرم شود و از بهر آن غم کم خورد (۹) چر مارا روان دو است یکی آنکر اندر تنست و یکی روان رالا خوانند (۱۰) و بر نیکی کر آن روان کر در(۵) تن بکند اورا رامش نمایند و جر گذاچی کر بکند اورا عقوبت کنند و خرمی و درمی مردم بیشتر ازان باشد

11

(۱) و این سخن اندر دین گوید کر درد و دشتخواری کر بتن رسد ازان درد تن ندارند $(^{0})$ چر آن درد روان داند $(^{1})$ و بدین شاید دانستن کر دستی یا پای از کسی ببرند اگر $_{7}$ زار زخم بعد ازان بران کنند آگاچی ندارد سبب آنکر روان ازان

⁽¹⁾ Thus all: better من (2) M و (3) E (3) E پرسند (4) E adds (5) E (6) Thus M, K; E اندر better مناند.

چایگر برفتر و مانند سنگی یا کلوخ است (۳) پس ازینجا بشاید دانستن کر این درد و رنج روان میداند(۱) و این تن اورا چون دست اوزاری است آلتی کر اگر این آلت گنامی بکند پاده فراه بران باشد کر این آلت کار فرموده باشد و اگر نر آلت مستوجب شود (۱۶) مانند آنکر اگر کسی شمشیری بر کسی زند جیچکس عقوبت بر شمشیر نکند چر بر آنکس کنند کر شمشیر زده باشد (۵) و جمیچنین بر گناه کر تن بکند و عقوبت بروان رسد و رنج او رانید(۱)

14

(۱) اندر دین پیداست کر دران بار کر زراتشت اسفنتمان بنزدیک ایزد تعالی چیزهای پرسید گفت ای دادار اورمزد چون من بدان گیتی شوم و خواهم کر تو از من خشنود باشی و امشاسفندان خشنود باشند بدان گیتی اندر چر کار و کرفر کنم کر بهتر باشد

(۱) دادار اورمزد گفت مارا بدان گیتی بر یک ویسر ایست یعنی نگهداری کر تعلق بدو دارد کر چون ترا و مردمان و دیگران چیزبا را نیکو دارند و نگاه دارند و نیازارانند ما ازان کس خشنود باشیم بدین گیتی روان او بدست آبرمن دیوان نرسد (۳) و مردم در سایهٔ منست اورمزد و گوسفندان بهمن امشاسفند و زر و سیم و دیگر ایوخشستها آن شهریور امشاسفند و زمین آن اسفندارمد امشاسفند و آب آن خرداد امشاسفند و دار و

اورا نبه \mathbb{E}_3^{-1} , اورا انه \mathbb{E}_3^{-1}) روان میدانه \mathbb{E}_3^{-1} روا نبه \mathbb{E}_3^{-1}) اورا نبه نبه \mathbb{E}_3^{-1}) اورا نبه نبه اینه اورانیه

(2) نر (2) نر (2) نر (3) نر (4) نر (4) نر (5) برچیز (5) آن چغت کانر بجایگاه آورند و نیکو دارند ایشانرا رنجی نرسد و یزشن و نیایش ایشان کنند تا ازیشان خشنود باشیم و برین جهان مؤد و پاداش بیابند (۵) و اگر پرچیز ایشان نکنند و ایشان نکاه ندارند بدان جهان بیماریهای بسیار باشد و بیشتر مرگ ناگهان بسیار باشد و بدین جهان عقوبت و پاده فراه بیابند (1) و پرچیز این جریک نوشتر ام

14

- (۱) فصل اندر کرفر و گذاه بنوشتم ($^{\circ}$) بدانند کر بدین در کرفر گذاه پایهٔ خرد ($^{\circ}$) بنهاده است ($^{\circ}$) و چر یک را نامی است فرمان و آگرفت و اویرشت و اردوش و خور و بازاء و یات و تنافور و مرکرزان
- (۳) فرمان رفت استیر باشد و رر استیری چهارد و مثقال باشد (۵) و اگرفت دوازد و استیر باشد (۵) و اویرشت پانزده استیر باشد (0) یات صد و رشتاد استیر باشد (0) یات صد و رشتاد استیر باشد (0) مرگرزان آنست کر اورا زنده نبگذارند سیصد استیر باشد (0) مرگرزان آنست کر اورا زنده نبگذارند
- (۹) اكذون گذاهاي خرد بنوشتم (۱۰) برگاه كر يكتا^(۲) موي بيفگند و در دل دارد كر نگيرد و نر پربيزد فرماني گذاه باشد اگر بزرگ (۱۱) و برگاه كر ناخذي بيفگند و طلب باز نكند و نر پربيزد فرماني گذاه باشد (۱۲) بيفگند و مراني گذاه باشد (۱۳) بجرهٔ كر در تن باشد نبگرفتند و بيفگند فرماني گناه باشد (۱۳)

⁽¹⁾ E omits مشاسفندست (2) Thus all, for و (3) Thus E, K; M اردوش مي استير (4) E adds (5) خورد (5) تا (5) بهرنيان يكتار (7) باشد و خور شصت استير باشد و بازاي صد استير باشد

بادی کر در آتش دمد بدی بهر یکبار فرمانی گذاه باشد (۱۴) و آب تاختن کر در چاه کنند کر بصیان سرای باشد فرمانی گذاه باشد (١٥) چون بیک پای کفش روند بهریک کام فرمانی گناه باشد (۱۶) و اگرتی در آب کنند یا آب تاختن گناه باشد (۱۷) اگر خیوی در آب روان افگند خوری گناه باشد (۱۸) و اگرتی در آتش کنند یا آب تنافوری گناه باشد (۱۹) و اگر نسا در آب یا آتش افگند مرکرزان باشد (۲۰) و اگرنسا در زمین پنهان کذند و سر بگیرند و ساعتی بر آید تنافوری گذاه باشد (۲۱) کر شش ماه بر آید تنافوری نیم گذاه باشد (۲۲) کر یک سال بگذرد منوز نسا در زمین باشد مرکرزان باشد (۲۳) کر بنسا باز افتد برشنوم بباید کردن و تنافوری گذاه باشد (۲۳) کر بزن دشتان باز افتد سر بدادیاب و آب بباید شستن و جامر نیز ممحینین (۲۵) مر کر نر چنین کند از پلیدی خوری گناه باشد (۲۱) برکر پیش از چهل روز کر زن بزاده باشد و صحبت کند دو تذافور گناه باشد (۲۷) و شیر ازان زن فاسد بکند و بعد ازان شیر خوردن کودک را زیان دارد و دایر باید دادن و اگر نر شیر مادر بر فرزند حرام باشد

115

(۱) زن کر بیک ماه تن (۱) بدو مرد بدېد بدین در روسپي خوانند و تا آن حد دیدار آن شوم باشد (۲) و اگر برودي بگذرد کر در آن رود آب بسیار باشد بکاېد (۳) و اگر در (۳) چیزېاي کر رستر باشد بکاېاند و بخوشاند یا بر کمتر دېد (۴) و دار و درخت کر پر میوه باشد در آن نکاه کند تمام بترمد (۳) و ور ریزد (۵) و بر جائی کر برود بر بوم گیتی بکاېاند (۱) و چر مرد کر با وي مخت کند عقل و چش بکاېاند و عاقبت کار بنتواند دانستن برشد π , بترسد π و (۵) و در در (۱) د دانستن برشد π , بترسد π و (۵) در در در (۵) و در در (۱) در

(۷) و بدین در گوید ای زراتشت اسفنتمان از جهت زنان ترا چر گویم کر جرزن کر بیک روز تن بدو مرد دجد زودتر بباید کشتن از گرگ و شیر و اژدرها (۸) چر جر کاه کر آن زن را بکشند چندانش کرفر باشد کر جزار آتش خانر پر از چیزم بر کند خانر و سولاخ (۱) و مار و گردم و شیر و گرگ و اژدرها ویران کرده باشد

10

(۱) اندر دین پیداست کر زن دشتان کر آتش بیند فرمانی گناه باشد و چون در سر گام آتش شود تنافوری گناه باشد و چون دست بر آتش نهد پانزده تنافور گناه باشد اگر دست در کامانر نهد کر آتش در آنجا باشد پانزده تنافور گناه باشد (۲) و اگر آب روان بیند فرمانی گناه باشد (۳) کر در آب نشیند گام آب روان شود فرمانی گناه باشد (۳) کر در آب نشیند پانزده تنافور گناه باشد (۱) کر در آب نشیند پانزده تنافور گناه باشد (۱) ازان کر آن بر اندام وی چکد پانژده تنافور گناه باشد (۱) ازان کر آن درج بزن دشتان نشیند از چمر درجهای جهان بترست کر چین درج نیست کر چشم(آ) ایشان دید(آ) چیزی پلید بتواند کردن درج نیست کر چشم(آ) ایشان دید(آ) چیزی پلید بتواند کردن درج نیست کر چشم(آ) ایشان دید(آ) چیزی پلید بتواند کردن

14

(۱) و آتش کر در آفتاب نهند فرماني گناه باشد (۲) کر تا نماز شام بگذارند تنافوری گناه باشد (۳) کر چیزی بر سر آتش فرو نهند کر آنرا سوراخها باشد بهر سوراخی کر آفتاب در آتش افتد شصت استیر گذاه باشد

⁽¹⁾ E عام (2) E adds و اگر Thus all; better چشم ديد ايشان عاراخ.

- (۱) زراتشت اسفنتمان از دادار اورمزد پرسید(۱) کر ازان بهتر چر باشد کر در خانر بکند بوپان دبند یا بآتش کاه و آتش در آنجای نهند (۱) اورمزد گفت کر آن بهتر باشد کر باتش کاه دبند
- (۳) چر آتش ور رام اندر دین گوید کر بر جای کر بهدینان بستر کشتیان نشینند باید کر آتش ور رام اندر آن شهر و جایگاه باشد (۴) چر آتش ور رام بم چون پاسبانی است کر آنجایگر از بمر آفتها و بلایا نگاه میدارد (۵) وقتی زراتشت اسفنتمانرا گفت پیوستر کر دران کوش و جهد کن بآتش ور برامرا تا(۹) بنشانی و بمر وقت از پیش تو میسوزد (۱) چر اگر آتش بر شب بیفروزی خاصر نیم شب نهصد و نود و نر بزار دیو و درج بمیرند و از بدی در جهان باز ایستند (۷) و چون بوی بر آتش نهند و باد بوی آن میبرد تا ایستند (۷) و چون برسد بزار بار بزار دیو و درج نیست بباشند و کم شوند و چندان جادو دیو و پری (۸) و آتش کر در خانر باشد بر نیمر شب بر افروزند بزار دیو نیست شوند و دو چندان جادو و پری (۱) و آتش کر در خانر باشد بر نیمر شب بر افروزند بزار دیو نیست شوند و دو چندان جادو و پری

11

(۱) و چون ایزد تعالی این بهمر(³⁾ عالم بیافرید آتش بجهان نمی آمد و گفت بسبب آنکر چون بزار سال از روز کار زراتشت اسفنتمان انوشر روان باد بگذرد مردم پاک از دین دست باز دارند و مرا خوار دارند و برچر زراتشت

⁽¹⁾ M, K omit ; (2) E omits (3) E omits ...

اسفنتمان در حق من نگاه داشتی و فرموده باشد بحجای بگذارند و زن دستان بر سر من نشیند و دست ناشستر پلیدیا بر من کند و باد بدین در من د مند و خیو در من انگنند و ویمن و پلید بصن سوزند و دیگ و نان بمن پزند و بگذارند تا بمیرم و گویند او پیچ چیز نداند و جادست(۱) و ندانند(²) کر فرشتر بر من موکل کرده است و جرچر بامن کرده باشند و جر خواری کر باسی بتوانند کردن بکنند (۲) ای دادار اورمزد مرا(³) بجهان مفرست چمین جایگا، بگذار کر تا هم چون ماه و محورشید بر آسمان روشن میکنم و جهان روشن میدارم(4) (۳) پس ایزد تعالیل گفت کر اگر ترا بحیهان نفرستم آن جهان خلایق پی تو نتوانند بودن و لیکن پادشاهی در بهشت بتو دادم بر کر ترا نیکو ندارد و این خواری کر گفتی با تو کند تو اورا در بهشت مگذار و اگر(5) امشاسفندان از وی خشفود باشند و از بهر وی شفاعت كنند تا تو از وي خشنود نشوي من از وي خشنود نشوم (۲°) چون آتش این سخن بشنید خرم شد و بدین جهان آمد و چر کر اورا نیکو ندارد ممکن نیست بیهشت بتواند⁽⁶⁾ رسیدن

19

(۱) اندر دین گوید کر چر کر آتش از خانر بهجیند و باتش گاه برند شصت استیر کرفر باشد (۳) اگر بگذارند (۶) بمیری چشتاد استیر گذاه باشد (۳) و آتش ور چرام کر بگذارند تا بمیرد و اگر قصد و (8) بی قصد اگر صد چزار کرفر کرده باشد آنکس و مرگرزان ((9) و دوزخی بود

⁽¹⁾ Thus M, K; better حمادت (2) E omits the last four words. (3) Thus E; M, K من (4) Thus E; M, K ميد ارند (5) E ميد ازد (6) E omits بقواند (7) E adds ت (8) E adds (9) Thus all; better add خوانند

- (۱) و آتش را عزیز و گرامی باید داشت تا آن حد است کر یکبار زراتشت اسفنتمان بهم پرسهٔ دادار اورمزد بود (۲) اورا گفت آی زراتشت روان کدام کس ترا بیش کرفرتر آمد^(۱) آز ممر خلایق (۳) زراتشت اسفنتمان^(۵) گفت روان کرشاسپ ممر خلایق (۳) پس ایزد تعالیٰ روان کرشاسپ بدانجای خواند و چون زراتشت را بدید بگریست و گفت کاجی من بیر بدی بودمی کر در جهان میگردیدمی و یزشن میکردمی تا این ممر^(۵) رنب و بلا و دشواری بمن نرسیدی
- (ه) پس ایزد تعالی گفت ای روان کرشاسپ ازینجایگر دور شو و بنزدیک امشاسفندان مباش چر تو آتش را بیازردهٔ و چشم من زشت گشتهٔ
- (۱) پس روان کرشاسپ ایزد تعالیا را نماز برد و گفت ای دادار و افزونی مرا ببهشت ارزانی کن کر اندر جهان اژدرهای را بکشتم کر چر مردی و چهار پائی کر دیدی فرو بردی و بدم خویشتن میکشیدی و چر دندان کر در دران وی بود چون با پری من بود چر چشمی چندانی بود کر گردونی و چر مروی چندان بود کر چشتاد رشن (۹) بود (۷) من از با مداد تا نماز پیشین بر پشت وی میدویدم تا سر او باز دست آوردم بگرز سر او بتخنجر جدا کردم (۸) و چون در دران او نکاه کردم پنوز مردم از دندان او در آویتختر بودند (۹) و اکر من آن بردم از دندان او در آویتختر بودند (۹) و اکر من آن اژدم را را نکشتمی جمر عالم خراب کردی و جانوران نیست شدندی (۱۰) و پیچکس آن قوت نبودی کر اورا بتوانستی کشتن شدندی (۱۰) و پیچکس آن قوت نبودی کر اورا بتوانستی کشتن

⁽¹⁾ E omits من (2) E omits اسفنتمان (3) E omits (4) Thus all: better ارش

(۱۱) ایزد تعالی گفت ای روان کرشاسپ ازینجا شو کر تو آتش را بکشتی و نیکو نداشتی و اردیبهشت امشاسفند باخصم خویش کردهٔ (۱۲) من ترا نیامرزم بهشت بدو ارزانی ندارم

(۱۳) دیگر باره روان کرشاسپ گفت ای دادار اورمزد مرا بیامرز و در بهشت جایگاه کن بدان پاداش کر من گندرب زره پاشند را بکشتم کر جر باری کر گرسند شدی بیکبار مردم کر در دوازده یازده (۱) بودی با چهار پایان بهخوردی (۱۳) و چون اورا بکشتم در دیان وی نگاه کردم اسپ و خر مرده در دندان وی آویهختر بودی (۱۵) و دریا(۱۴) اورا تا بزانو بود سرش تا بهخورشید (۱۱) و ند روز و ند شب با او کارزار کردم درمیان دریا (۱۷) بعد از ند شبانروز اورا بگرفتم تا سر بیابیتختم و دست او بد بستم و از دریا بیرون آوردم و اورا بکشتم و دست او بد بسیار دیها و جایها بیران(۱۵) شده (۱۹) و اگر من گندرب را بسیار دیها و جایها بیران(۱۵) شده (۱۹) و اگر من گندرب را نکشتمی بسر عالم را بیران(۱۵) کردی بصر جانوران نیست ندی

(۲۰) ایزد تعالی گفت ای روان گرشاسپ از ینجایگر دور شو چر آتش را بکشتی و اردیبهشت امشاسفند را بخصم خویش کردهٔ و بیازردهٔ (۲۱) و می ترا نیامرزم و بهشت بتو ارزانی ندارم تا بدانند کر چرچر ایزد تعالی بیافرید از بهر بند کان خویش بیافریده است (۲۲) اگر چیزها نیافریده بودی مردمان بی این چیزها زندگانی نتوانستی کردن کر نر از آب نصی گیرند و نر از آتش (۲۳) پس واجب کند کر چریک بیجای

⁽¹⁾ Thus K; M, E در دوازده باره ده for در دوازده یازده در دوازده باره ده (2) E در دوازده باره ده (3) E دریای چین

محویش نیکو نگاه دارند و اندیشر کنند کر با پادشایی این مناظرت رفت با دیگران چون خواجد بود

(۱۴ در بهشت جایگاه کی کر بدان پاداش کر من وفت راه بیامرز و در بهشت جایگاه کی کر بدان پاداش کر من وفت راه دار بیامرز و در بهشت جایگاه کی کر بدان پاداش کر مردم در ایشان نگاه میکردند(۱) پنداشتند(۱) کر آفتاب و مامتاب زیر کش ایشان بمی گذرد و دریای محیط ایشانرا تا بزانو بود (۲۵) مردم از بیم ایشان میچ راه سفری نمی توانستن شدن (۲۱) و چر کس کر در راه بدیدندی کر میشدی در ماست بخوردندی و بسر(۱۵) سال حساب کردند میصد جزار مرد کشتر و نیست کرده بودند (۲۷) و من کردند میصد جزار مرد کشتر و نیست کرده بودند (۲۷) و من با ایشان کارزار کردم و چر جفت را بکشتم (۲۸) و اگر من بایشان بنکشتمی این عالم بهملگی خراب کردندی و مردم نیست کردی در (۱۵ درد)

دور شو کر آتش را بکشتهٔ و بنچشم من زشت شدهٔ اردیبهشت امشا سفند بنخصم خویش کردهٔ (۳۰) من ترا نیامرزم و بهشت بتو ارزانی ندارم

(۳۱) دیگر باره روان کرشاسپ گفت ای دادار اورمزد مرا بیامرز در بهشت جایگاه کن بدان پاداش کر من چون آپرمن و دیوان چون باد^(۵) بفریفتند و گفتند بقوت و زور تو در جهان جیچ چیز نیست ترا بزورمندی نمیدارند⁽⁶⁾ و خویشتی را ⁽⁷⁾ بقوت تر میدارند باد بگفتار آپرمن فریفتر شد و چذان

⁽¹⁾ E بنداشتي E (2) E بنداشتي (3) E بنداشتي (4) E omits the last four words (5) E بادار (6) Thus E, K; M

منخت بیامد کر پر کوپی کر در راه بود بامون بکرد و بهم دار و درخت از بیخ بکند و در پیش گرفت و رفت و می آورد (۳۲) چون بنزدیک من آمد پای من از جایگاه(۱) بنوانست بردن (۳۳) و من مینو باد را بگرفتم و بقوت خویش اورا بیفگندم تا آنکر عهد کرد کر باز زیر زمین شوم و آن کار کنم کر اورمزد امشامفند(۱) مرا فرمایند اورا دست باز نداشتم (۳۳) و اگر من مینو بادرا نگرفتمی کر او بهمر جهان بیکبار خراب کردی و خلایق نیست شدندی

(۳۵) ایزد تعالی گفت ای روان کرشاسپ ازینجایگر دور شو کر بهجشم من مخت زشت شدهٔ(⁵) آتش را بکشتی و اردیبهشت امشامفند را بیازردهٔ (۳۱) من ترا نیامرزم بهشت بتو ارزانی ندارم

(۳۷) روان کرشاسپ گفت ای دادار اورمزد مرا بیامرز روان من در(⁴) بهشت جایگاه کن بدان پاداش کر چون کمک مرغ پدید آمد و پر بر سر چمر جهانیان باز داشت و جهان تاریک کرد و چر باران کر میبارید چمر بر پشت او میبارید و بدم چمر باز بدریا میریخت و نمی گذاشت کر قطرهٔ در جهان باریدی (۳۸) چمر جهان از قلط و نیاز خراب شد مردم می مردند و چشمها و رود با و خانیها خشک شد (۳۹) و مردم و چهاریای مانند آنکر مرغ گذدم چیند او می(⁴) خورد (۴۰) و چیکس تدبیر آن نمی توانست کردن (۱۱۱) و من خورد (۶۵) و بیرچکس تدبیر آن نمی توانست کردن (۱۱۱) و من شیر و کمان برگرفتم و بهر دو بال او میزدم تا بالهای او چنان سست می انداختم و بهر دو بال او میزدم تا بالهای او چنان سست

⁽¹⁾ E adds کہ (2) E, K امثامفندان (3) E adds کہ (4) Thus K; M, E او می for آدمی (5) E در از

شد گر بزیر افتان (۴۲) بسیار خلایق (۱) در زیر گرفت و بلاک کرن (۴۳) بگرز من منقار وی خرن (۴۳) کرن م (۴۳) و اگر من آن نکردمی عالم را خراب کردی و بینچگس بنماندی (۴۵) و این زور و قوت کر تو دادار اورمزد مرا داده بودی و الا مرا این توانائی نبودی

(۴۶) ایزد تعالی گفت ای روان کرشاسپ ازینجایگر دور شو کر آتس را بکشتر(ق) و بایچشم من زشت شدهٔ اردیبهشت امشامفند بخصم خویش کردهٔ (۴۷) من ترا نیامرزم و بهشت بتو ارزانی ندارم

(۴۹) دیگر باره روان گرشاسپ گفت ای دادار وه اگر چذانست کر بهشت بمن ارزانی نخوابی داشت مرا زنده باز کن و جمان زور و قوت مرا باز ده تا من آجرمن و بالا) جملر دیوان نیست کنم و دوزخ از ایشان پاک کنم و ازان پلیدیها و گندها و تاریکیها پاکیزه کنم و روشن گردانم و تنها درانجا بنشینم (۴۹) دادار اورمزد گفت آنچر تو می گرئی جنوز وقت نیست (۵۰) و تا مردمان جملر از گناه کردن باز نر ایستند مرده زنده نشاید کردن تا قیامت بسر نیاید این کر تو می گوی نیز نشاید کردن

(۱ه) و چون کرشاسپ(5) کردارهای خویش بگفت زراتشت اسفنتمان بشنید بنزدیک ایزد تعالی نماز برد و گفت ای دادار بدانم کر خشم و کین در راهٔ تو نیست (8) و چون کسی بر کسی کینر ورزد ترا بدان رضا نباشد (8) و اکنون این کار چنان می بینم کر کسی با(6) کسی کینر دارد (8) و چون حون

⁽¹⁾ E مان (2) E (3) E (3) E (4) E omits ابيازرد (5) Thus Er الله (5) (6) E رساسي (4) (5) Thus Er (5) المناسب (5) (6) (6) (7)

ززاتشت اسفنتمان اين سخن بكفت ارديبهشت امشاسفند بریای ایستان و از(۱) کرشاسی در زراتشت اسفنتمان بنالید (٥٥) و گفت اي زراتشت تو نداني کر کرشاسپ با من چر کرده است کر در روزگار پیشین رسم و عادت من چنان بودي کر چون ہيزم در زير ديگ نهادندي من آتش را بفرستادمی تا آن دیگ بر پختی کار ایشان تمام کردی پس باز بحایگاهٔ خویش آمدی (٥٦) چون آن اژدیا میگوید کر بکشتر بود و سبب آنکر یک ساعت آتش دیرتر در چیزم افتال کر در زیر دیگ نهاده بودی و گرزی بر آتش زد و آتش پراگنده شد (۵۷) من اکنون روان کرشاسپ ببهشت نگذارم (۵۸) چون اردیبهشت امشاسفند این سخن بگفت روان كرشاسب بكريست و گفت ارديبهشت امشاسفند راست گويد خطا کردم و پشیمانم (٥٩) و دست در دامن زراتشت زد و گفت از مردمان جرگز جینچکس این بلندی و مرتبر و منزلت نیافتر است کر تو یافتی (۱۰) اکنون بدین ورج و خرهٔ (²⁾ تو است مرا از اردیبهشت امشاسفند بخواه و شفاعت کن کر من ازین رنج و عداب رمائی یابم (۱۱) زراتشت اسفنتمان درود برویش داد کر بر پای بود دستها بکش کرد اردیبهشت امشاسفند (ق) را نماز برد و گفت گشتاسپ (۴) شاه و جاماسي و بصر مردمان ازین حال آگاه کنم تا بعد ازین آتش نیکو دارند و چیچ آزار او نجویند

(۱۲) و چون زراتشت اسفنتمان (۶) شفاعت کرد اردیبهشت امشاسفند (۶) گفت حرمت تو بزرگ است و خوابش تو عظیم

⁽¹⁾ M, K omit اعشاسفند (3) E omits که (4) Thus E, K; M ارکال (5) E omits اسفندان (6) اسفندان (5) کرشاسپ

است (۱۳) روان کرشاسپ را بعد ازان خصصی نکرد بزراتشت اسفنتمان بخشید (۱۳) روان کرشاسپ ازان دشتخواری رمائی یانت (۱۵) اکذون چندانکر بتواند کوشیدن آتش را نیکو میباید داشتن و نیازردن تا اردیبهشت امشاسفند خشنود باشد (۱۳) چر مثل چونکر چندان چیزبا کرده بود و چندین کاربا معظم از دست او برخاستر بود با وی این مناظرت بود با دیگران چون خوابد کرد

71

(۱) و در دین مازدیسنان پیداست کر دادار اورمزد گفت دو چیز است کر قیمت و ارج نشاید گفتن یکی مرد اشو و آتش ورجرام (۲) چر اگر قیمت این دو چیز بعالم و چر چر اندر عالم برابر ارزانیان بار کفند یم تمام نباشد

77

(۱) اندر دین گوید کر اگر کسی چیزی از بهر(۱) ایزد یا از ماه ایزد یا از امشاسفندیها پذیرد اگرچر آن کار بر نیاید کردن کر صلاح ما دران باشد کر آن حاجت بخوابند (۲) چون چیزی امشاسفندیها پذیرد و چنان باید پذیرفتن کر بیست خایر از نو ماه خدا توان سامانها بیزم یا گوسفندی بسوی تو مهر ایزد توان سامانها بیزم بم بر این نست (۳) چر اگر توان سامانها بگویند و نوزد خایر بیزند پذیرفتر نباشد الا بیست بر یک درون باشد (۹) و اگر توان سامانها بگوید و یک یک بیزد پذیرفتر (۶) باشد

پذیرفته for بادرفت Thus all: better پذیرفته

MM

(۱) خرفستر کشتن اندر دین (۱) کرفر بزرگ گفتر است و اگرچر خرد(2) خرفستری بکشند بر مینوان یاداش بزرگ باشد (۲) و اگر ماری بکشند و افستای(³) کر آنرا بست بعنوانند چذان باشد کر کسی یک ماه دو جیربد را بعنانر برد و یزشن از جهت او میکند چندین کرفر (۳) اگر موش را بكشند ينجاه تنافور كرفر بود (ع) و اگر مورى دانر كش بكشند چذان بود شیر ویشر بکشتر بود یا کوری روشن کرده بود (۵) و اگر کوزهٔ کر آن را بتازی مور خوانند بکشند چندان کرفر بود کر مبتلای درست کرده بود (۲) اگر شیری یا گرگی یا پلنگی مانند این دری بکشند چندان گذاه کر او خواست کردن و بعد ازان فكفد و مم كرفة آنكسي وا باشد كر ازان ددان يكي(4) بكشند(5) بم شاید (۷) اگر کسی را بفرماید کر از بهر من چندین خرفستر بکشند(6) رمحچذان باشد کر بدست خویش کشتر باشد و ازان كصتر خرفستر بكشند تنافورى كرفر باشد

415

(۱) اندر دین پیداست کر روان اشوان کر از تن بشود و آن تن بحجایگاه برند و بدریمزند چون سگ و کلاغ دیگر حیوان تن را سیخورند آن روان را بین رنجی و دشخواری نباشد (۲) و روان دروندان و دوزخیان چون از تن بیرون شود از جایگایی بذهبند چون (7) سگ و کلاغ و روباه و دیگر حیوان آن تن را بخورند اورا چنان سخت دشوار باشد(⁸) و درد کند و فریاد

(8) E 394.

يكى (1) M, K omit اوستا E (3) خورد E (2) دين (4) E omits چون E adds بکش E (6) یعنی ازان ددان یکی بکشنه (5) E adds چون

و بانگ بر دارد (۳) گوید اگر چیربدی کر در عالم است من کرده بودمی بیش ازین رنج و عقوبت نبودی و بمن نرسیدی (۴) و روان بانگ بین میکند گوید ای نا جوانمرد کر توثی تا مرادان (۱) کار و کرفر طلب میکردند تو مال و خواستر طلب میکردی تا آن مال و خواستر پسران و دختران و خویشاوندان (۱) بخورند و بر گرفتند و چیچ کرفر از بهر من کر روانم نکردی و چیچ چیز بر نیندوختی کاینجا بفریاد من رسد (۵) اکنون خویشان چیچ کار و کرفر از بهر ما نمی کنند و مال و رنج تو بردی و بنهادی اکنون بر افسوس میتخورند و درونی از بهر ما نمی یزند از بهر کردار تو در عذاب و عقوبت و پاده فراه خوام افتاد تا رستخیز تن پسین در عذاب و بالیها خوام ماند (۱) و درین جایکاد سگ و کلاغ و روباد میخورند و پاره پاره میکنند (۷) این خواستر کر تو چندی (۵) میل رنج بردی چیچ بفریاد ما نمی خواستر کر تو چندی بگوید و زاری کند و ازان جایکاد بشود

70

(۱) نیکی گردن چنین قیمتی است و ارجمند کر زراتشت اسفنتمان انوشروان باد از دادار اورمزد پرسید کر تا قیامت و رستاخیز چند مانده است (۲) گفت(۱) سر جزار سال (۳) زراتشت انوشروان باد بگریست گفت ای دادار وه افزونی جنوز دیگر مانده است و چندین گاه مارا پی تن می باید بودن (۱۹) دادار اورمزد گفت ای زراتشت اسفنتمان تو این سر جزار سال بر(۱) چشم تو عظیم است تو برو و دین بر مازدیسنان روا کن و نیکی

جوں دندان Thus all: better read (2) مردمان (2) Thus E; M, K جون دندان (3) E, K (4) Thus K; M, E omit (5) E مند

اندوز و روان خود اشو بکن و ببهست ارزانی بکن (۱) چر روان اشو بکن کر ببهست رسد (۵) این سر بزار سال بر چشم ایشان چنان باشد و خوار و سبک چنانکر دختر بشده (۵) سالر پاک نیکو روی و پسر ییست سالر پاکیزه نیکو روی کر بردو یکدیگر را دوست دارند و یک چندی در آرزوی یکدیگر باشند و پس یک شبی بهم رسند جایگایی بی ترس و بیم (۱) و آن مرد و زن را باید کر شب دراز باشد و بر چشم ایشان آن شب کوتاه باشد (1) روان اشوان اندر گروثمان بم چنان بود (۸) برگز اورا نباید کر رستاخیز باشد از خوشی و آسانی ویرا آنجا باشد (۹) و چون رستاخیز باشد بر چشم اوی سبکتر بود و گویند این سر بزار سال زود تر بگذشت از خوشی و خواری و آسانی بهست سر بزار سال زود تر بگذشت از خوشی و خواری و آسانی بهست

(۱) اندر دین پیداست کر بهر شفقتها کر مردمان در خانر کنند بهی فریضر تر ازان نیست کر گاو یا مرغی یا گرسفندی از چهار پائی کر باشد در خانر دارند و ایشانرا سیر گردانند و پس کارها دیگر میکنند (۲) چر اگر شب در آید گرسنر بهخسپند نفرین میکنند بکد خدای خانر بر کس کر دران خانر باشد (۳) و گوینه کر این کدخدای را روزی چندان باد کر خویشت و زن و فرزند پیوسیر گرسنر باشند نان(۱) شان بنان مرساد این فرزندان ازین خانر نیست شوند بمرگ (۱) و اگر نا یشتر بخورند بوم ایزد نفرین میکنند کر درین خانر فرزند مباد پیوستر اندرین خانر رنیج و دشخواری باد و فرزندان مباد (۵) مماد پیوستر اندرین خانر رنیج و دشخواری باد و فرزندان مباد (۵) کر خانر بدست ایشان بیران (۵) شود

⁽¹⁾ M, K omit باد (2) E شود (3) E شود (4) E (5) Thus (5) Thus (5) دنان (6) E (6) باد (6) باد

(۱) و در دین گوید کر ارج و قیمت اشم و هو وقت بست کر بر خوانند چندان ارجمند باشد کر بوقتها دیگر بزار اشم و بو (۲) و وقت بست کر بر خوانند اگر مرد دوزی باشد بمیستانی شود و اگر بمیستانی بود بهشتی شود (۳) و شرح آن بگویم (۳) آن اشم و بو کر واج بگویند چندان ارج باشد کر بوقتی دیگر صد اشم و بو (۵) چون به سپند اشم و بو بگویند چندانش کرفر بود کر بوقتی دیگر اشم و بو بگویند چندانش دیگر اشم و بو بگویند چندان ارج و کرفر بود کر بوقتی دیگر اشم و بو بگویند و چندان دم بزار (۷) در وقت نقریب چون اشم و بو بگویند و چندان ارج و قیمت (۱) اگر اتفاق درین شهر وقت اشم و بو بگویند و چندان ارج و قیمت (۱) کر ایران شهر (۸) اگر اتفاق درین شهر وقت شود اگر به ستی بود بمیستانی اشم و بو در در بای بیمار نهند تا بگوید اگر دوزی بود بمیستانی شود اگر بهستی باشد (۹) و این اشم و بو از بصر عالم ارجمند تر است

71

(۱) کر این سخن در دین پیداست کر دادار اورمزد زراتشت را گفت کر بر کار و کرفرکر خوابی کردن باز فردا میفگن و اندر آن کوش کر اندر وقت بکنی و اندیشر مکن کر بعد ازین بکنم (۲) چر باشد کر روزگار ترا بنگذارد کر آن کرفر بکنی بمینوان پاده فراه باشد بگویند کر کرفر در دل داشتی در ساعت چرا نکردی و بجایگاه بگذاشتی (۳) پس ترا پشیمانی سود ندارد

(۴) اندر دین پیداست کر دادار اورمزد زراتشت را گفت کر بکار کرفر جهد کن و تخشا باش و بر جوانی تندرست

[.] بود E, K add است (2) E.

اعتماد مباش و بر مال و خواستر شاد وستانه (۱) مباش کر (۵) مردم تواند بودن کر بیک شبانروز بهخاک باشد و بهمر مال و خواستر نیست شود (۵) چر تواند بودن کر بامداد با مال خواستر و بنعمت و حشمت باشد چاشتگاه پادشاه بروی خصم (۵) گیرد اورا بنشاند و نماز پیشین مال و خواستر او غارت کند و نماز دیگر اورا بهخوابد کشتن و بینداختن تا مگ و کلاغ اورا بهخورند و نیم شب بهمر خاک بوده باشد مگ و کلاغ اورا بهخورند و نیم شب بهمر خاک بوده باشد (۲) پس بدان چیز کر بیک روز و شبان بدین سال میشود چر اعتماد برو شاید کردن (۷) باید کر رنیج بر چیزی نبرند کر گردار بر خویشن

49

(۱) و اندر دین پیداست کر جرگز فرزند حق مادر و پدر بر نتواند گذاردن و نر داماد حق پدر زن از جهت (۱) آنکر فرزندی کر ناچیز باشد بر انبازی پدر و مادر اورا در وجود آید فرزندی کر ناچیز باشد بر اموختن از نیستی نگاه داشتن بر بین کر چند منت باشد پدر و مادر بروی (۳) چر اگر مردی بتخواجند کشتن و از عقوبت رهائی یابد پس ازان آن باشد تا بمردن منت آن مرد میدارد و خدمت آن و بندگی آن کس میکند (۱) پس کس ناچیز باشد و خدای عزوجل اورا بهستی آورد و آنکس بزرگ بکند بر بینی کش چند حق و منت باشد (۵) و چنین اگر کسی ده دینار کم یا(۱) بیش بهدیر بکسی بدرد آن مرد تا زنده ناشد واجب کند کر منت آنکس دارد (۱) پس کسی تا زنده ناشد واجب کند کر منت آنکس دارد (۱) پس کسی

⁽¹⁾ E غرق for غرة (2) E جم (3) Thus K; M, E omit خصم (4) E جب (5) Thus E, K; M .

دختری کر از جان خویش عزیزتر باشد با مال و خواستر کر در خورد باشد از خویشتن باز گیرد و بصردی درد بر بین کر چند حق بدان داماد باشد (۷) و چون ازان دختر چند فرزند در وجود آید کر پیوند آن تا رستا خیز بر پیوندد و(۱) پر کفر کد کند ایشان م بهره و م نصیب باشد

(۸) زراتشت اسفنتمان بر دادار اورمزد پرسید کر کرفر فرزند کند پدر بیشتر باشد یا مادر (۹) دادار اورمزد گفت کر چر دو یکسان باشد (۱۰) و جمعچنین چیربدی کر چیزی بکسی آموزد و اورا از کار و گرفر کردن آگاه کند(9) آن کس چرگز حق چیربد بر نتواند گذاشتن بسبب آنکر چمچنان کر مادر و پدر فرزند(7) پرورند و 9) بزرگ بکنند و از نیک و بد نگاه دارند آن چیربد کودک و ا از کار و گرفر آگاه کند و روان وی بیشتی کند (۱۱) حق چیربد بر آنکس اورا چیزی آموختر باشد بیشتر است کر حق پدر و مادر بر فرزند (۱۲) چر پدر و مادر بر فرزند (۱۲) چر پدر و مادر است بم چنان چیربد روان (۱۳) چنان بهتر است بم چنان چیربد کر فربنگ آموزد روان پرورد و از نیک و بد آگاه کند بر بین تا آنکر تن پرورد چند بهتر است

(۱) و اندر دین پیداست کر بنده پرستار چون بخرند بعد ازان بجد دینان نفروشند (۲) و اگر بر فروشند بعد ازان جرگناه کر میکند آنکس کر فروختر باشد جم نصیب باشد اس

(۱) اندر دین پیداست کر پتت کردن چنان قیمت و $(^5)$ ارجمند است کر زراتشت اسفنتمان چو بهم پرسگر دادار

⁽¹⁾ E omits و (2) Thus E, K; Momits کند (3) E) فرزلد را E omits فرزلد را E omits و (4) و ووائد و (5) و ووائد و

اورمزد(ا) بود گفت روان آنکس سی باید کر بینم کر در جهان در بینچ کس(²) چون خویشتن نشناخت بر ظلمت(³) و حشمت (۲) پس ایزد تعالمل از نیمئر دوزن روان جمشید را بنخواست (۳) چون می آمد بزانوی میرفت مانند کسی کر مبتلا باشد و پای ندار*د و جامر دریده و کبن*ر و^(۴) خل*ق*⁽⁵⁾ پوشیده داشت (م) و چون امشا سفندان را بدید از شرم امشاسفندان بگوشتر بنشست اندوه کن(6) در مانده (۵) پس زراتشت اسفنتمان پرسید کین روان کیست چنین شرمسار و اندود کن(6) و در مانده و بدرین بید زمی(7) و متحیری و بینچارگی (٦) دادار اورمزد گفت این روان جمشید ویونگهان است كر من اين دين كر تو درجهان روا خواجي كردن بدو نمودم نپذیرفتی و در خویشتن تکبر آوردی و بگفتار دیوان فریفتر شد و گفت آسمان و زمین و ماه (⁸) و ستاره و جرچر در گیتی جست من داده و آفرید کار مصر منم (۷) نر آنکر اورا این قدرت توانست بودن کر از وی پرسیدمی کر ایزد تعالی این چیزبا چگونر داد بم ندانستی گفتن (۸) چون این سخن سحال گفت و باندیشید ورج و خورهٔ کیان از وی بشد بدست ضحاک کویف کشتر شد (۹) روان بدین صفتست کر تو می بینی (۱۰) و از ممر چیزیا کر در عالم کرد بیچ بتر ازان نبود کر دین بدو (9) نمودم و گفتم در جهان روا بکن و نکرد

(۱۱) چون جمشید این سخنها بشنید زراتشت اسفنتمان را گفت از گفتار دیوان پر بیز و خویشن نگاه دار و دین

در بیچ کس for کسي E (2) دادار اورمزه for ایزد (3) E مشرع (4) E omits (5) E خرقه (6) E عظمت (7) Thus all; better بقو (4) E omits (7) اندود گین (9) E و کرمی (9) E و کرمی

بپذیر و در جهان روا بکن چر از بصر کارها این بهتر است (۱۲) ایزد تعالیل اول این دین بص نصود و فرستاد و من از فریفتگی و نادانی کم بودم نشذیدم و دین نپذیرفتم و آنکر می بایست كر داناتر باشم بگفتار ديوان فريفتر شدم و براه ديوان ايستادم وگفتم عالم و خلایق و ہرچر در عالم است من دادم تا خورہ و پادشایی از من بشد(۱) و تیره بهلاک و روان بدست دیوان افتاد و گرفتار شد (۱۳) و گفت(²) زراتشت ترا اندرز میکنم كر ند بر تنگى و نر بر فراخى و نر دران وقت كر بيم و ترس(٥) باشی و نر آن وقت کر در مال و نعمت دین از یاد باز مکن و سخت دار و از دست مگذار تا درین نمانی کر من مانده ام کر عالم برپای مانده است از بهر دین مانده است (۱۱۵) و اگر نر آدمی آدمی را بخوردی رابها مقطع شدی و کشت و ورز و آبادانی بر خاستی و آبرمن دیوان بر جهان مسلط شدندی و عالم نیست و ظلم کردی و پادشایی نبودی (۱۵) چر دین در شاه بستر است و پادشاه در دین (۱۱) چر چر پادشاچی کر دین ندارد و بر ظلم کردن مشغول شود پس بادشاچی باینده نبودی و دین در قوت یادشاه (۴) تواند شدن (۱۷) این دو قوت است كر اگر يك ساعت عالم بي يكي نباشد عالم زير و زبر شود (۱۸) چون جمشید این سخن بگفت و ازان گذاه کر اورا جستر بود پتت کرد و تحجریر و تشویر و پشیمانی خورد بران گذابها خویشتن مقر آمد ایزد تعالی اورا سامرزید و ازان رنیج و بلا برمانید و پادشاچی محسستانی بدو داد از سبب آنکر گذاه اورا جستر بود بتت کرد

⁽¹⁾ E بيم و ترس for يم پوس E adds (2) ای E adds پادشايان اي اوشايان

٣٢

(۱) اندر دین پیداست کر آبرمن دیوان کر جملر مال و خواستر زیان آورند گویند بین زیان بدو نکردیم (۲) و چون روان کسی دروند و دوزخی بکنند و بسوی خویش کشند گویند کر اکذون بتخلق اورمزد زیانی بکردیم

ww

(۱) اندر دین گوید با صرفم بدنام و بدگردار نباید نشستن و دوستی نباید کردن و از خوردن و گفتن ازیشان دور باید بودن (۲) چر دل بهدینان مانندهٔ آینر باشد افروختر پاکیزه و بر کمتر چیزی بدو رسد زنگ بردارد و تباه شود (۳) و از کوزهٔ کمتر ایشان آب خورند و نیم خوردهٔ ایشان نباید خوردن کر این بصر آن باشد کر دل و بش را خلل رسد (۲) و مردم بد کر دوست باشند دران کوشند کر تن و روان دروند کنند بمتیخان کر دوست باشند دران کوشند کر تن و روان دروند کنند بمتیخان خویشتن کنند کر دشمنی باشد دران کوشند کر با تن مردمان(۱) زیانی بکنند (۵) پس از دوستی و دشمنی ایشان دور باید بودن دوست شمایم تا از نیک و بد ایشان ایمن تر باشیم و اکنون بهمر کاری باندازه می باید کردن

W/S

(۱) و اندر دین پیداست کر دختر تا نر سالر نشود(۴) بشوهر نماید دادن و نامزد کسی نباید کردن (۲) و تا دوازده سال شود پس بشوهر باید دادن چر گناه باشد (۳) و هر زنی کر چهار بار گوید بشوهر خویش من ترا نتخواهم و زن تو نباشم یک شبانروز هم

⁽¹⁾ E مردكان (2) E منده (3) E مردكان Thus E, K; M . شود

برین ستخن باشد صرگرزان دوزی باشد (۴) بر زنی کر فرمان شو پر نبرد آنتیر شوپر فرماید نکند اورا بدان شوپر بینی حقی و بهره نرسد کر خوابد اگر نان و نفقر ندید گذایش نباشد (۵) و چون زن مستور و کم سخن باشد فرزند نریدر بیشتر زاید (۱) باید کر شوپر اورا مانندهٔ فرزند دارد و بینی فرقی نباشد (۷) و چون پسر سر بار جواب پدر باز دید و فرمان پدر نبرد مرگرزان باشد کشتن واجب بود بدین

(۸) و بدین مازدیسنان نشاید کر زن(۱) ربا کنند (۹) و طلاق نیفتد مگر به بهار چیز (۱۰) یکی آنکر بستره شوهر خویش ببرد و بی رسمی کند و ناشایستی ازو پدیدار آید (۱۱) و دوم آنکر دشتان پنهان کند و شوهر نداند (۱۲) و سیوم آنکر جادوی کند و آموزد (۱۳) و چهارم آنکر فرزند ازش نزاید (۱۳) دل زن خوش کند و بشوهر دمد(۱) و خویشتن زنی دیگر بکند برضا و خشنودی یکدیگر (۱۱) اگر نر بر جیچ نشاید بشتن و اگر دست باز دارند و بهلند و ازین چهارگونر چیچ نباشد گذاه کار و مرگرزان باشد (۱۲) و چون کسی زنی بهخواجد و دست پیمان مرگرزان باشد (۱۲) و چون کسی زنی بهخواجد و دست پیمان بروان را بدان معنی غمی بدل رسد اورا گذاه باشد بادفراه بروان (۱۰) رسد و مهر درج خوانند

10

(۱) اندر دین پیداست کر زراتشت اسفنتمان(⁴) از نزدیک اپزد تعالی(⁵) بیامد و گفت ای دادار و ۱ افزونی بعد ازین کر باشد کر بدین مغزلت رسند کر من رسید ۱ از تو چیز با

و بشویر درد E omits کر وی for کر (2) E omits و بشویر درد (3) اسفندهای (4) E omits (5) اسفندهای (5) او (5)

توانند پرسیدن (۲) ایزد تعالی گفت تا آنکر اوشیدر سی سالر شود بذردیک من بیاید و این دین دیگر بارد از من پذیرد و بينچكس بر مناجات من نتواند رسيدن و سخن گفتن الا اوشیدر (۳) و اکنون بباید دانستن آنگاه کر زراتشت اسفنتمان انوشروان باد دین درجهان روا بکرد و شاه گشتاسپ دین بپذیرفت و درجهان روا بکرد و آشکاره و دیگر بهفت کشور زمین برسید و مردمان بردین استوان و بیگمان شدند زراتشت اسفنتمان انوشروان باد(1) برخاست کر بایران ویج شود (۱۲) درمدت سر ماه با زن خریش نزدیکی کرد جربار کم آن زن برخاستی و برفتی و چشمهٔ آب بست ازان قهستان و آنرا کانفسر خواندد و دران آب نشستی و سروتن بشستی و منی دران آب بگمیختی (۵) دادار اورمزد ند بیور و ند جزار و نهصد و نود و ند فروجر اشوان بران مذی مرکل کرده است تا آن منی نکاه میدارند (٦) چون بزارهٔ زراتشت اسفنتمان برآيد جائي وكوبي است كر آنجات كوه خدا خوانند وقومی بسیار از جملر بهدینان آنجا نشستر اند و مر سال روز نوروز و چون مهرجان آید آن مردمان دختران خانر را بفرستند دران آب نشینند (۷) چر زراتشت اسفنتمان(۱) آن حال بایشان گفتر است کر اوشیدر و اوشیدر مالا وسیا وشانش از دختران شما پدیدار خوارد آمدن (۸) و پس چون دختران دران آب نشینند و سر(⁵) بشویند چون آن دختران بیایند پدران و مادران ایشانرا نگاه میدارند تا آنگاه کر وقت دشتان و بی نمازی ایشان باشد (۹) پس چون گاه اوشیدر و اوشیدر ماه پدیدار آمدن باشد دختران برقاعدهٔ مرسال بروند و اندر آن آب نشینند (۱۰) و دختری باشد کر

⁽¹⁾ E omits the last three words (2) E omits (3) E omits ...

اورا نامی بد باشد و آن دختر از آن آب آبستن شود (۱۱) و چون دشتان باشد نیز دشتان شود (۱۲) مادر داند اورا نکاه دارند تا نر ماه بر آید (۱۳) پس اوشیدر ازو بزاید (۱۳) و چون سي سالم شود بر نزديک اورمزد شود(1) بايزد تعالى(2) جم يرسر کند و دم شبانروز خورشید درمیان آسمان بایستد فرو نشود تا جمر کس بدانند کر کار نو یدیدار خواهد آمدن (۱۵) پس چون دین بیدیرد و بیاید بایران شهر روا بکند و دیگر بارد دین تازد شود جم چنانکر دران روز کار کر کسی چیزی از کسی نیایش نکند یا کامنبار نسازد اورا بداور برند و باده فراه نمایند و صردم در راحت و ایمنی باشند (۱۶) و چون تیرست سال از روزگار اوشیدر بگذرد ممر دد و دام ولاک و نیست شوند (۱۷) پس گرگی پدیدار آید سخت بزرگ سهمناک و مردمان از سبب آن گرگ برنیج آیند و بنالند و بسیار کسی ہلاک کند (۱۸) و پس باوشیدر شکایت کنند و اوشیدر یزشن یزدان بکند مردمانرا گوید شما سلام بردارید بجنگ او شوید (۱۹) مردم بجنگ او روند و آن گرگ ہلاک کنند (۲۰) و بعد ازان ہیچ دد و دام چون گرگ و شیر و پانگ و مانند ایشان چیچ نباشد و جهان از بهمر بلایها یاکیزه و صافی شود (۲۱) و چون تیرست سال از روزگار اوشیدر بگذرد دیوی پدیدار آید کر آن دیو ملکوس خوانند (۲۲) و مردمانرا گوید پادشابی عالم بمن دمید و مردمان اورا گویند دین بیدیر تا پادشایی ترا دریم (۲۳) او نیدیرد و قبول نکند (۲۱°) و پس بران ستيزه و لحجاج سر سال بحجادوي برف و باران یدیدار آورد و این جهان خراب کند چذانکر بینچ کس درین جایگاه بنماند (۲۵) و چون سر سال بر آید آن دیو بمیرد

⁽¹⁾ E رود (2) E omits.

و برف و باران باز ایستد و از ور جمکرد و ایران ویسی کنگ در و کشمیر اندرون رابها و گذر ها کشاده شود بدین کشور آیند و عالم آبادان کنند و دیگر باره دین در ایران شهر روا شود

(۲۹) و چون جزاره بر آید سی سال مانده باشد دیگر باره دختران در آب نشینند (۲۷) دختری باشد کر اورا نام و بد باشد ازان رود آبستن شود (۲۸) چون نر ماه بر آید اوشیدر ماه از وی بزاید (۲۹) چون سی سالم شود بهم پرسگ دادار اورمزد شود (۳۰) بیست روز و شبان خورشید درمیان آسمان بایستد فرو نشود (۳۱) و صردم عالم بدانند دیگر باره عجایبی پدیدار خوارد آمدن و چون دین بپذیرد و بیاید و در ممر(۱) جهان روا بکند و مار سرده جملر بلاک شوند (۳۲) و اژدر مائی پدیدار آید سخت بزرگ مردمان برنج شوند (۳۳) بیایند و معلوم (٤) كنند و اوشیدر ماه یزشن امشاسفندان بکند و مردمانرا فرماید شما سلام برگیرید و بکارزار شوید (۳۴) و مردمان بحرب او روند و اورا بکشند و جهان از بهدر خرفستران و جمندگان(⁵) پاکیزه پاک شون و صردم از بلایها ایمن شوند (۳۵) و دار و درخت کر در جهان بوده باشد باز دیدار آید و دیگر چیچ بر نخوشد و بزیان نشود و تا رستاخیز بر جای باشد (۳۱) و صردمان چذان سیر شوند کر *چیچ حرکتی و قوت در ایشان نباشد (۳۷) و اگر بر نمیرند و نان و* آب بکار نیاید و بی آنکم چیزی خورند سیر شوند (۳۸) و جمر مردم دین بر مازدیسنان دارند بر پیغامبری زراتشت اسفنتمان انوشروان باد را اوشيدر اوشيدر ماه اقرار آوردند دین بر مازدیسنان بر ستایند و بپذیرند و کیشهای دیگر ممر

⁽¹⁾ E omits من (2) E adds اوشيدر ما (3) E ويندگان عند (3) اوشيدر

باطل شود و خشم و کین و آز و نیاز و شهوت کم شوند صردم اندر راحت و آسانی باشند

(۲۳۹) و چون روزگار اوشیدر ماه بسر شود دختران بروند بر آب کانفسر نشینند (۴۰) دختری باشد(۱) کر نام او اردد بد باشد ازان آب آبستن شود (اع) و چون نر ماه بر آید سیاوشانش از وی بزاید (۱۳۲) و چون سی سالر شود بهم برسر اورمزد افزونی رسد (۴۳) و سی شبانروز خورشید درمیان آسمان بایستد فرو نشود (۱۳۵) و مردمان بدانند کر دیگر بارد شکفتی یدیدار خوارد آمدن (۴۵) پس سیاوشانش بیاید و مردم بیکبارگی دین مازدیسنان بپذیرد و جر جایکاهی کر منافقی یا آشموغی باشد نیست شود و ممر مردمان (²) بر یکبار بر دین بر مازدیسنان بایستند (۴۶) و پس ایزد تعالی بقدرت خویش آبرمن را نیست کند(ق) (۳۷) و سیاوشانش فرماید تا پزشن کند بگاه اوشهن ساختر گرداند(⁴) کر بامداد باشد گاه راون گیرد و مردم جمع باشند بگاه باون حرکت و جنبش تمام برد(6) پدیدار آید (۴۸) و چون نماز پیشین باشد ممر زنده(6) شوند و خرم و با نشاط باشدد (۴۹) و بعد ازان نماز دیگر شب نباشد (۵۰) مردمان ممر بذردیک دادار اورمزد باشند و جملر دین بهزیرند پاکیزه شوند و از مصر بلایها و دردرا بررند (۱۱) کیاخسرو و گیو و طوس و یشوتن و سام و(7) نریمان و جملر ابوشان آنچا حاضر باشند

(۱) این نیز در دین پیداست کر زراتشت اسفنتمان

⁽¹⁾ E omits نيست کنه (3) M gives مده م (2) E مده on the margin; K omits it; E باڅترکودنه (4) Thus K, M; E باڅترکودنه (5) E ماختر گردانه (6) بورد (6) E ماختر گردانه (7)

یکبارد نزدیک اورمزد گفت ای دادار ود افرونی مرا چنان کن كر نصيرم تا اين دين پيوستر در عالم روا بود و مردمان كر بر دین قوی دل باشند و معجزاتی سخت عظیم بزرگ باشد (۲) ایزد تعالی گفت بدان ای زراتشت کر دیوی ست کر آنرا تور براتروش خوانند و اورا ہوش بدست تو است و ترا بدست اوی و اگر تو تا رستاخیز زنده باشی او نیز زنده باشد یس قیامت رستاخیز نشاید کردن و اگر رستاخیز نکنند(۱) مردم بی اومید باشند و بکار و کرنبر تخشش نکنند و دین ضعیف شود (۳) یس خرد جروسپ آگاه یکساعت بزراتشت داد (۴) زراتشت بر بهشت و دوزم بگردید و جرچر در بهشت و دوزم بدید و جرچر خواست تا رستاخیز جمر بدید (۵) کسانی را دید در بهشت کر ایشان درین جهان فرزند داشتند و روان ایشان در بهشت خرم و شاد دید (٦) روان کسانی دید در دوز نم کر ایشانرا درینی جهان فرزند نبود و روان ایشان در دوزخ سوگوار و در مانده و درم $\binom{2}{2}$ دید $\binom{2}{2}$ پس ایزد تعالی را گفت کر ای اورمزد سرا فرزند بهتر می باید کر(3) ابوشی کر بهمر(4) من تا رستا خيز⁽⁵⁾ پيوند^(٥) بماند (۸) مرا اين چنين بهتر مي بايد و ابوشی نمی باید و نمی خوابم

MY

(۱) و آنتچر پرسیدند کر مرگرزانها کدام بترست (۲) مرد کشتن جادوی آموختن یا زهر(7) خوردن و نسا در آب و آتش افگذدن و نسا خوردن و ستر شکستن و زن از کسان بستدن و آتش ور برام بکشتن و نسا در زیر زمین نهادن و غلام بارگی کردن

⁽¹⁾ E منگلم (2) Thus E, K; M درثرم (3) Thus E, K; M و (4) E omits (5) E adds من (6) E adds مر (7) Thus E, M; K مر

و راه زدن این مرگرزانها است کر چون این گناهها جستر باشد دوزخی باشند و تا رستاخیز روان او از دوزخ بیرون نیاید

- (۱) بازرگانی کردن در دین چنان گوید آن بهتر باشد کر در شهری چیزی بعضرند و بشهری برند و باز بسرمایر بر گیرند باقی ده یکی بکار و کرفر گنند (۲) چون بشهری خویش چیزی بعضرند و بسود باز فروشند گناه باشد (۳) و چیچ چیز گناه بتر ازان نیست کر گندم بعضرند و بگذارند تا گران شود بسود باز فروشند
- (۳) چر در دین گوید کر آنکس کر چنین کند و خوف در این کار کند بر نیازی و قلحطی و تنگی کر در جهان باشد او نیز م گناه باشد (۵) بهدینان ازین کار پربیز می باید کردن و این سود نا خورده بگذاشتن
- (٦) و زر بسود دادن اندر دین گوید کر چون کسی را سرمایر. ماشد و بهدینی برنیج رسد بدو دید و سودی بر سر آن گیرد بم چذان باشد کر بهدیر بدو داده باشد و نشاید کر ازان سود دیگر باره بسود دید چر گذاه باشد
- (۷) و اگر آن بهدین زر بقرضی سنده باشد و درغویش باشد و طاقت آن ندارند کر سود زر باز دبند راحت $^{(1)}$ نکند سود از وی سندن بسرمایر قناعت باید کردن تا کرفر باشد $^{(2)}$ و اگر بهدین را حالی $^{(3)}$ باشد جر سال چهار یکی سرمایر سود ستاند $^{(5)}$ کر بستاند بر نفقر زن و فرزند کند $^{(9)}$ این مایر حلال باشد بیشتر ازین دادن گذاه باشد

⁽¹⁾ Thus all: better واجب (2) Thus all: better مالي (3) Thus all: better شايد

49

- (۱) اندر دین پیداست(۱) کسی کر زنی بکند باید کر با آن زن عهد کند کر بر کار و کرفر کر تو کنی مرا م بهرخ آن بکی (۲) چون بپذیرد پس ازان بر کرفر کر کند م بهرخ باشند
- (۱) کرفر یزشن فرمودن ترس استودان یشتن بدین در چنان پیداست کد روان چون از تن جدا شود ماننده طفلی است کد از مادر بزاید و اورا بداید و قابلد حاجت باشد و اگر ند چلاک شود (۱) و م چنین روان چون از تن جدا بشود امشاسفندی باید کد اورا نگاه دارد تا آبرسن دروند دروی گزندی نتواند کردن (۱) و مین امشاسفندی کد آن قوت و زور ندارد کد سروش اشو فیروزگر
- (۴) چر اندر دین گوید کر چون روان از تن جدا شود آبرمین گنجست با دیگر دیوان کوشند کر آن روان را بگیرند و بدوزخ برند و آن روان از آبرمین دروند و دیوان چنان ترسد کر میشان از گرگ و از نزدیکی وی بگریزند و روان میشود (۵) و آبرمین گنجستر(٤) و دیوان از پس آن روان میدوند چون کسی متحیر و عاجز کر از(٤) دشمن ترسد و چم چذان بیم باشد و میگریزد مانند غریمی(٩) کر او راه چیچ جای نبرد و نداند و دران سر روز بدان روان رسند کر در دوزج بصدت نر جزار سال دران سر روز بدان روان رسند کر در دوزج بصدت نر جزار سال بدو نرسد (۷) چون ترس استودان یشتر باشد از بهریک شب بدو نرسد بباید یشتن (۸) چرشب کر گیتی باشد سروش اشو

فیروزگر بیاید مانندهٔ قابلر کر کودک را برگیرد و از پلید ا پاک کند و گذاه میدارد و تو جر میکند (۹) سروش اشو آن روان را نگاه میدارد و بدو رنیج و بلا آبرمن گجستر از وی باز دارد (۱۰) و جر سر شب جم جایگر کر روان از تن جدا شده باشد باید كر آن سر روز روشنايي نهاده باشد (۱۱) و بعد از سر شبانروز روان رمنمای و دلیلر باشد و بسر چینود پول آن روان تا رشن ایزد شمار آن روان بکند اگر گناه بیشتر جستر باشد نزدیک اورمزد شفاعت کند و ایفیت خوارد تا سر چینود پول یاده فراه بکنند روان از دوزخ نکاه دارد و چندان شفقت و مهرباني بود اورا بدان روان کر مادر بر فرزند خویش بود با وی مردان(ا) روان(ع) سروش اشو باشد تا آنگاه کر ببهشت یا گروثمان یا جمیستگان رسانیدن از وی دور نشود (۱۲) و اگر یک ترس استردان یشتر باشد یک شب نگاه دارد (۱۳) و اگر دو شب فرموده باشد دو شب و اگر سر شب فرموده باشد بر سر شب از بهمر رنیج بیاید دل خوشیهای او میدرد

5

(۱) و دشتان وناه⁽⁵⁾ اندر دین چنان گوید کر زن چون دشتان شود دران سر روز بیشتر می باید از ممر چیز پرچیز بکند از دیدن آب و آتش و خورشید و ماه و ستاره و مرد اشو درش نگاه نکند و در کنچی نشیند تا سر روز بگذره

(۲) چر اندر دین گوید کر دادار اورمزد زراتشت را گفت ای زراتشت زنانرا اندرز و نصیحت کن تا آن سر روز کر

⁽³⁾ و 2) E adds باری مردان for پای مردی کن E adds و کنای E گناه

دشتان شوند از بهمر چیزها پربیز کنند و بدیدار بیچ چیز نشوند (٣) چر اگر پرميز نكنند بادة فراه سخت عظيم بديشان رسد (⁴) و ازان⁽¹) جهت عقوبتها یکي آن بود کر چم چنانکر⁽²) بشانر موی وجارند و بشاند کنند گوشت از تن ایشان بشانهٔ آبنین وجارند و در دوزخ روان ایشان بحال⁽⁵⁾ خوردني پلید و دشتان خورند (٥) و پس زراتشت گفت ای دادار اورمزد(4) و ه افزوني اگر زنان پرچیز نتوانند کردن چیچ کرفهٔ باشد کر بکنند تا عقوبتها از ایشان باز دارد روان ایشان این جمر رنج نرسد (٦) و دادار او رمزد گفت دشتان وناه بباید یشتن (۷) جر زنّی کر دستکاه دارد(⁶) جفده بماید یشتن و برکد(6) ندارد دوازده بضرورت بماید یشتن تا روان او رستگاری یابد (۸) اگر چنین کند بهر یک دشتان وناه بفرماید بجز از آنکر گذابها از بن وی ببرد شصت بزار تذافور گرفر باشد و بم چندی(٦) گناه از سنگ گناه بکاپاند و مینو آب و آتش و دیگر امشامفندان روان آن کس را نگاه دارد و بنزدیک دادار اورمزد شفاعت خواه آن روان باشد (۹) اگرچر اورا گذاه دیگر جستم باشد روان آن زن بدوزخ نكذارند و بر چينود پول آسان و بی رنیج بگذارند و بدان جایگاه رسد کر بگیتی در خویشتن را پدیدار کرده باشد

44

(۱) گیتی خرید کردن (۱) در دین چنان پیداست کر اگر یک تن چندان کرفر بکند کر آن را قیاس نبود و نوزود نکرده باشد بهشت رسند و لیکن بگروثمان نرسد (۲) و چون

⁽¹⁾ E adds جبای (2) E, K add مردم (3) Thus all: better (4) E omits (5) E دارد (6) وست رسی داد (6) E adds (6) د ست رسی (7) E میشتن (8) E میشتن (8) و ست رسی (9) د ست رسی (9) د ست رسی (10) د ست (10) د س

خویشتن نوزود نتواند کردن غرض آنست گیتی خرید بمی

- (۳) چر در دین چذان گوید کر آنروز کر گیتی خرید آنکس(۱) یزند سر بار روان آنکس میذوگاهان بر گیرد و ببهشت و گروثمان برد و اورا نیکوی و رامش نماید جایگاه مقام او در گروثمان پدیدار کند و مؤده و اومید میدهندش کر این جایگاه آورد
- (ع) معنی گیتی خرید آنست کر در گیتی آن گیتی خریده باشد (ه) و اگر نوزود نکرده باشد یا گیتی خرید نفرموده باشد و اگرچر بسیار کرفها کرده باشد چون ببهشت رسد جایگاهٔ خویش نداند و عاجز و متحیر بود (۱) و مانند کسی کر درین گیتی در شهری غریب شود اگرچر شهری خویش (²) باشد چون شهر نر او باشد و جایی نداند کر کجا مقام کند ورا ناخوشی بود
- (۷) پس میباید کر مردم درین جهان طلب کنند تا چون ازین جهان بشوند جایی خویش دانند و غریب نباشند و راست باز جای خویشتن شوند
- (۸) و در دین گوید کر چون آنکس کر نوزود کرده باشد یا گیتی خرید یشتر باشد ازین جهان بشود بسر چینود پول روانهای ودردگان از روزگار زراتشت اسفنتمان تا این روزگار جمر از پیش باز آیند و آنرا بخویشتن پذیرند و اورا بکرفر خویش چم بهره کنند و روان او رامش(ق) نمایند و جملر بهمرای با او بروند تا اورا بحایگاهٔ خویش رسانند و خرمیها کنند و او(ق)

را (4) E adds) خوش (2) انكس (4) E adds و (1) انكس

دل خوشیها درخد تا آن رئیج کر بوقت جان کندن و آن مر روز کر در گیتی بود(۱) و رئیج شمار کردن بنچینود پول و این جهان از دل او ببرند و امیدهای تن پسین اورا میگویند تا آن روان بران سبب خوشدل میباشد (۱) و کرفر گیتی خرید یشتن چندان مال کر اورا زندگانی باشد بهر مال بم چندان کرفر باشد کر اول کرده باشد زیادت میشود و شب چهارم کر کرفر گذاه مذهبید به رحساب گیرند و از گذاه بکاباند

(۱۰) و گیتی خرید یشتن این نیز نفح و سود است کر چون ازین جهان بیرون شوند و بسر چینود پول رسند اگرچر بسیار گناهها کرده باشد مینوکاهان مانند دیواری شود بزرگی چندانکر گیتی و در میان چینود پول بایستد روان آنکس را بدوزخ و دست از آجرس دیوان نگذارد وز پیش ایزد(۵) شفاعت کند و ایفیت خواهش خواهد تا جمان جایگاه بسر چینود پول اورا بدان گناهی کر کرده باشد باده فراه بدهند و بدوزخ نبرند (۱۱) و پس مینو کهان خواه(۵) نوکارود(۵) در پیش آن روان ایستند و اورا دلیلر و رهنمای باشند تا بهشت با وی بروند و اورا دلیلر و رهنمای باشند و در راه نگذارند کر چیچ رنجی بوی رسد و تا رستاخیز و تن پسین ملازمت آن روان میکنند و نکاه میدارند

Em

(۱) و زنده روان چنان جهت باشد و بدین در چنان فرموده است کر چهار بیربد سر شبانروز پیوستر افستا^(۵) میکخوانند و دو می آسایند و آتش می افروزند چنانکر درین سر شبان روز چندانکر یک یثا ابو ویریو بر خوانند افستا^(۵)

⁽¹⁾ E مفورة better (2) E adds (3) Thus M, E; K خورة better (4) Thus all: better (5) اوستاً (5) اوستاً

جر نگدارند کر آتش نسوزد (۲) چر جرگاه کر زنده روان چنین یزند و فرمایند آن روان ایمن بباشد از جمعر رنتجی و دشواری بیاسایند مانند کسی را بود کر از و چیزی می ترسد و پس اورا ایمن بباشد و از جمعر اندیشر و ترس فارغ شود و بمراه خویش زندگانی کند (۳) جم چنین جرسال جم چندان کرفر در اول کرده بسر آن می شود (ع) و جامعر بر درون نهند بدان گیتی زر بافت و سیم بافت باز جایگاه دجند تا در پوشند و بدان جامعر او درمیان دیگر روانها نیکو تر و پاکیزه تر باشد مانند کسی کمر این جایگر دستی جامع پاکیزه پوشیده دارد و درمیان کمر این جایگر دستی جامع پاکیزه پوشیده دارد و درمیان عمردم بزرگوار تر باشد و مردم اورا شکوه و حشمت بیشتر(۱)

(۵) و زنده روان بیشتر آن نیز سود است کد در آن وقت (۹) کر(۹) از گیتی بشود کسی نباشد کد روان ایزد(۹) سروش اشو فیروزگر روان او نکاه دارد (۱) و بمی(۹) باید کوشیدن کد زنده روان چنین بیزند و زنده روان پیوستر خوانند (۷) و دران صد روز کم آن یزشن کنند بر روز بفتان بزار تنافور کرفر باشد (۸) و اگر نبر چنین یزند زنده روان گسستر خوانند بر روز صد تنافور کرفر بود تنافور کرفر بود (۹) پس بفتان بزار تنافور تا صد(۹) نکاه کن تا چند فرق باشد (۱۰) جهد باید کردن تا آنجید در دیگر خرجها می کنند(۲) چر یزشن (۹) بفریاد رسد کد چیزی دیگر

⁽¹⁾ Thus all: better add دارند (2) End of M folio 174 a, I. 13—K folio 50 a, I. 13—E p. 69 I. 10 Vide Chapter 69, note. See also note (3) below. (3) Beginning of M folio 179 a, I. 7—K folio 79 a, I. 7—E p.96 I. 12. Vide Chapter 87 note. The confusion in the proper arrangement of the chapters seems to arise from the misplacement of folios of the original MS. from which the three MSS. here collated are descended. (4) Thus all: better which the three MSS. bere collated are descended. (5) Thus all: add دوان ایزشن دیام بفرمایند پس دیگر خرجها بکنند اولی نوشن دیام بفرمایند پس دیگر خرجها بکنند والی این در مایند و داد.

44

(۱) اینست(۱) خواست از چر باید خواست چر باید ید یرفتن (۲) چون درد سر باشد از بربرام(2) ایزد پذیرفتم کس چون سر نیک شود با فلان غریب نیکوی بکنم (۳) اگر موی دراز شود از فروبر اشوان پذیرفتم کر آفریدگان بگویم (۴) و اگر بینی نیک شود چندی(³) خایر از بهر ماه بیزم (۵) اگر⁽⁴) چشم نیک شود چندین خورشید نیایش بفرمایم (٦) و اگر دہان نیک شود از تشتر پذیرفتم کر چندین یاخ در آب افگنم (٧) اگر گوش نیک شود از سروش اشو پذیرفتم کر چندان چیز بکنم و بفلان دستور دیم (۸) و اگر گردن نیک شود چندین گوسفند بر خشنومن رام یزم (۹) اگر دست نیک شود از آب اردیسور پذیرفتم کر فلان جای آبادان کذم (۱۰) و چون پشت نیک شود دستی جامد بفلان کس دیم (۱۱) اگر وانو نیک شود از بهمی امشاسفند پذیرفتم کر فلان کس آشتی كُنم (۱۲) اگر تب نيك شود كاپنباري بسازم در فلان ماه (۱۳) اگر سینر نیک شود از باد بپذیرفتم کر چندین گوسفند بهخشنومی جوم ایزد(*) دواسرو(*) بر یزم (۱۴) اگر دل نیک شود دستی گوسفند بنام مهر ایزد بیزم (۱۵) اگر زیره نیک شود یزشن از بهر میذوان یزدان بفرمایم (۱۱) و اگر اشکم نیک شود چیزی بآتش^(۲) بفرستم (۱۷) و درد سپرز نیک شود⁽⁸⁾ چیزی در آب افگنم (۱۸) و ایفیت خواهد و(۹) روشنایی چشم چشمی زرین بکنم و بآدر گشسپ فرستم (۱۹) افزایش غلر چون نیک بشود

⁽¹⁾ Thus all: better ایفیت (2) E بهرام (3) E بهرام (4) E omits اگر (5) E adds و (6) Thus all: perhaps for دو سر (7) E التمالا (8) M, E omit خوابد و (9) Thus all: better خواستن

از خرداد امشاسفند پذیرفتم کر چندین درخت ازین غلر بر آفرینگان فرستم (۲۰) زایش فرزندان از امرداد امشاسفند پذیرفتم کر چندی درخت باز نشانم (۲۱) و چون فرزند زیرک دل روشن باشد داش (۱) آدر گشسپ بغرستم (۲۲) چون این درد ساکی شود یک مرغ بر درون بخشنومن اردیبهشت امشاسفند بیزم (۲۳) و چون نزدیک پادشاه گفتر روا باشد و چون این دشمن نیست شود(²) بر سال میزدی برجرام روز بکذم (۲۴) نام برداری زن(⁵) نیک را چیزی بدهم (۲۵) چون نیکي خواستن بر آنها(⁴) شدن و از انامید بانو ایفیت خواستن (۲۱) و شیرینی بر دل ممر کس گوسفندی بنام مهر ایزد یشتن (۲۷) و افزایش چهارپایان روز گوش میزدی ساختن (۲۸) از آستانها بوختن از ماه خدا پذیرفتن کر چندین خایر بیزم (۲۹) تندرستی روم یزد یشتن (۳۰) و تیزی زبان یزشن از بهر سروش اشو فرمودن (۱۳) افزون خواستر آفرینکان خواستر گفتن (۳۲) و ایفیت خواستاری از دجمان کردن (۳۳) غم ببردن از اردیسور یشتن فرمودن (۳۳) بر حاجتی کر باشد بحجز ازین امشاسفندی برچر خوابند پذیرفتن (۳۵) بیچ بهتر از یزشن یزدان و امشاسفندان و درون و میزد و آفرینکان نباشد (۲۹۱) چر برگاه کر یزشن از جهت کاری بفرمایند امشاسفندان زودتر بیاری آنکس توانند شدن (۳۷) چر این کردن امشاسفندان ممایجنان سلاحی است کر بران بشتن(⁶) آن کنند و رنجها ازان مرد باز دارند و بیاری مردم رسند

150

(۱) زند اشم و و و چشتم استی اشایر افاده پشم است افاده اشایر و نو از و استی کر صودم کنند بر از واستی

⁽¹⁾ Thus M, E; K داشن (2) M, K omit زني (3) Thus K; E زني (4) Thus all; for أباً (5) Thus all: better رشتي

کردن و راستی گفتن چینج کرفهٔ نیکی نیست و راستی از جملت(۱) چیز بهتر است

(۲) اشتا استی اشتا ابه مای بید اشاید وبشتات اشم کد او کند کار کرفر کد نیک است راست گفتن نیک است آنکس کد راست گفتن و راستی کردن از جمد کار بهتر است و بدانند کد این در فصل راست گفتن است

(۳) و یثا ابو ویریو در فصل رادی و ستخاوت کردن (۳) چر بر دین وه مازدیسنان راستی است و پس رادی و راستی این دو جیچ ازین بهتر(۴) نیست کر(۶) مایر باید کر دانند درای دیگر آنکر پنهان و آشکاره دران باید کوشیدن گر بکرفر کردن مشغول باشند (۱) و چر کاری کر گذفد بفرمان بهمی امشاسفند کففد

(۷) چر در یشت میگوید کر تا چا خشترا مزدا دامش ایروو .. ایدون یج(t) خدای اورمزد اندر دامان اورمزد (۸) و یعنی گروثمانش(t) بدیم و یعنی کر چون شما نیایش و نیایش(t) من (t) کنید بجز اینکر شمارا آفریدم و بمر چیز بشما ارزانی داشتم بپاداش آن بهشت شما دیم اندر گروثمان جایگاه کنم

(۹) تیم نی و چو^(۱8) صد منگها چنخشنوشو ن یعنی آن اوی اما اناعرا و چمن چر کام و چر ستایش وه (۱۰) چر خشنودی ما خشنودی بهمن امشاسفند است و چرکاه کر ستایش او کنید ستایش من کرده باشید (۱۱) چرکاه کر بکام او کار کنید ستایش من کرده باشند

⁽¹⁾ Thus E; M, K رحمت (2) M omits بهتر (3) E adds (4) E وليج (4) E وليج (5) E omits (4) المنابث (5) E ولا المنابث (6) Thus M, K: better (ما المنابث (6) المنابث (8) E omits (8) من

(۱۲) ینی اوشینی جورید سپنجا اسپنجا ن یعنی(۱) این جملر آنگاه(۹) نشاید (۶) کردن کر درین دشخواری تر(۹) میبینید(۶) آسان تر فرو گذارید و بر اندک مایر قناعت کنید

15

(۱) و آنچر پرسیدند در معنی اردویسور و وندیداد یشتن از گناپها کر در امشاسفندان جستر باشد ایشان $^{(6)}$ و سبب آن چرا یزشن می باید کردن و چر سود یزشن کردن و جامر شب چهارم $^{(7)}$ بر درون نهادن و آفرینگان و گاپنبار کردن $^{(8)}$ و آفرینگان و دردگان گفتن و روانها یشتن و فروشین و روان پدران و مادران و خویشان نگاه داشتن و آتش داشتن و خور $^{(9)}$ نیایش و ماه نیایش اورمزد یشت $^{(10)}$ و سروش یشت خواندن و نان بواج خوردن و کشتی داشتن و مردانرا زن و زنانرا شوهر کردن و دختر $^{(11)}$ خوار جهد کردن بشور دادن و گناه و بهتان بر کسی نر شور و سالار بردن فرزند فرمان برادر و پدر و مادر بردن شور خویش از زیان مردمان نطلبیدن چر گناه است

(۲) و بدانند کر اندر دین بر مازدیسنان کر گفتار دادار اورمزد است بر یشت فروبر زراتشت اسفنتمان نخست اردیسور یشتن فرمود و این یزشن بروز شاید کردن بشب نشاید (۳) و از بهر آن می باید یشتن کر گذابی کر در آب جستر باشد از وی در گذارد و بیجز آن بانویر اردیسور امشامفند

⁽⁴⁾ E adds از (2) Thus K; M, E ازکاد (3) Thus all: better بشاید (4) ازکاد Thus all: better (5) د شخوار تر (6) E, K منیید (7) E omits (8) E adds و جاماهٔ شب بردرون نبادی (9) Thus K; M, E omits (9) و جاماهٔ شب بردرون نبادی (10) یشتن (10) یشتن (10) یشتن (10) یشتن (10) دور

شفاعت خواه(1) آن باشد و بسر چذود پول(2) از بهمر آفتها و بلاما نگاه دارد تا بحایگاه خویش رسند

EV

- (۱) بدین اندر گوید (قریداد یشتن سبب گذاه وجارش چگونر باشد بدانند کر مردمان تا درین گیتی باشند بی گناه نتوانند بودن و دل و منش پاک نتوانند داشتن (۱) پس باید کر جر وقتی وندیداد ی فرمایند یشتن تا آن گنابی کر از دست و زبان بیامده باشد و یا در امشاسفند سجستر باشد یا در آب و آتش و زمین و بهتان و دروغ و جرچر ازین معنی باشد آن کرفر تلانی گناه باشد
- (۳) بدین در گوید کر جرگاه وندیدادی از جهت وناه وجارش بفرمایند جملر گناهها کر جستر باشد از روان آنکس ببرد و چنان پاک کند کر بادی عظیم کر بر دشتی بر آید و از خاک $(^4)$ گرد پاک کند و بجز ازان شصت جزار تنافور کرفر باشد

51

(۱) و آنهی پرسیدند از بهر یزشن کر چر چیزست و چرا یزشن کردن آنست کر بمهینانکر ما آواز خوش از جایی بشدویم و بدان آواز خرمی در دل ما می رسد و نشاط بیشتر باشد و زور و قوت بیشتر بود بمهینان امشاسفندان چون آواز اوستا شفوند ایشانرا نشاط و طرب بیشتر شود(⁶) و بیاری مردم این عالم بهتر توانند رسیدن(⁶) (۲) و آنکس کر افستا(⁷) خواند و یزشن فرماید از جمر آفتها و بلایا نگاه دارند و نگذارند استانهٔ

⁽¹⁾ E غواة (2) فواة (3) M, K omit the first three words. (4) E adds (5) E (6) وسيد (6) وسيد (7) E اوستا

سنگی بدان شخص رسد (۳) و اورا چنان نکاه دارند کر بیک تن بسیار مردم نکاه دارند تا بینچ رنجی بدو نرسد

(ع) و این یزشن کردن یک نیمبر ستایش اورمزد امشاسفندست و یک نیمبر آفرین بر خویش و خان و مان (۱) خویش (۵) و آن ممبر بهدینان و بستر کشتیان گیتی میکنند و آب و آتش و زمین و رستنها و گوسفند و جمر چیزها آفرین میکنند تا کل عالم بر ایشان روانتر بود (۱) و اگر شرح یزشن (۱) و سود بنویسم قصر دراز شود (۷) پس بدین سبب می باید کر مردم یزشن فرمایند تا بدین گیتی مینوان آب و آتش و زمین و دیگر چیزها و آن روان از هست آجرمن دیوان نگاه دارند و شفاعت خواد آن باشند

(۸) و زراتشت اسفنتمان انوشروان باد گفتر است کر من شفاعت خواه (ق) شما نباشم کر شفاعت خواهٔ شما کردار نیک است و یزشن یزدان و امشاسفندان کر کرده باشید فرمودن (۹) روان بدین دو چیز از دوزخ دور شاید کرد(4) و بر بهشت فزدیک کردن (۱۰) و بهر یزشن کر بفرمایند یشتن سی جزار فروجر اشوان بیاری (ق) آن روان رسند و شفاعت خواه و نگاهدار وان شما باشند

40

(۱) سروش یشتن و جامع بر درون (0) نهادن چه سود است و سود دارد (7) و بدانند که بهتیون کسی میزاید (7) مذهبه نشستم باشد تا در ساعت کم او بزاید طالع او بر گیرد و نیک و بد بنویسد (9) (9) و جمهینین چون روان از تن بشود (9)

⁽¹⁾ E مان مان for جان مان (2) E adds کردن (3) Thus E; M, K omit خواه (4) (4) فردن (5) Thus K; M, E omit بیاری (6) M, K add باید کر (7) E adds باید کر (8) Thus K; M, E برشود (9) باید کر (9) E بیشود (قد تا این این (م) بیشود (قد تا این (م) بیشود (م

می باید (۱) کر م در ساعت میربد یزشن سروش اشو فیروزگر یشتن مشغول شود تا سروش (2) فیروزگر در ساعت بفریاد آن روان رسد اورا نکاه دارد از مصر آفتها

(۳) و جامد بر درون نهادن شب چهارم سبب آنست کر این روان چون از تن بشود برهنر باشد و چون بنزدیک روانها رسد مانند کسی باشد کر درین گیتی کسی بربنر بود مردمان دیگر شرم دارد و خویشتن بر تصامي (ق) دارد و خجل و شرمسار باشد (٥) پس چون شب چهارم جاسر یشتر باشد م چنین آن بدان گیتی ماننده آن جامر مینو کابان دروی پوشاند (٦) و اگر ابریشمن باشد و اگر کرباس اگر نو اگر کهند مانند آن دروی پوشاند (*) کر بر درون نهاده باشد (⁵) (۷) و اگر یکدست و اگردو دست و اگر پیراین اگر دستاری باشد بهمان پیراین و دستار در پوشاند (۸) و فرق آنکر بر درون نهند آنکر بران گیتی عوض باز درند آن (6) کهذر نشود و درگزنر بدرد و درگز نیوسد (۹) و آنکر اینجا پوشند کهنر شود (۱۰) بروزگار پیشین دستی جامعر سلخت پاکیزه بر درون نهادندی و گفتندی آنچیر درین جهان میداریم (7) کهنر میشود پایندگی ندارد و آنکر آنچا میداریم پاینده است پس بهتر کر مسیشر باشد ازان ناپایدار

0.

(۱) آنتیر آفرینگان(۱) گهنبار پرسیدند بدانند کر ایزد تعالیل این عالم بمدت یکسال تمام کرد بر شش وقت گاه (۲) و پس بر مردم واجبست کر چون بران وقت گاه رسند گاپذبار میزد

بدنهامی (2) E adds اشو (3) Thus all, perhaps for بدنهامی

⁽⁴⁾ E پوشانیده باشد (5) E omits the last five words (6) M, K add فو

⁽⁷⁾ Thus E; M, K ميدارند (8) M, K add ..

سازند و درویشان را طعام درند و ستایش کنند و آفرینگان گریند و ایزد تعالیل را سپاسداری کنند

- (۳) اول کامنبار در اردیبهشت ماه بود پنیج روز خور روز تا دیدهمر روز (۴) بدین وقت (۱) ایزد تعالی آسمان داد (۵) پس چون مردمان درین پنیج روز کامنبار کنند چندان کرفر مزد باشد کر جزار میش با بهجر از جهت روان خویش بر اشوداد با ارزانیان داده بید و درویشان و مستحقان
- (۱) و دوم کاپنبار در تشتر ماه باشد پنبج روز خور روز تا دیده روز (۷) برین روز ((v) دادار اورمزد آب داد و آفرید (۸) پس چون مردمان درین پنبج روز کاپنبار کنند چندان کرفر باشد کر کس بزار کاو با گوسالر بدرویشان و مستحقان و ارزانیان و ضعیفان دبد
- (۹) و سیوم گاپذبار در شهریور ماه باشد پذیج روز اشتاد(ق) تا انیران روز (۱۱) بدین وقت دادار اورمزد زمین داد (۱۱) چون مردمان درین پذیج (۵) کاپنبار کذند چندان کرفر باشد کر کسی بزار اسپ با کره از جهت روان خویش بارزانیان و مستحقان داده باشد
- (۱۲) و چهارم کاپذبار در مهر ماه باشد اشتاد روز تا انیران روز (۱۳) درین وقت دادار اورمزد اورور $\binom{4}{2}$ داد از چر گوند $\binom{2}{4}$ چون درین پذیه $\binom{5}{4}$ کاپذبار کنند و سازند چندان کرفر باشد کر جزار شدر با کواده باشوداد از جهت روان خویش بداده باشد بارزانیان و درغویشان

⁽¹⁾ E adds اين (2) E omits (3) E adds (4) Thus E; M, K . اور

(۱۵) پذهبم کاپنبار در دیماه باشد روز مهر تا روز بربرام (۱) درین وقت دادار اورمزد حیوان داد کاو و گوسفند (۱۷) چون مردم درین پذیب روز کاپنبار کنند چندان کرفر باشد کر کسی بزار کاو و بزار اسپ باشوداد از جهت روان خویش بارزانیان و ضعیفان داده باشد

(۱۸) و ششم گاپنبار در آخر اسفندارمد ماه باشد از روز(2) اپنودگاه تا روز وپشتویشت (۱۹) درین وقت دادار اورمزد مردم داد (*) چون مردمان درین پنج $^{(5)}$ گاپنبار کنند چندان کرفر مزد باشد کر جملر عالم بکل و پرچر در ویست باشوداد از جهت روان خویش بداده باشند

(۲۱) و اگر این شش وقت کاپذبار نکنند و اگر درغویش(۴) بود بجایکایی کر کاپذبار کنند نشود گنابها عظیم باشد تا آن حد کر بستر کشتیان(۹) با وی نشاید کر گیرد و خورد(۹) کنند و در خانر وی شوند یا اورا در خانر آورند و یاری وی دبند و گوایی وی پذیرند (۲۳) مانندهٔ این تفسیر کاپذبارست

01

(۱) و آنچر در روزگار و دردگان (۲) افرینگان پرسیدند بدانند کر درین عالم کر بصی توانیم بودن و از آفتها و بلاها ایمن می باشیم م سبب است کر روان ودردگان و فروجر اشوان بیاری ما میرمند و مارا نکاه میدارند (۲) پس جرگاه کر ما روان ایشان بیشتر یزیم و درون میزد و آفرینگان کنیم ایشانرا قوت بیشتر بود و زودتر بیاری ما توانند رسیدن و رنجها از ما بهتر باز

⁽¹⁾ E بهوام (2) E اورا (3) E adds (5) M, ورز (3) E adds (5) اورا (4) E (5) M, K adl گذابها عظیم باشد (6) E adds گذابها عظیم باشد (7) M, K add و (7) M, M add (7) M,

توانند داشتن (۳) چر در دین گوید کر برگاه کر درونی از جهت خویشاوندی بفرمایند آن روان سیصد(۱) فروبر اشوان بدان خانر آیند و آنکس را و زن و فرزند او نکاه دارند

(9) و جمه خود الله میباید داشتن (9) و تا سال ببودن جر ماه و خویشاوندان نیکو نگاه میباید داشتن (9) و تا سال ببودن جر ماه آفرینگان بگفتن (9) بعد ازان اگر توانگی نبود درون بشتن جر سال بدان روز 9 آفرینگان گفتن (9) چر جر سال روان بدان روز کر بگذشتر باشد باز خانر آید (9) چون درون و میزد و آفرینگان کنند با نشاط و خرمی از آنجا بشوند و آفرین کنند کر جرگز زین خانر گوسفندان و گلر و اسپ کم مباد (9) افزون باد و خواستر بسیاری و رامش و طرب کم مباد و جمیشر تن درستی و کامگاری و سازگاری درین خانر افزون باد و آبرمن گیستر چین و زند بدین خانر متوان باد کردن و گفتن و شنیدن

(۹) و جرگاهٔ کر آفرینگان نگویند و روان(⁴) نیزند آن روانها بیایند و بدان خانر باشند و اومید میدارند تا مگر آفرینگان خوابند گفتن و تا نماز شام آنجای بباشند (۱۰) و چون آفرینگان نگویند و درون نیزند چند تیر پرتاب(⁵) ازان خانر بر بالا شوند(⁶) و بگریند (⁷) و نالند و گویند ای دادار و بگریند(⁷) و نالند و گویند ای دادار و با افزونی نمی دانند کر در گیتی نهخوابند ماندن و چون ما او نیز ازان گیتی بیرون میباید آمدن و اورا نیز حاجت بود بروان یشتن درون آفرینگان گفتن (۱۱) نر آنکر مارابدان بشتر و لیکن چون روان ما یشتر

⁽¹⁾ K ممباد (2) E) روزکار (3) Thus K; M, E omit کم مباد (4) E adds (5) Thus E; M, K برتای (6) E) میشان (5) Thus E; M, K

بودي ما بلالها و رنج از تن (۱) روان ايشان بهتر باز توانستی . داشتن (۱۲) و جمعچنان گريان باز شوند و نفرين كنند و گويند كر جمعچنانكر مارا بياد نداشتند اورا بهينج ياد مداراد و درميان مردمان حقير و خوار و سبك ماند

24

(۱) و آن پرسیده بود (۱) کر فروردیان (۱) چرا می باید کردن و آن ده روز چیست و چرا گرامی تر از دیگر روز پاست بدانند کر در دین چذان پیداست کر چون فروردیکان (۱) می آید روانهای جملر برین گیتی می (۱) آیند بهمر باز جای خویش شوند (۲) و دران پذای کر کابنبار کنند آبرمن گیجستر سترد شود و روان دروندان از دوزخ ربا شوند و بم باز جایها خویش شوند (۳) روان اشوان نشاط و خرمی کنند مانند غریمی کر با خانر خویش شود و خرم باشد (۱) و روان دروندان کر با خانر خویش شود و بر ساعت ترسند کر اورا باز جایگاه زندان پادشاه بیرون آید و بر ساعت ترسند کر اورا باز جایگاه برند و بیچ خوشی و شادی نباشد و درمانده و عاجز بود (۲)

(۵) پس صردم کر آن ده روز بوی خوش در آتش می نهند و روانان سی ستایند و میزد و آفرینگان کنند و وستا می خوانند تا آن روانها راحت و خرمی و شاد می داشند و آفرین میکنند (۱) و در آن ده روز می باید کر جز بکار و کرفر کردن بر چیزی دیگر مشغول نشوند تا بخشنود روان باز جایگاه شوند و آفرین کنند آن سال کارهای

⁽¹⁾ E adds و (2) E بودند (3) E فروردیان (4) E فروردیان (5) E for شود (6) E adds مشود (7) (7) E می

ایشان کشاده تر باشد روزی فراخ تر بود و استانهای سفگی^(۱) دران سال کم باشد از جهت خشنودی ایشان

alm

- (۱) آنتچار از جهات فروشین یشتن پرسیدند بدانند کر فروشین خاصیتی دارد با روانهاء ممر بعی آیند (۲) و چون روزگار و دردگان بود می باید کر فروشین یشتن (۳) چر راحت تمام می یابند مانند کسی کر برنای است و نعمتی دریست (۶) دارد و آنرا می بیند اورا ازان خوشی تمام باشد (۴) می باید کر برچر بدست توانند آوردن از بمر جنس بر فروشین نهند و گوشت و خایر و ماهی و شیرینها و میوها و تریها (۵) چر (۴) آن روان در گیتی چیزی دیده باشد کر در آرزوی آن بود و چون ازان چیزها بر درون نهند ایشان ازان آرزوی کم شوند و خرم بهاشند
- (۱) و در دین گوید فروشین ($^{\circ}$) کر بفرمایند یشتن ($^{\circ}$) تنافور کرفر بود ($^{\circ}$) $^{\circ}$ $^{\circ}$

DE

(۱) آنچر در آتش داشتن پرسیدند بدانند کر چون دادار اورمزد این گیتی فرستاد⁽⁹⁾ سر چیز گفتند ما بگیتی نشویم (۲) یکی مردم و آتش و یکی^(۱۵) گوسفند

⁽¹⁾ E منگین (2) E عزند (3) Thus M, E; K دوست better در فروشین better ششمه و چهال (4) ای (5) E adds چون (5) E adds (6) ای better add (7) E adds (10) فرستادن (9) E و (10) فرستادن (9) است (10) فرستادن (

(۳) مردم بر(۱) اورمزد بنالید و گفت ما بگیتی نشویم کر سر بزارهٔ زراتشت اسفنتمان ما دین بر نتوانیم داشت (۲) و اگر دین داریم بسیار رنتها بما رسد و خواری و زور بما کنند (۵) کشتی نشاید داشتن و اگر داریم مردم ریش و خنده(۲) و انسوس دارند (۲) و یشت و یزشن و میزد گامنبار نتوانیم کردن (۷) و پیوستر از دست مردمان آن روزگار در رنیج و دشواری باشیم (۸) و پاکیزگی و پادیابی بجای نتوانیم آوردن (۹) و آن دشتان و نسا و ریمنی بر نتوانیم پهریختن (۱۰) و مردم باشد کر ازین دین بیرون شود و بس انسوس و ریش و خنده(۱) بر مردمان دین بیرون شود و بس انسوس و ریش و خنده(۱) بر مردمان دیندار و دین (۱) میکنند و کار کرفر نتوانیم کردن

(۱۱) و پس چون روان فروپر اشوان این بگفت و خاموش شدند اردیبهشت امشاسفند بر پای ایستان و گفت ای ایزد توان کردار من بدان گیتی نشوم (۱۲) چر سر جزار زراتشت اسفنتمان مرا خوار دارند و کار بفرمایند و بجای بگذارند تا بمیرم و چیزپای پلید بر من نهند تا آنرا بسوزم (۱۳) و زن دشتان بر سر من نشیند و بر سر من موی بشاند کنند و موی در من افتد نشیند و مرا ناچار باید سوختن و خیو در من افگند و آب بر من یزند و چیزپای باشد نسا و ریمنی در(۵) من نهند تا بسوزم و غذا و خورش من آن باشد (۱۵) ای دادار اورمزد من بگیتی نشوم خورش من آن باشد (۱۵) ای دادار اورمزد من بگیتی نشوم نیک و بد نداند (۱۷) و چرچر خوابند میکنند ندانند کر

⁽¹⁾ E ریش (2) E ریش و خنده (3) for ریش (3) E ریش (3) E ریش (4) Thus E, K; M و دین (4) و دین (5) E omits رو (6) E رو دین (5) Thus all: better

فریشتر برمن صوکل است کر اورا ازان رنجها کر برمن میرسد (۱۸) آن پرمیزها نر از بهر منست کر از بهر فریشتر است کر برمن موکل است (۱۹) ای دادار بر مرا در گیتی مگذارید(۱) تا من در آسمان در میگردم جمحپذانکر خورشید و ماه روشنی میدجم (۲۰) این بگفت و خاموش شد

پس گوشورن (2) امشاسفند کر موکلست بر چهار پایان بر پای بر بر بر گفت (5) دادار اورمزد من بگیتی نشوم چر سر بزارهٔ زراتشت اسفنتمان مرا بسیار کشند و بسیار خورند (۲۲) و گاو ور زا و اسپ کارزاری و بره و بزکالر جوان بسیار کشند (۲۳) و چون گوشت (4) بخورند بران قوت گناه بیشتر کنند (۲۳) این مایر بگفت و خاموش شد

(۲۵) پس دادار اورمزد گفت کر ایشان چر سر راست می گویند و بران روزگار این چمر رابیج بر ایشان رسد بلکر بیشتر (۲۲) و لیکن اگر من این چر سر بگیتی ندیم جهان نتواند بودن (۲۷) پس مردم را دل خوش کرد و گفت تو بگیتی شو (۲۸) چر بدان روزگار ترا سخت تر آفرینم و صبور تر (۲۹) چر مزد و گرفد کر بدان روزگار بگیتی در کنند یکی بر ده بر حساب گیرند (۳۰) و یشتی کر بدان روزگار (۱۰) بکنند چندان کرفر بود کر بدیگر روزها دوازده جماستی (۱۰) بفرمایند یشتن (۱۳) و شمارا مردان پشم نام بکنم (۳۲) و معنی مردان پشم آنست کر در گیتی بودند از روز(7) زراتشت اسفنتمان تا این روزگار ایشان بهتر باشند و بر بهبشت جایگاه ایشان بلند تر و خوشتر باشد (۳۳) و روانها چون

⁽¹⁾ E مگذار (2) E مگذار (3) E adds ای (4) K breaks off at this point, a folio being lost. (5) E adds بروزگار (7) E ماست (6) E

از ایزد تبارک و تعالیل این سخن بشنیدند خرسند شدند و رئیب این روز کار بخویشتن پذیرفتند و برنیج نداشتند و گیتی طلب کردند و از خوشی و آسانی گیتی طمع ببریدند و تن در دادند (عام) و اردیبهشت امشاسفند را گفت یادشایی در بهشت بتو مارم کر کسی بدان(۱) ترا نیکو ندارد و پربیز نکنند (۳۵) اردیبهشت امشاسفند بدین گفتار خرمند شد و تن در گیتی داد تا کار بمر کس را(²) دارد (۳۷) و چون بدان گیتی رسد آنکس کر آتش نیکو نداشدر باشد اگرچر کرفها بسیار کرده باشد اورا در بهشت نگذارند (۳۸) و گوشورون امشامفند کر موکل بر حیوان و چهار پایان است دادار اورمزد اورا دل خوشی داد(ق) و گفت ترا بگیتی باید شدن (۳۹) و چون برگاه کر گوسفند و چهاریای کشند ایشانرا بدان گرفتار بکنم (۴۰) آن گذاه در(۱) گردن آنست کر گوشت خورد و گذاه کند (ام) پس گوشورون امشاسفند بدین خرسند شد و تن در گیتی داد (۴۲) پس آتش را بدین سبب کر نوشتم نیکو باید داشتن تا بدان جهان اردیبهشت امشاسفند خصمی نکند و ووان او(٥) از^(٥) بهشت باز ندارد

00

(۱) آنتچر در نیایش کردن پرسیدند بدانند کر مردمان کر شان پانزده سالر(۱) شوند(۱) و کودکان ایشان بشت سالر تمام بود فریضر است نیایش کردن و نشاید کر بهیچ گونر نیایش(۱۹ گذشتر باشد (۱۲) و اگر بسیار کوشند کر تلافی آن باز کند ممکن نباشد کر بسر چینود پول باده فراه بکنند و بر بیچ گونر گناه

⁽¹⁾ Thus all: better add (عبان (2) Thus all, for او (3) او (4) Thus E; M أو (5) او (5) او (5) او (6) او (7) Thus E; M omits (8) او (8) الله (9) ال

از بن بنشود (۳) تا آن حد کر اگر نیایش بامداد در گذشتر باشد و نماز پیشین دو کند پذیرفتر نباشد (۴) و بدان کر بامداد در گذشتر باشد باده فراه بدېند و بدانکر نماز پیشین دو کرد مزد و رامش بدېند (۵) و چرکس کر بامداد نیایش بکند و پس بیرون شود (۱) کارچایش روان تر بود و بر چشم پادشاچان گرامی تر و عزیز بود (۱) و بدان گیتی بهر یک نیایش شصت درم سنگ کرفر در روان افزاید یعنی چریک نیایش کر بوقت خویش بکرده باشند مهر ایزد و خورشید (۲) بدان جهان شفاعت خواه باشند و از رنجها نکاه دارند

27

(۱) و آنجر از جهت ماه نیایش پرسیدند بدانند کر دادار اورمزد بر نیکی(ق) بمردمان گیتی دهد بماه ورجاوند بسپارد و ماه آن نیکویها بمردمان بخشد (۱) پس می باید کر بر کسی چون ماه نو شود ماه نیایش بکنند تا آن نیکویها زودتر و پیشتر بروی رسد و دران ماه روزیش فراختر بود (۱) و بر مردمان واجبست بر نو ماه نیایش کردن و ایفیت خواستن مردمان واجبست بر نو ماه نیایش کردن و ایفیت خواستن و بر حاجتی و ایفیتی(ه) از وی خوابند زودتر نرسد کر ماه ورجاوند و بر حاجتی و ایفیتی(ه) از وی خوابند زودتر برسند

av

(۱) آنجیر در اورمزد بشت خواندن پرسیدند بدانند کر پر روز فریضر است کر اورمزد بشت بر خوانند (۲) چر آن روز

⁽¹⁾ E مرد (2) E adds ايزد (3) E adds (4) E omits . و ايفيتي

گر بر خوانده باشند پیچ وزندی (۱) بدان کس نرسد و ایزد عزوجل اورا از پسر بدی جهان نکاه دارد کر چنانکر یک سرد بر چزار سرد نکاه دارند (۳) و این سخنهای در زند و تفسیر اورمزد یشت پیداست (۱) و چون بدی یا بشهری برسند البتر باید کر اورمزد یشتی بر خوانند تا دران جایگاه رنجی و بیماری و زیانی بدو نرسد و بکاری کر رفتر باشد زود تر باز بیاید و بمقصود حاصل شود

01

(۱) آنتچر در سروش یشت پرسیدند بدانند کر ایزد تعالیل شب بسروش اشو فیروزگر رنیج برتلی(2) دارد بروی سپرده است (۲) جمنچنانکر روز دادار اورمزد نگاه صیدارد سروش اشو فیروزگر شب نگاه دارد (۳) پس فریضر است سروش یشت بر خواندن تا آن شب از جمر آفتها ایمن باشد و خرفستر و مار و گردم بروی گزندی نتواند کردن (۱۹) بهر خانر کر شب سروش یشت بخوانند و باد بدان خانر دمند(5) شب دران خانر از دزدان و بدان و دیوان چیزی بد نتوانند کردن (۱۶) سروش تا آن روز آن خانر نکاه صیدارد

09

(۱) و آنتچر در معنی نان بواج خوردن پرسیدند بدانند کر بدین در کرفر بزرگوار و ارجمند تر گفتر است (۲) می باید کر صردم پیش ازان نان (۹) خوابند خوردن اول سپاس ایزد عزوجل بگویند شکر آن نعمتهای بگذارند و در نان خوردن حدیث بکنند (۳) چون نان بخورند دیگر بار سپاس ایزد تعالی بگویند

⁽¹⁾ E عرب (2) E برتنى (3) E adds آن (4) E adds مكم

(ع) آنکس کر درون نداند یشتن باید کر واج اورمزدها گیرد (۵) و اگر این نیز نداند اثا اد یزمیدی (۱) بر خوانند و سر اشم و چو بگویند (۹) نان بهخورند و درون پاک بکنند چهار اشم و چو (۵) دو یثا ایو و بریو و یک اشم و چو بر خوانند (۱) چر (۱) برگاه کر چنین کنند باول اشم و چو کر بر خوانند اورمزد امشاسقندان شناسیده و یشتر (۷) و دوم اشم و چو خرداد و امرداد امشاسفند شناسیده باشد (۸) و سیوم (۵) چهارم اشم و چو چمر یزدان مینوان و یزدان گیتیان و چرچر در عالم است ستایش کرده باشد و یزدان گیتیان و چرچر در عالم است ستایش کرده باشد چرا باید کر بدین قدر بر خواندان (۱) و تقصیر کنند

4

(۱) آنجر در معنی کشتی داشتن پرسیدند بدانند کر کشتی بند دین است و کر(۲) فرمان برداری و بندگی ایزد تعالیل است (۲) و بدین در چنان پیداست کر این اندک مایر کار و کرفر کر ما می کنیم برگاه کر دل بر دین داریم و بیچ شکی در دل نیاریم و دانیم برگاه کر دل بر دین داریم کر این دین از گفتار ایزد تعالیل است و کشتی کر بر میان داریم بر کرفر کر در بصر جهان بهدینان میکنند و آنجر درین روزگار بکنند در کنگ دژ و ایران ویچ و کشمیر کنند جصلر مارا اندران نصب است (۱) و بم چنان است کر بدست خویش کرده باشیم (۳) و برگاه کر مردم بشب بکشتی بخسپند و یک اشم و برو(۱) در وقت

⁽¹⁾ E برگویده (2) Thus E; M omits بگوینده (3) Here K begins at the commencement of folio. 52a (4) E omits (5) Thus E; M omits و سدرم اشم و برو سروش اشو margin اسم و برو سروش اشو (7) E omits (8) E بببهود کذنده (8) E مناسده و یشتم (9) E omits (9) فصب است

خفتن بر خوانند و بگویند افاخش (۱) پشیمان و پتت م از (۱) مر و ناه کم (۱) جست و ام گفت و ام کرد و ام منید و بخسید بهر نفسی کر بر آورد و فرو برد مرده درم سنگ کرفر باشد به زان کر در کرفر (۱) مخت کشور زمین نصیب (۱) باشد ازان کر در کرفر (۱) مخت کشور زمین نصیب (۱) باشد

(۳) و اندر دین گوید کر چر کس کر کشتی دارد و از پس کار خویش شود چر گامی کر فراز نهد چرده درم سنگ کرفر باشد و بر(۶) بوم(۲) زمین بیفزاید (۵) و چر کر کشتی ندارد باول گام کر بذهد چرده درم سنگ گناه باشد و بر دوم چم چندین و بحیهارم گام جزار دویست درم سنگ گناه باشد و اگر چند فرسنگ برود بیش ازین گناه باشد (۱) چون بنشنید و دیگر باره بروند چم چندان دیگر گناه باشد و بر و بوم و زمین بکاهاند

41

(۱) آنتچر پرسیده اند کر مردان زن کردن چند کرفر است بدانند کر حد($^{(3)}$) و اندازه آن پدیدار نیست و ما تمامی آن بر($^{(9)}$) نتوانیم($^{(10)}$) گفت ($^{(7)}$) چر($^{(11)}$) اگر ازان زن فرزندی در وجود آید پر کار و کرفر کر فرزند کنند پم چنان باشد کر($^{(21)}$) پدر بدست خویش کرده باشد ($^{(7)}$) و چون ازان فرزند فرزندی بزاید پم چنان می شود تا بر تخمر آن بجهان بماند ($^{(21)}$) و پر کرفر کر ایشان بکنند آن کس را چنان باشد کر بدست خویش کرده باشد ($^{(9)}$) و بدین جهان روز رستاخیز اگر پدری باشد کر دوزخی بود و از نشان دوزخیان دارد نقطهٔ سیاه بود

کر بر پیشانی(۱) دارد آن فرزند شفاعت کنند و ایزد عزوجل شفاعت ایشان بپذیرد آن نقطر سیاه بردارد

44

(۱) اندر دین گوید کر چر کس از جهان بشود اورا فرزند نبود روان آنکس بسر چینود پول میشود و چنان پندارد کر میان پول (2) فرو شده است (3) بدین در بریده پول(2) خوافند و امشاسفند(3) حساب آن روان نکنند (3) آن روان آنجا بماند عاجز و متحیر و پشیمان (3) نر باز پس تواند آمدن و نر بر پول گذر یابد و بجای خویش نتواند رسیدن تا رستاخیز و تن پسین (3) اگر آن باشد کر اورا خویشاوندی بشفقت باشد و روان دوست از جهت وی استری بگمارد یا خویشتن استر وان دوست از جهت وی استری بگمارد یا خویشتن استر روان را شمار بکنند و رابش بدهند تا بجایکاه خویش بود روان را شمار بکنند و رابش بدهند تا بجایکاه خویش بود رستگار باشد و اگر نر رستگاری نیابد و آنجر خویشتن گوید رستگار باشد و اگر نر رستگاری نیابد و آنجر خویشتن گوید رستگار باشد و اگر نر رستگاری نیابد و آنجر خویشتن گوید

ym

(۱) و آنتچم پرسیدند کم زنان را شوېر کردن چم کرفم است بدانند کم بدین در چذان پیداست کم دختر چون نم سالم شود می باید کم نامزد شوی کنند (۲) چون دوازده سالم باشد با شوېر دېند (۳) و چون دشتان شود شوېر سزاوار بتخویشتن (۵) آید و بشوېر ندېند و اگر پدر ندېد بربار کم دشتان شود و دختر

⁽¹⁾ Thus E, K; M پلدمانی (2) E پشیمانی (3) E امشاسفندان (4) E, K اربم (5) Thus all: better خواستن

سر بشوید آن پدر تنافوری کر جزار دویست درم سنگ گناه باشد و بسر چینود پول(۱) اول شمار این کنند (۱) و اگر مادر رضا ندجد این گناه باشد (۱) و اگر دوده سالار رضا ندجد این گناه دوده سالار باشد باشد (۱) و اگر دوده سالار رضا ندجد این گناه دوده سالار باشد (۷) اگر دختر خود شوچر نخواجد و نکند این گناه دختر باشد بسر چینود پول پاده فراه این فرمایند (۸) و اگر جم چنان بهین حال شوی نکند(۱) و شوچر مزاوار باشد و خوامتاری کند و سر در نیارد چون بشتاد سالم شود و بمیرد اگر صد جزار کار و گرفم کرده باشد ممکن نیست کم روان او بم ببهشت رسد یا(۱) از دوزخ رجایی نیابد(۱) تا رستخیر تن پسین در دوزخ بماند

(۱) و آنتچر پرسیده بودند کر کرفر آنکر دختر یا خواهر(۱) جهاد(۱) بکنند بشویر دیند چون باشد بدانند کر بدین در گوید(۲) کر (۱) کر کس با شوی داده یا بکس دیند کرفر مزدی سخت بزرگ گویند خاصر کر بویان و ارزانیان دیند وصلت کردن و دختر و خواهر بشویر دادن الا بارزانیان و ویان و اگر نر خود بکسی دید

(۲) بدین در گوید کر اگرچر مردی بود کر اورا بسیار گنابها جستر بود و چون این کرفر بکند جملر گناه از وی بشود (۳) و اگر ازان (۱۵) دختر یا خوابر (۱۱) فرزندی در وجود آید و آن دو پیوند در جهان برود (۱۵) بر کار و کرفهٔ کنند او نیز بم نصیب باشد

⁽I) E بان (2) Thus E, K; M omits نجهار (3) E ن (4) Thus all: better (5) M, K add کننده خوابر (5) M, K add بان خوابر (6) Thus M, K; E فافت فوابر (7) Thus K; M, E omit کو (8) E omits (9) ازان (12) K; چیز (10) Thus E; M, K و (12) K ببدد (12) K, K add ببدد (13) کا این اس (13) کا

144

40

(۱) آنتچم در معنی بهتان نهادن پرسیدند بدانند کر این گناچی است کر بدین در سختر(۱) ازین گناه چیچ گناه نگوید البتر بهیچ از وی بنشود و چیچ کرفر گناه از بن آنکس نبرد (۲) و چون ازین جهان بیرون شود روان آنکس بسر چینود پول(۲) باز دارند و حساب و شمار او نکنند و امشاسفندان بیاری آن روان نرسند تا آنگر کر روان آنکس(۱) بدان جایگاه رسد (۳) چون آنکس بسر چینود پول(۱) رسد دست در(۱) وی زند و خصمی او کند ار(۱) دادار اورمزد باده فراه او خوابد (۱) پس امشاسفندان اول داد وی بدهند و بدان بهتان کر بهده باشد کرفر از روان او باز گیرند و بروان این دهند کر بروی بهتان نهاده باشده باشد شمار او بکنند (۵) اگر کرفر ندارد از گنیج چمیشر سود اورا عوض باز دهند اورا بدان بهتان کر نهاده باشد باشد باشد باشد باشد باشد شمار باز دهند اورا بدان بهتان کر نهاده باشد بان فراه (۲) عقوبت بدهند باز دهند اورا بدان بهتان کر نهاده باشد بان فراه (۲) عقوبت بدهند وین گناه چمیشال خوانند

77

(۱) اندر دین گوید کر اگر کسی جمادین بفرماید یشتن بدان سبب تا آن گذاه از وی بشود ممکن نیست(۹) الا کر بدین گیتی دل خصم را خوش کند و از وی آمرزش خواجد و ازان در گذرد (۲) و اگر ند بهینود پول این عقوبت کر نوشتم بروی رسد

⁽¹⁾ E منت تر (2) E منازة (3) E adds بر (4) E بر (5) E omits از (6) E omits (6) E adds (7) E adds (8) E adds (9) Thus E, K; M omits المست

YV

(۱) و آن کر با زن کس نا سامانی کند بهین گوند آن گذاه (۱) از بن بر نشود الا بدین گیتی شوهر وی آگاه کند و تن بروی سپارد تا اگر آمرزش درد (۲) اگر ند کیند خویش از وی بخواهد و اوی بدان جهان رستگار شود (۳) و اگر ند روان (۱) بیخواهد و اوی بدان جهان رستگار شود (۳) و اگر ند روان (۱) بیسر چینود پول باز دارند تا شوهر آن زن بروی رسد و داد خویش از وی بخواهد و بهر یکبار کر با آن زن گرد آمده باشد (۱) جزار دویست درم سنگ کرفد از روان اوی باز گیرند و در روان شوهر آن افزایند (۱) و بهر یکبار کر آن زن گیرند و در روان شوهر آن افزایند (۱) و بهر یکبار کر آن زن فراه بروان وی بکنند

NY

(۱) و آنتچر در معنی دروغ گفتن از گفاه (⁴) پرسیدند بدانند کر بدین در گوید کر سر بمر گفاهها کر در جهان رود دروغ گفتن است و بر گفاهی کر مردمان کففد تا اعتماد بران کففد کر چون از ما پرسید تا(⁵) دروغ بگوئیم خود(⁶) نکففد

(۲) بم چنان در دین گوید کر دروغ زن مانندهٔ آبرمن است از وی تا آبرمن بینچ فرقی نیست (۳) و برگاه کر کسی چندان دروغ بگوید کر سر یک از کتاب یشت آفرین و تفرین وی مستجاب نباشد و امشاسفندان بر نشنوند(۲) (۱۹) و بدان جهان از جملر بادفرابها کر(۱۰) اورا بود یکی آن باشد و بدان جهان از جملر بادفرابها کر(۱۰) اورا بود یکی آن باشد

⁽¹⁾ E عنائي (2) E adds او (3) E عنائي (4) E ونائع (5) Thus all; better (6) Thus E; M, K خرد (7) خرد (8) شونه (8) شونه (7) خرد (6) تخينائك (8) تايينائك (8) تايين

کر زبان او مسمارها آهنین درش کنند و دیگر باره در(۱) میکشند تا اورا ازان رنجها عظیم باشد

49

(۱) و آناچر پرسیدند کر زنی کر فرمان شویر نبرد و فرزند کم فرمان پدر و مادر نبرد چند گذاه باشد بدانند کر بر زنان واجبست کر بامداد زود چون روی بشویند مانند مردان کر نیایش کنند و از پیش اورمزد دست بکش کنند و سجده(²) و نماز برند ایشانرا نیز دست بکش کردن(³) و نر بار سجده و نماز بشوی خویشتن بردن و گفتن ترا چر می باید تا من آن کنم كر تو فرمايي و آنتير شور فرمايد بدان طريق برفتن(4) و البتر اصلا یای از فرمان شویر بیرون ننهادن (۲) و خشدودی ایزن تعالیل(⁶) چون(⁶) خشدودی(⁷) شوچر نکاه داشتن است از زنان بسبب آن ایزد تعالی نیایش بر گرفتر است تا ایشان نیایش شوم کنند (۳) و بر زن را کر شوم ازو خشنود نباشد البتر روان او از باده فراهٔ دوزخ بر نرجد(^ه) بر بهشت نرسد (۱۶) و فرزندرا بم چنین طاعت پدر و مادر داشتن و فرمان برداری ایشان بودن (۵) چر بدین در گوید کر چر فرزندی فرمان پدر و مادر نبرد و ایشان از فرزند خشذود نباشند تنگ روزی باشند و آستانهای عظیم بیشتر بود و سخفتر(9) کر ازان بدشخواری رسد (٦) و بی خلاف برجر فرزند با مادر و يدر كنند فرزند او م چنان با او بكند (۷) و اگر مادر و يدر ازان فرزند خشنود نباشد و ازين

⁽¹⁾ E omits عبار بوفقی (2) E omits عبد (3) E كنند (4) K adds و بار بوفقی (5) M, K add جستن End of M folio 185 b, l. 7—K. folio 53 b, l. 7—E p. 1281.11. Vide, Chapter 87 note (6) Beginning of M folio 174 a, l. 13—K folio 50 a, l. 13—E p. 69 1. 10 Vide Chapter 43, note (7) All add نات (8) E adds (9) E نات

جهان بیرون شوند اورا بدین گیتی بینچ کاری (۱) کشاده نشود و پیوستر بکار خویش در مانده باشند و بهینچ مراد نرسند (۸) بدان جهان مهر ایزد اورا بدست خویش (۱) پاده فراه او کنند و بر بینچ گوند مرادش بر نتواند بوختن و بر آستانهٔ کد بدو (۱) رسند آنرا بینچ چاره و درمان نشاید کردن (۱) بیشتر آن باشد کد پدر و مادر ازوی ند خشنود باشند (۱) چر دادار اورمزد میگوید کد حتی من با حق پدر و مادر نهاده است نخست رضا و خشنود باشند خشنود باشند من خشنود باشند و بازدی کنند و پدر و مادر ازوی گیلر کنند (۱) و خشنود باشند (۱) من خشنود باشند (۱) روان آنکس بدور مادر ازوی گیلر کنند (۱) و خشنود نباشند (۱)

1.

(۱) آنتچر پرسیده بودند کر سود خویش از زیان صردم طلب کردن (۲) چر گذاه است بدانند کر سر دین با اشم وجو است و تفسیر آن راستی کردن است (۲) و اگر براستی کردن نیست و گفتن است و چیچ کار در جهان بهتر از راستی کردن نیست (۳) و اگر براستی کردن نیست کسی بد روغ گفتن از زندان بیرون کنند (۹) و سود از آنجای کسی بد روغ گفتن از زندان بیرون کنند (۹) و سود از آنجای طلب باید کردن کر خود بیسند اورمزد دران رضا باشد (۵) و چرچر ازین گونر طلب کنند آن را برکت افزونی باشد و افزایش چرچر ازین گونر طلب کنند آن را برکت افزونی باشد و افزایش تمام (۱) و آنچر بحرام اندوزند یا بحیلهٔ و طراری بدست آورند آن را پایندگی (۹) نباشد و بروی بنماند و بزودی از دست بشود و ازان برخورداری نباشد

⁽¹⁾ E omits رأي (2) E omits بدست خويش (3) M, K add رأي (4) M, K في الله (5) Thus E; M, K omit كننه (6) M نباشه (7) E omits دون (8) Thus E; M, K بيايندگي (8) Thus E; M, K كرون

11

(۱) بدین در گوید کر درمی از جایگاهٔ حلال بدست آورند آن را برکت افزونی بود بیشتر کر صد درم بحرام بدست آورند (۲) و جرچر بدندی از کسی بدان جهان دو چندان از وی باز ستانند و بدان جهان قصاشر نباشد (۳) کرفر کر او کرده(۱) از وی باز گیرند و بدان کس د چند اورا پاده فراه بدچند (۱) و آنتچر بظلم و ستم از مردمان بستانند بدان جهان یکی چهار عوض باز ستانند و چهار چندان کرفر باز ستانند بروان مظلوم د چند (۵) و اگر اورا کرفر نبود از گذیج جمیشر سود(۱) اورمزد عوض آن باز د چند و اورا عقوبت و پاد فراه بدچند

VY

(۱) و آنتچر از جهس برشنوم کردن پرسیدند بدانند کر در دین چنان گوید کر کودک تا در شکم مادر بود اورا خورش از شکم مادر بود (۲) بدین سبب باشد کر زن آبستن باشد و دشتان نشود و آنتچر دشتان باشد سبب آنست کر دشتان وصلر (۵) باشد کر کودک خورد و پس بیرون آید و بزرگ شود و بروی واجب باشد برشنوم کردن تا ازان پلیدی پاک شود (۳) چر ماید کردن از پلیدی بآب پاک شود روان بدان نیرنک پاک شاید کردن (۱) اگر برشنوم نکرده باشد و ازین گیتی بیرون شود روان ایشان بوی ناخوش و گندی عظیم کند چنانکر درین جهان از مرداری آید کر بتابستان یک مایر باشد (۵) امشاسفندان ازان گند نفورت باشند و بنزدیک روان آن (۱) امشاسفندان ازان گند نفورت باشند و بنزدیک روان آن (۱) نتوانند شدن و حساب او نتوانند کردن و بر نزدیک چینود پول نگذارند تا

آنگانه کر اگر وی را فرزندی باشد و بهجای و بنام او برشنوم بکند و پتت بکند پس آن گند از روان او کم شود و بعد ازان امشاسفندان شمار او بکنند بهجایگان خویش رسانند بر ممر کس برشنوم کردن واجست

ph

(۱) و آنتجر جهد(۱) طاقت دارد بکار کرفر کردن مشغول باشد و نیز(°) کر اورا گذاهها جستر باشد اورا بدان گیتی چگونر بود بدانند کر در دین گوید کر برکر بدین روزگار بر دین بر ما زدیسنان ایستاده باشد و دین باز دست بر نگذارد از ممر کس کر پیش وی بوده است بهتر باشد (۲) و دادار اورمزد میگوید کر چون ازین گیتی پتیاره اومند برین گیتی آید روان وي بدست آبرمن و ديوان نسدارم اگرچر گنابها جسر باشد بسر چینود پول پاده فراه آن بفرمایم و روان وی از دوزج ببوزم (۳) ممکن نباشد کر بر کر دل بر دین وه مازدیسنآن دارد وي بدوزن نرسد (ع) كر آن روانها كر پيش ازين از(ق) گيتي برفتر است شفاعت خواه آن روان باشد و از کردهٔ کر ایشان باشد آن روان نصیب درد کر روانها گذشتگان می دانند کر ما در چر رنیج و بلا و دشواری باشیم و اندر گیتی پیوستر بر ما(*) بتخشایش میکنند و از اورمزد ایفیت و حاجت می خوابند کر ایشان با این جمر رنج و دشواری صبور گردان(5) تا آجرمن گیستر ایشانرا از راه بد نبرد $(^{6})$ و در دل ایشان بدیها ند افگند $(^{7})$ و نیت ایشان بد نکند تا از دین بر مازدیسنان بر نگردند و ممر

⁽¹⁾ E مرصاً (2) E adds بوماً (3) E omits از (4) E omits برصاً (5) E في افكاند (6) M بدره (7) المبرد (7) Thus K; M, E: مرافقاً في افكاند (6) كرد ك

وقت ایفیت خواهند(۱) باشد کر نباید کر آبرمن گنجستر بریشان مسلط شود(2) و دل و نیت آن بگردانند (۵) و ایشان ندانند کر چون از دین بر مازدیسنان بر گردند اما(5) بعد ازان بیاری ایشان نتوانیم رسید و برچند کر ایشان دران گیتی پندارند و می باید کر مارا این جای خوش (۱) باشند بدانند(۶) کر خوشی و ناخوشی آن جهان پایدار نیست (۱) چر برچر بگذرد دانایان بنجیزی نشمرند و پیش چشم دانایان خوار بود(۱) (۷) و بسوی جمیشگی غم باید خوردن و رستکاری میذوان از دادار امرد طلب باید کردن چر پس پشیمانی سودی ندارد

VE

(۱) آنچر پرسیدند کر پرچیز این چفت اصفاسفندان کر زندگانی ما از ایشان است چگونر باید کردن بدانند کر چرچر ایزد تعالیل بیافرید صردم را بهتر آفرید و این چمر چیزها از بهر مردم آفرید (۲) و اگر کسی بگیتی نیک بر خویشتن نگاه کند خویشتن را نیک بشناسد ایزد تعالیل بتواند شذاخت و چرچر در چر دو جهان و عالم آفریده است و در(۲) خویشتن متحضری ازان بازیابد

(۳) و اندر دین گوید کر خویشن شناس صردم ایزد شناس و پس بر مردم واجبست کر چرچر زیردست وی باشند و از بهر وی آفریده اند ایشان نیکو باید داشن و کار فرمودن بر چمر مهربان بودن و شفقت بردن بر ایشان واجب باشد چر بر ایشان چریک امشامفندی موکل است (۱۲) چون ایشانوا نر نیکو دارند امشاسفندانرا بیازرده باشند (۵) چون بدان گیتی شوند خصمی

⁽¹⁾ Thus all: better غروه (2) فروه (3) Thus all, for (4) E از (5) Thus all, for ندانده (6) فويش

آن روان کنند(۱) و گویند آنچر تو از ما در خواستی بهچایگان و آوردیم و ترا بیاری اما(۱) دران جهان زندگانی نتوانستی کردن و تیمار ما نداشتی و پرهیز نکردی ما ترا بر بهشت نگذاریم (۱) و آن از شرمساری جواب ایشان ندمد و از کردهٔ خویش پشیمانی باشد و پشیمانی مینچ سود ندارد

- (۷) اکنون پرچیز یک یک بنبشتم (۸) نتخست چون سر چمر آفریده مردم است می باید کر جمر (5) کس را بر براد ر و خویشاوند خویش دارند و بر بدی چرکس درم و دل تنگ باشند و با او یاری کنند و دل خوشی د بند تا ازان رنج و بلا رجا شود و بر نیکی جمر کس خرم شود و چنان پندارند کسی کر آن نیکی با او کرده اند و بروی رسیده است و آزار مردم بر چین گونر طلب نکنند و سخن بد از پس مردمان نگویند و جمر کس چنان نگرند کر بفرزند خویش و دست بر درغویشان و مستحقان دارند و راستی کنند کر اصل جمر چیز رادی است
- (۹) فصل مودم و کرفها کر اندر دین بعظیم تر و بیشتر مزد تر نهاده اند .: اندر دین گوید کر چیچ کرفر بهتر از(⁴) خویدیودث نیست و لیکن مردمان بر یشت و نوزودی نا کردن گرفتار تر آیند (۱۰) چر اگر یشت نکرده باشند یا گیتی خرید نفرموده باشند⁽⁵⁾ و لیکن گروشمانی نباشند
- (۱۱) و اندر دین گوید کر کرفر نا کردن گذاهی بزرگ است و گذاه نا کردن کرفر است کر چون نکنند دران گذاه نباشد و بسیار کرفر است کر چون بکنند گذاهها

کم کرده باشند ازان ببرد(۱) (۱۳) و(۱) آن کرفر کم نکند بر چیذود پول عقوبت و پادفراه یابند یشت نوزود نکردن نابر نم یشتن و پر روز سم بار خورشید نیایش نکردن و ماه نیایش نکردن و گاپنبار نمر یشتن و نمر ساختن و اگر رستگایی ندارد کم بتواند ساختن بدان ساختم نشدن و آفرینگان نگفتن و درون و میزد و بدان ساختم نشدن و آفرینگان نگفتن و درون و میزد و کشتی نداشتن و بی واج چیزی خوردن و از پای ایستاده آب تاختن کردن و آنچم کرده باشد بشکستن و بشگرفتن (۱۳) این تاختن کردن و آنچم کرده باشد بشکستن و بشگرفتن (۱۳) این اگر نکنند گناچی بزرگ دران باشد و بشری بردی بردی دران باشد و بسر چینود پول پادفراه عقوبت ستانند و آن کرفر کم کنند و بسر چینود پول پادفراه عقوبت ستانند و آن کرفر کم کنند

(۱۵) و سخاوت کردن بارزانیان و نیکان و جم دینان چر اندر دین گوید(⁵) کر سی و سر راه از چینود پول ببهشت است (۱۲) چر کس کر سخاوت با نیکان و مستحقان و ارزانیان کنند و بسیار کرده باشد بدین سی و سر راه بر بهشت توانند آمدن و شدن (۱۷) و چر کس(⁶) کر رادی و مخاوت نکرده باشد بدیگر مؤدی و ثوابی اشو باشد بیک راه توانند آمدن و شدن

(۱۸) و بر سخاوتی کر از جهت یزشن کردن کذند و کرفهٔ دو(۲) مزد باشد یکی کرفر یزشن و دیگر سخاوت با آن مرد

⁽¹⁾ E عن گوید که کوفه نا کردن گذایی ازان ببرد و (2) E adds افتهر دین گوید که کوفه نا کردن گذایی ازان ببرد و (3) E نکردن (4) Thus all: better omit و (5) Here K breaks off, a folio being lost (6) E omits کسود (7) Thus all; better add

کر یزشن کردهٔ باشد (۱۹) و اگر ببدان و گذاه کاران و نا مستحقان درد گذاهی عظیم باشد و بینچ کرفر نبود

(۱۰) و دیگر کرفر راستي کردن بود با چمر کس خاصر با تن و روان خويش و روان خويش (۲۱) چر چر کس کر با تن و روان خويش راستي کند با چمر کس کردن اشتي با تن خويش کردن (۱) کر بر خويشتن تقصير نکنند و آنتچر تن را بايد از باز نگيرد و خواستر کر گرد کند از نيکي و راستي کردن جمع کند بر صلاح کار خويش بکار برد (۲۲) و راستي بروان آنست کر گناه نکنند و چر چيزې کر داند کر بدان رنب بروان خواېد رسيدن ازان حدر کنند

(۲۳) و دیگر کرفر(2) سپاسداری(3) آن(4) باشد کر برچر ازو(6) بروی رسد از ایزد عزوجل سپاسداری کند و ازان کس شکر و آزادی بکند و منت دارد

(۲۴) و دیگر کرفر خرسندی کردنست و خرسندی آن باشد کر بر رنجی و دشواری کر از آبرمن گجستر و بدان گنامهاران بر تن رسد خرسندی کند و بیای گذاه بر خدای تبارک تعالیل ننهند و ایفیت و خواستاری از یزدان و امشاسفندان کنند و خوابند تا ازان بلا و محنت رمایی یابد

(۲۵) و اندر دین گوید کر چر چیزی کر خدای تعالی بیافریده است بهتر از مردم و یا صلح $\binom{6}{2}$ ازیشان نیست (۲٦) و دادار اورمزد مردم را از جمر چیزی سالار و مهتر کرده است و نگاه داشتن جمر چیزی فریضر بر مردم است (۲۷) و خود چهارده

⁽¹⁾ Thus all: better add مياست (2) Thus all: add سياست (3) E سياس (4) E omits (5) Thus E; M از (6) Thus all: better مالدةر

چیز است آسمان و زمین و روشذي و آب و چهار پای و کانها و گوېرېاي و زرینها و برنجنها و مانند این و درخت و رستنیها و باد (۲۸) و چون ایزد تعالیا(۱) این نر چیز بداد پس مردم بدان(۱) سبب آنکر مردم بی این نر چیز نتوانند(۱) بودن و زندگاني کردن و پیغمبران خداي تعالیل بدین سبب فرستاد کر تا مردم بدانند کر خدای تعالیل این جمر از بهر مردمان آفرید و داد (۲۹) بر مردم واجبست نگاه داشتن این چیزها (۳۰) می باید کر مردم پیوستر این چیزها نگاه دارند و نیازارند و چرچر ایشانرا بکار باید تمام بکند و در نگاپداشتن ایشان چیچ تقصیر نکنند تا بیاری یکدیگر زندگاني کنند و تن بخواري و راحت باشد و روان بدان جهان(۱) بر بهرشت جایگاه خوش رسد (۱۳) و روشدایي و آساني یک یک را بدوشتم تا چگونر نگاه باید داشتن و پرچیز کردن تا اورمزد امشاسفندان بنوشتم تا چگونر نگاه باید داشتن و پرچیز کردن تا اورمزد امشاسفندان خشدود تر باشند بیاری و پشت و پناهٔ آنکس بهتر رسند

10

(۱) پرپیز آسمان بدانند کر آسمان کسی نتواند گرفتن و پلیدی (۶) بر وی نتواند کردن (۲) پرپیز کردن آنست کر تلخم و آب پشت خویش بزیان نیاورند و بناسزا مردم ندمند چون غلامبارگی و نزدیکی زن کسان و چهارپایان کردن و مانند این (۳) چر بر گاه کر منی خویش نر نیک دارند مینو آسمان آنکس را بیازارد و بنزدیک دادار اورمزد خصمی آن روان کند و نگذارد کر روان او بر بهشت رسد چر این تنخم و منی مردم بر مینوی آسمان بکند یا بفرمایند

ایشان 4) M adds نتوان E (3) بداد Thus all: for عزوجل (4) M adds ایشان

14

(۱) در پرچیز روشنی سروشنی را بصردم چیچ نیاز نیست و مردم را بروی نیازست (۲) نگاه داشتن و پرچیز او آنست کر روشنی در چشم صردمان نیک دارند و روشنی اندر جهان نیازارند و نصازهای خدای تعالیل کنند بیشتر بروشنیها کنند و از اورمزد اصشاسفندان روشنانرا نگاه دارند و ستایند و حاجت ازیشان خوابند و یزشن و نیایش کنند چندانکر طاقت دارند و بدین جهد تمام باید کردن

11

- (۱) در پرچیز زمین نگاه داشتن و پرچیز کردن زمین آنست کر نسا و (۱) مردار و پلیدی در زمین پنهان نکنند (۲) چون پرگاه کر نسا در زمین پنهان کنند اسفندارمد امشاسفند چندان رنیج دارد(۱) کر در کسی را کر ماری یا کژدمی با زیر شبی کنند و نگذارند کر بیرون آید و اورا می گزند(۱) (۳) چر خدای تعالی این چر یک بفرشتر و امشاسفندان سپرده است تا آن چیز را نگاه میدارند (۱) و چرگاه کر ازین چیزها یکی را نیک نگاه ندارند آن فرشتر ازان کس خشنود نباشد و بروز رستاخیز بسر چینود پول خصمی آن روان کند و نگذارد کر روان او بر بهشت رسد (۵) و نسا و مردار و پلید آنیجا باید روان کد مردم گذار نکنند و کشت و ورز و آبادانی نباشد چنانگر بر کوبی دور دشت
- (٦) اندر دین گوید کر پنج خرمی و رامش و ستایش زمین را پست (٧) یکی آنکر مردم نیک کردار پرچیز کار بر وی خانهٔ

⁽¹⁾ M adds اساً (2) E گيرند (3) E گيرند

مازند و آبادانی کنند (۸) و دیگر آنکر زن مستور و پارما بر زمین فرزند زاید و پرورند (۹) و سیوم آنکر دار و درخت نشاند و آبادان دارند (۱۰) و چهارم آنکر سوراخ مار و گژدم و موش جمندگان(۱) و خرفستران بیرون کنند (۱۱) پنجم آنکر مردم و حیوانات و دیگر آفریدها اورمزدی بر وی زایند و پرورند

(۱۲) و پنیج رتیج و دری زمین را بست (۱۳) یکی آنکر مردم بد خدای ناشناس قتال بر زمین آیند روند و بدی کنند (۱۳) و دوم آنکر پلیدی و مردار و نسا در زمین نهان کنند مر بگیرند (۱۵) و مدیگر خرفستران و جمندگان(۱) خانر(۱) در زمین کنند (۱۱) و چهارم آنکر چرجایکر دیوان و درجان آمد و رفت کنند(۱) و پنجم آنکر درخت و نبات کر رستر باشد(۱) ببرند(۱) (۱۸) مینو زمین کر اسفندارمد امشاسفند است پیوستر پرستش باید فرمودن و کردن تا خشنود باشند

11

(۱) در پرپیز آب ناه داشتن آب آنست کر بر پلیدی و مردار و نسا و جایگاهی کر پیلد باشد نریزند (۲) و شب آب ریختن نشاید چر دیوان آبستن شوند و چون ناچار بباید ریختن یک یثا ام ویریو بگفتن (۳) و چون شت خفتر باشند آب نباید خوردن و نباید ریختن و نباید آزردن چر گذاه عظیم باشد (۴) و بامداد ناشتا نشاید کر آب خورند یا در دین گیرند و نشاید کر دیان بشویند چر آب با(۰) دین گیرند و نشاید کر دیان با بشویند چر آب با(۰) دین

⁽¹⁾ E جندگان (2) K begins at the commencement of folio 77a from this point (3) M, K omit the last twelve words. (4) All add و سود (5) Thus K; M, E omit ببرند (6) E omit !

گیرند بی روش شوند (۵) و چون تن شویند اول بصر اندام نگاه باید کردن اگر جایگامی پلید باشد نخست آب نبات بباید شستن و پس بآب (٦) و چون سردشتان شوید آنجای کر دستشو(۱) فرو کنند جایگایی دیگر آب باید ریخت تا آب یاک بدستشو نرسد و اندام از دستشو خشک باید کردن و پس آب کار فرمایند (۷) بامداد نخست دست بآب زر بباید شستی و پس بآب پاک و بر چیزی پلیدی بر اندام باشد تا زنگ مانده بود(2) و پاک نشود بباید بریدن بر پرهیختن (۸) و اگر زنگ مانده باشد و آب بدو رسد آنکس کر میکنند صرگرزان و دوزخی باشد (۹) و باید کم بهر دو روز یا سم روز سر و تن بشویند چر اگر بتابستان سر روز بگذرد آب بسر نکنند بعد از سر روز الا كر بدستشو بشويند و اگر نر گذاه باشد (۱۰) آبان روز نشاید کر آب بر سر ریزند و آب بشب نباید خوردن و بیهوده و گزاف نریختن و آب بر دیوار نباید ریختن (۱۱) چر مر کر چنین کند خرداد امشاسفند کر(³) آبان بانو اردیسور از آنکس خشنود نباشند و خرداد امشاسفند خصصی وی کند و نگذارد کر بر چینود پول بگذرد و راه ندرد

19

(۱) پرچیز آتش کردن — از نزدیک آب دور باید داشتن چر درجی(⁴) در آتش آویتختر است و یکی در آب (۲) چون چر دو بهم رسند گزند و زیان کنند (۳) نشاید کر آتش در آفتاب افتد و آتش بر آفتاب نشاید گذاشتن چر گناه باشد (۲) و دست بآتش نکنند و پلیدی و نسا از آتش دور باید داشتن و فجم

⁽¹⁾ E adds باشد (2) E باشد (3) Thus all, for و (4) E درجوة.

و انگشت بآتش نباید نهادن و چیزم تر نباید سوختن و نیز بآتش بینچ چیز نشاید برشتن(۱) (۵) و دیگ کر خوردنی دران پزند دو بهره آب توانایی درش کنند و یک بهره تهیی بگذارند تا اگر دیک بجوشد بسر نشود (٦) و باید کر ممیشر چوبی خشک در زیر آتش باشد بجای بماند (۷) و چون آتش بچینند یکساعت ممانچا بگذارند تا گرمی از بوم برود و پس بآتش کاه بردن (۸) و چراغ بر سر چراغبان چذان باید نهادن تا آنتجر از چراغ بیفتد بر چراغ پاید می افتد و بر زمین نیفتد (۹) و در خانر کر مردم درش نباشند آتش رما نباید کردن کر نشاید و(ع) گویند چندان مژد کر سام نریمان بکرد درین گیتی ممکن نبود کر ہیں ج کس تواند کردن (۱۰) یک روز للختی بر میان آتش زد و چون فرمان یافت اردیبهشت امشاسفند نگذاشت کر روان او بر بهشت شود و خصمی او کرد تا آنکاه کر زراتشت اسفنتمان آمد وشفاعت کرد و بگذاشت کر روان او بر بهشت رسید (۱۲) و بین گذاه صعب تر ازان نیست کر در آتش جهد چر دادار اورمزد بر آتش اردیبهشت امشاسفند موکل کرده است و آتش او نگاه میدارد(3) مطلق کرده است تا جر کس کر بر بهشت(۹) تو از وی خشنود نباشی نگذارد کر بهر بهشت رسد (۱۳) و جیچ چیز گذدیده بر آتش نمی باید نهاد و بآنش نباید سوختن و بیزم خشک باید سوختن (۱۴) و اگر چر باشد سر بار نگر باید کردن تا بیچ موی و پلیدی در بیزم نباشد پس بر آتش نهادن (۱۵) و برگر کر دیک نهند و کار فرمایند بوی بر آتش نهذه و یثا ام و ویریو و اشم وجو بر خواندن(5) و آب

⁽¹⁾ إلى داشنس (2) Thus all: better omit و (3) و اشنس (4) Thus all: better omit جوانند (5) بر بهشت بهشت,

از نزدیک آتش دور باید داشتن الا کر ضرورتی بگار باید (۱۱) چر برگاه کر چنین کنند اردیبهشت(۱) ازان کس خشنود باشد و بر چینود پول آسان و خوار بگذرد (۱۷) و بر گاه کر نر چنین کنند اردیبهشت امشاسفند بر چینود پول خصصی او کند و بیچ حال نگذارد کر بر بهشت رسد

11

(۱) در پرچیز دار و درخت و نگاه داشتن و پرچیز گردن و دیگر رستنیها آنست کر چمیشر بر کشت و ورز دارند و نگذارند کر بتخوشد (۱) و درختی کر چنوز بر بر نیامده باشد و نرسیده برد بر نیاید بریدن و خود بریدن (۳) و دار و درخت آنست کر باران نیاید سر سال نشاید بریدن (۹) و چون باران بسیار آید شش سال نشاید بریدن (۱) و چمیشر دار و درخت از نسا و پلیدی نگاه باید داشتن و بباید پهریختن کر چرگاه کر چنین کند امرداد امشاسفند کر نگهدار دار و درخت و نباتست ازانکس خشنود باشد (۱) و اگر نر چنین کنند امرداد امشاسفند بدان گیتی پیش اورمزد خصمی آنکس کند

11

(۱) پرچیز باد بادرا چیچ کس نتواند گرفتن و نتواند بدیدن (۲) پرچیز آنست کر چندانکر بتوانند کردن یزشن و ستایش باد میکنند و درون و روزگار می یزند

11

(۱) پرهیز روینر و برنجینر مانند این کر آنها ایوخشست باشد و باید کر مصیشر پاک و ارسوده دارند و روشن و نگذارند کر

زنگ بر گیرد و چندان بکار باید داشتن کر بتوان زدردن و پاک داشتن (۲) چر اگر زنگ بر گیرد گناه باشد الا کر زرین بود چر زر زنگ نیاورد تا باشد شاید کر کار فرمایند (۳) و برکر(۱) ایوخشست برویند (۹) و برنجینر آنست کر پلید بباشد و اگر بنسا باز انتد چنانکر در دین گفتر بشویند پاک باشد (۹) برگاه کر چنین کنند و چیزها نیکو دارند شهریور امشامفند کر نگهدار این چیزهاست ازان کس خشنود باشد ببهشت رسند (۵) و چون نیکو ندارد باگذارد تا زنگ برگیرد و زنگ بخورد شهریور امشامفند کر نگهدار چون نیکو ندارد باگذارد تا زنگ برگیرد و زنگ بخورد شهریور امشامفند ازان کس خشنود نباشد بدان جهان خصمی او کنده

11

(۱) پرچیز کردن گوسفندان و دیگر حیوان آنست کر از سرما و گرما و دیگر آفتها بر پرچیزند و (ق) آب گیاه (4) سیر داشتن (7) چر اندر دین گوید کر نماز شام سروش اشو فیروزگر بیاید بر چمر چهار پایان و حیوان و مرغان بشود و بذگرد تا سیر باشند آن کد خدا و کدبانوی آفرین کنند و اگر گر سنر باشند نفرین کنند و باز گرد د (7) چیچ کرفر بهتر ازان نیست کر چهار پایان و مرغان کر د ر خانر باشند سیر بود و خاصر (5) گوسفند (6) ماده و بنشاید کشتن الا پیر باشد سترون کر شیر ندهد جوان (7) ماده و بنشاید کشتن الا پیر باشد سترون کر شیر ندهد

(۴) چر اندر دین گوید کر بباید پرهیختن از چهار پایان کشتن خاصر بره و بزغالر و اسپ و گاو ورزا و خروس (۵) چر اگر ازین جملر یکی را بکشد گناه باشد (۱) و مرغ کر در خانر دارند بوقت خویش آب و علف دادن

⁽¹⁾ E adds از (3) E adds ووينه (4) از (3) E adds ووينه (5) E adds (5) E adds (6) و (6) E و (6) و (7) E omits (ع. موان

(۷) و پرچیز گوسفند یکی آنست کر پوست پلید نباشد و اگر بنسا باز افتد چنانکر در دین گوید بشویند پاک شود (۸) چر چرکاه کر گوسفندان و مرغان و جملر چهار پایان نیکو نکاه دارند گوشورن امشامفند کر موکل است بر اینان ازانکس خشنود باشد و بر چینود پول راه(۱) د بند تا روان آنکس بخواری و آسانی بگذرد (۹) و چرکاه کر ایشانرا نیکو ندارند و مراعات نکرده باشند گوشورن(۱) امشاسفند ازانکس خشنود نباشد و خصمی کند آنکس

115

(۱) در پرېیز و نیکو داشتن مردم (5)_نخست(4) چیزی (5) مردم را آن فرمود کر این نر چیز نیکو نگاه دارند و پرېیز شان تمام بنجای آورند چون بنوشتیم

10

(۱) مردم چون پانزدهٔ سالم شوند باید کر کشتی دارند و چون نیایش کنند و خواپند کردن تن و جامر پاک دارند و پاکیزه چنانکر بین گندی از اندام نیاید و دل از گناپان کر کردهٔ باشند توبر و پتت بکنند و در نیایش کردن شتاب و تعجیل نکنند

(۲) چر در دین پیداست کر نیایش برچر ساکن تر خوانند گرفر بیشتر باشد (۳) و بامداد چون از بستر برخیزند اشم وبو بباید خوانند(⁶⁾ و افاخش پشیمان و بر پتفتم برگذاه مرا جسر ام گفت کرد ام مذید (۱۰) و چون روی خوابند شستن اول اشم وبو بر خواندن و پس آب بدست کنند و تا روی

⁽¹⁾ M omits (2) E adds شنود (3) This heading is not given in all the three MSS. (4) E adds جنزى for چنزى (6) E خواندن

شست سخی نباید گفتن و پس واج سروش گفتن و اینم ویریم گفتن یثا ابو ویریو کیمنامزدا بر خواندن (۵) چر دیوی بست کر اورا نشس دیو خواندند و بشب بمردمان دوارد تا بامداد چون افستا(۱) بخواندد بر ندوارد(۲) و پس کشتی افزودن

- (۱) چر اندر دین پیداست کر چون بامداد کشتی بر بندند چر کرفر کر در بفت کشور زمین کنند ایشانرا دران نصیب باشد (۷) و پناج گاه(۵) مردان چون کشتی در بندند و نیایش کنند و زنانرا کشتی در بنده و از پیش شوجر بایستند بهای و دست بکش کنند نمازجای شوجر بردن و گفتن ترا چر مرادست کر من آن کنم کر مراد تو فرامایی و ترا چر مرادست کر من آن کنم کر مراد تو است (۸) و اگر شوجر ندارد پیش پدر یا برادر و یا آنکس کر مالار ایشان باشد این سخن بگفتن نر بار سجده جا ایشان بردن و پس بدان کار کر ایشان گویند مشغول شوند
- (۹) چر دادار اورمزد اندر دین گوید کر زنانرا سبب آن نیایش ازش برگرفتم تا نیایش شوچر خویش کنند (۱۰) چون چرگاه کر شوچر ازیشان خشنود نباشند من کر اورمزدم ازیشان خشنود نباشم

14

(۱) چون مرد را مراد باشد زن باید کردن (۲) چون فرزند آورند آن بهتر کر بدایر بدچند نیکو (۳) کر فرزند تا پنیج سالر نشود از کرفر و گفاه آگاه نباید کردن الا اگر گفاهی کنند باید گفتن تا نکنند (۴) و تا چهار سالر نشود نباید زدن و نرسهم دادن و اگر نا گزیر بود بهچوبکی باریک سهمش دیند

⁽¹⁾ E adds من (2) M فوارد for نفوارد (3) M K omit علا .

(۵) و فرزند تا بهشت سالم نم شود نباید زدن (۲) و گنا بی کم فرزند کند تا بهشت سال تمام نبود گذاه نباشد (۷) و بعد ازان تا پانزده سالم نبود از بر گذابی کم بکند اگرچم بزرگتر گناه کند اندک مایم باشد (۸) و چون پانزده سالم بود (۱) بر گذاه کم بکند اندک مایم بنویسند (۹) و بر پدر فریضم است کم چون فرزند بزرگ شود از کرفم و گناه آگاه کنند (۱۰) و چون بالخ بزرگ شود کاری بویش بباید آموختن کم در اصلش بوده باشد الا جوانی و شرطکی (۱۱) و اگر بزرگ شوند و کد خدای و کد با نو شوند و شرطکی (۱۱) و اگر بزرگ شوند و کد خدای و کد با نو شوند و ارزانیان باید دادن (۱۳) و بر خانهٔ کم کد خدای (۱۶) باید کم بربطی یا ربابی (۱۳) یا سگی یا مرغی یا گوسفندی یا سین مرغی (۱۵) با به خروسی کم در خانم زگهدارد و آتش

(۱۴) و این اندیشر باید کردن کر این گیتی بر کس نخواهد ماندن اگر صد^(۵) سال درین جهان زندگانی کنند آخر بم بباید گذاشتن (۱۵) و آمید بجایکاه دیگر باید داشت و بجای دیگر^(۲) می باید شدن کر چندانی کر موی چشم باشد حساب خواهد بودن و شمار کنند (۱۱) اگر چندین مایر کرفر زیادت بود از گناه بر بهشت رسد (۱۷) اگر جمتچندین گناه بیشتر بود از کرفر بدوزخ شود (۱۸) جایگاهیست کر کرفر اوام ندهند و با این گیتی نگذارند کر^(۵) کار و کرفر کذند (۱۹) و داوری نزدیک بادشاهیست کر آنجا باو میل نباشد و نکنند (۲۰) چنان بادشاهیست کر آنجا باو میل نباشد و نکنند (۲۰) چنان

بباید(۱) بودن کر بسر چینود پول اش باید گفتن کر آوخ کرفر چرا نکردم و این کار ورزند(۲) کر چندین پاده فراه و عقوبت باید بردن چرا آنچنان باید کرد کر گوید سپاس ایزد مکن(۱) از کسی کمتر نیستم (۲۱) و جر روز جر وقت و جر کر(۱) نر چنین کنند این گیتی بی خلاف بجای بباید گذاشتن و نام بد بجای بماند و دلی پر حسرت با خویشتن ببرد و بدان جهان تا قیامت عقوبت و پاده فراه بروان او میکنند اندر دوزخ پشیمانی می خورد(۱) و جیچ صود ندارد

AV

(۱) و در کرفر و گذاه چون از دین پیداست اندر دین گوید⁽⁶⁾ کر پر آنکس چون بالغ بباشد باید کر از مینوان ایزدی بر پناه خود گیرد از اورمزد تا انیران روز پر امشاسفندی کر خواپد⁽⁷⁾ پشت و پذاه خود گیرند و دانایی بدوست گیرند و دین آگاپی بدستور گیرند⁽⁸⁾ (۲) چر (۹) اگر آستانر یا بلایی بر پیش رسد حاجت و ایفیت ازان ایزد خواپد کر⁽¹⁰⁾ بهیار و پناه خویش گرفتر باشد تا اورا دران محنت و آستانر فرح آورد (۳) و بهر نیک و بد کر پیش (۱۱) با آن دوست دانا باز گوید و مشورت کند تا اور⁽¹¹⁾ عیب و بذر آن کار بگوید (۹) و چر کار و کرفر کر بکند برضا و فرمان و دستوری آن دستور⁽¹³⁾ دین آگاه کنند تا ازان کرفر اورا آگاه بکند (۵) چر پر کرفر⁽¹⁴⁾ بدستوری دستوران نکند گرفر اورا آگاه بکند (۵) چر پر کرفر⁽¹⁴⁾ بدستوری دستوران نکند

⁽¹⁾ Thus all: better فاباد (2) Thus all: better ورزيدم (3) (3) Thus all, for ورزيدم (4) E من (5) E بشيمانی صی خورد (6) لا (6) K (7) E adds من (8) End of M folio 179a, 1. 7 — K folio 79a, 1. 7 — E p. 96, 1. 12 vide Chapter 43, note. (9) Beginning of M folio 185b, 1. 7 — K folio 53b, 1. 7 — E p. 123, 1. 11 vide Chapter 69, note. (10) E omits او (11) Thus all: better add المستوران (12) E omits من (14) E adds من (14) E adds من (15) المستوران (15) المستوران (16) المستوران (16) المستوران (17) المستوران (18) المستوران (18) المستوران (18) المستوران (19) المستورا

اگرچر ارجمند و بس کرفر تر و بزرگتر کرفر باشد بروان آنگس فرسد سبب آنکر از دستوران نیر پرسیده باشد (۱) و اگرچر کرفر کمتر باشد و بدستوری موبدان و ردان کرده باشد آن یکی کرفر بده شود (۷) و چر کرفر کر بدین گفتر است چون دران کرفر جهد و تخشش کنند اعتماد دران بندند کر این می باید کردن و بران استوان باشند چر کرفر کر در چفت کشور زمین کنند اورا چم نصیب و چم بهره باشد

(۸) و در دین (۱) کرفر براد ر کند و خوانند و پسر گند چون زن (۵) پادشاه باشد پدر و مادر چنانکر بدست خویش کرده باشده (۱) و زن پادشاه آن باشد کر شوجر یکی کرده باشد و نام زد کس نباشد (۱۰) و آن زنان (۵) دیگر (۵) چون چکر و ایوکنی (۵) آنکاه کرفر بر شوچر رسد کر باز پس دېند یا پس ازان با شوچر بداده باشد کرفر نبر (۵) شوچر را نباشد (۱۱) چرکاه کر مردی را بینند نیک از گناچها پهریختر باشد چمیشر دران باید کوشیدن کر چیزی بخوردش (۲) دیند اگر چم آبی باشد کر تا گوشیدن کر چیزی بخوردش (۲) در ساعت بیفزاید و چر سال (۵) چندانکر اصل بود چندانی دیگر بسرش میشود تا آنکاه کر مردم زنده باشد گدر تا میدانی دیگر سود میشود تا آنکاه کر بیش باشد چر سال چندانی دیگر سود

(۱۲) و چون کسي کرفر بکند-يا چيزې بکسي دېد چون پشيمان شود آن (۱۵) م مردم. کر بيکتاي شود (۱۳) م مردم. کر بيکتاي

⁽¹⁾ Thus all: add مريد که (2) M omits (3) Thus K: M, E زمان (4) Thus all: better add ايونکي (5) كه كرفه كنند better add ايونکي (6) Thus all: better omit نه (7) Thus K, E; M خودش (8) Thus all. The text seems to be corrupt: for يو كرفه كم بكند أورا دران بهرة باشد read ما توثي (9) Thus E, K; M ساعت (10) E الين

موی مژه چشم کرفر بیشتر از گذاه باشد ببهشت رَّسد برگاه کر گذاه بیشتر بود بدوزخ رسد و چون کرفر و گذاه بردو یکسان و راست باشد بَهمیستگان شود کر میان بهشت و دوزخ است

11

(۱) و چون آب تاختن خواهند کردن(۱) پیش از سر کام کر به به جاجتگاه باشد ینا اه ویریو بر خوانند و تا بر خاستن هیچ سخن نباید گفتن (۲) چون(۱) ازان جایگر بیرون آیند سر اشم وجو و دو متنام و سر بخشترتمای و چهار ینا اه ویریو و اهنیم ویریم یزمیدی اشم و چشتم تا سر و بعد ازان سخن گفتن (۳) چر برگاه کر چنین کنند تنافوری کرفر بود(۱) کر بزار دویست درمسنگ کر چنین کنند تنافوری کرفر بود(۱) کر بزار دویست درمسنگ باشد و بذردیک پادشاهان و بزرگان شود سخنهای (۱) مقبول (۱) بود و بر چشم برکس گرامی باشد و حاجتشان روا بود (۱) و کر بر پای ایستادن آب تاختن کنند تنافوری گناه باشد

19

(۱) چون پانزده سالم(⁶) مردم بی کشتی روند باول کام کر فراز نهند سر استیر گناه باشد کر شصت درمسنگ بود (۲) و بدو کام سر استیر گناه باشد و بسیوم⁽⁷⁾ سر استیر و بهجهارم کام تنافوری گناه⁽⁸⁾ و بهجز ازین چهار پایان ⁹⁾ شیر بکاهد

(۳) و بیک (¹⁰⁾ موزه رفتن _۲م چندین گناه باشد کر در باب کشتی گفتم

قبول E (3) قبول E (4) باشد (3) E جہ (3) شدن (4) الله قبول (5) قبول (6) أو باشد (8) E adds كام (7) E adds أو (8) E adds (10) Thus all; better add ياى

(۱) چون چیزی گر خوانند الا کر از معتمدان (۱) شناسیده (۱) باشند و اگر تا ندانند کر تفسیرش (۱) چیست و چر معنی دارد نباید خواندن چون اگر خوانند گناه باشد (۲) و چر گاه کر جادوی کنند یا آموزند چنان دروند و دوزخی بباشند کر یکتن کر دین بر مازدیسنان دارد (۳) بر اشویر و اشایر چرکس (۱) کر کرفر بکنند گوید بسبب آن کردم تا فلان گناه کر فلان روز کردم از می ببرد (۱۹) چون کرفر بکند آن گناه (۱) از وی بشود کرفر بماند (۱) و یزشن فرمودن بگویند بسبب فلان وناه میکنم آن گناه از وی بشود (۱) کرفر بماند (۱) چر گذاه کر در یزدان مینوان و یزدان گیتیان (۱) چند پتت بکنند و تاوان و توجش مدیند آن گناه از بی بشود

91

(۱) چر اندر دین گوید کر پرکس کر او پتت کرده باشد اگرچر گناه بسیار کرده باشد و (9) کند پرگز بدون نرسد مگر گناهی کر در زن کسی جستر باشد چر آن گناه بهیچ کرفر از بن او بر نشود (7) و چون بر چینود پول رسد امشاسفندان اورا بینند و گویند درد و دروند آمد ازو دور باید بودن (7) امشاسفندان بنزدیک او نیایند روان او بتجینود پول راه ند پند و شمار و حساب نکنند تا آنگاه کر شوهر زن رسد ند پذر و شمار و حساب نکنند تا آنگاه کر شوهر زن رسد

⁽¹⁾ End of M folio 186a, l. 13—K folio 54a l. 13—E p. 131 l. 13 Vide Chapter 100, note (2) Thus all: better هنده . Beginning of M folio 186b, l. 19—K folio 54b, l. 19—E p. 135, l. 1 Vide مناه مناه المناه المناه

(ع) گویند تو چر فرمایي این درد و دروند را (۵) و روان زن شوهر آن گوید آنچر پاده فراه در خورد او راست(۱) عقوبت کنید و آنکچم کرفر منست بمن دمید (۱) پس آن مرد را بدانجای آورند و بهر ناشایستی کد با زن او مرد کرده باشد یکبار(²) روی گداختر بر سینهٔ او ریزند و کرفر از روان او بان گیرند و بهر بار(³) کر بی سامانی کرده باشد جزار دویست در مسنگ کرفر کر گرده باشند از روان وی بروان شویر زن دمند (٧) و تا این ممر شومر(*) خشنود نگردد و گوید کر چنان گر این پاده فراه بهخویشتنها گرفتن تا(^٥) آن جر دروند کر زن من بوده آنچیر در سزا⁽⁶⁾ خورد اوست بدیند چر تا او عقوبت خویشتن بر نستاند من ازینجا بر نشوم و خشنود نباشد (۸) چون روان آن زن در رسد امشاسفندان گویند ای جر زنهار(7) مرکرزان دروند چرا بدان گیتی با شوبر خویشتن. زنهار خوردي و مهر درج كردي اكنون عقوبت خويشتن بيابي (۹) چون زن شوم خویش را بیند بانگ بر دارد و گوید دل بر من خوش کن چر جاہلي کردم و اين از ياد باز کردم (١٠) و شورر از پیش اورمزد بنالد و گوید برچر این بدان جهان با من کرده است تو جزای وی بده (۱۱) و پس آن زن را بهر چار بار کر تن بصردی دیگر داده باشد یک بار سر بر برند و دیگر بار زنده باز کنند تا آنگاه کر شوہر دل خوش کند و بنزدیک دادار اورمزد بگوید آخر چندین سال با من زندگانی کرده است دام بیش ازین نصی خوارد کر اورا عذاب نمایند و باده فراه کنند (۱۲) پس شوچر را ببهشت فرستند و زن را در دوزخ آویزند (۱۳) اگر بگیتی شوہر زن حلال کردہ باشد این عقوبت نباشد

⁽¹⁾ Thus all, for است (2) E يكبار (3) E يكبار (4) Thus E, K; M (5) E و (5) أمرم (6) Thus E; M, K ناسزا for ناسزا (7) Thus all: better بي زنبار . . بي زنبار

(۱) آنگر کر بخسیند و در خویشن حساب گذند گر امروز چند کرفیر کردم چند گناه و چند کردار نیک اندوختم و چند کردار بد (۲) چنان باید کر بر روز سی درم سنگ(۱) گناه: بهخدان(2) کر ده کرفر بود و سي گذاه چر جرگر کر چنين باشند⁽³⁾ کر گفتم بر این گیتی بخورد و نام نیکویی اندوزد و بدان جهان بهشتی باشند و تا در قیامت در بهشت و راحت و آسانی بود.

(۱) اندر دین گوید کر جربار کر روزگار پدر و مادر و فرزندان یا خویشاوندان باشد روان ایشان بیایند بر سرای بایستند و گوش میدارند کر آفریدگان ایشان گویدد (۲) و جرگاه کر میزد و آفریدگان بینند آسانی راحت و شادی و خرمی بر ایشان می رسد (۳) و جرگاه کر نکنند تا نماز شام گوش میدارند (^{۱۲}) و چون نماز شام باشد و نکنند تا نیم شب امید میدارند (۵) و چون میزد و آفرینکان نكنند ایشان نومید بگردند و گویند ای دادار(4) و ۱ افزونی ایشان نمی دانند کر ازان جهان بمی باید آمدن بم چون ما مینورایشت بردن و ایشان نیز بر درون و میزد و آفرینگان دیگر کسان حاجت باشد نر آنکر مارا بدیشان حاجتی رست لیکن چون ميزد ما نكذند آفرينكان ما نگويند نيز بدان(٥) بلا كر بديشان خوابد رسیدن باز نتوانیم داشت (٦) این بگویند باز جایکاه خویش شدند

(۱) اگر کسی یکسال بگهنجار نرود چون ساختر باشند بدان ساختیر نشود و چاشنی نکند از کرفها کر کرده باشد سر یکی

⁽I) Thus all: better add کرفه باشد و ده درم سنگ (2) Thus all: for . بدو Thus E; M, K) اورمزه (4) E adds اورمزه (5) الم چنانکم

بکارد و سر یکی گذاه بیفزاید (۲) و بینچ کرفر بهتر ازین نیست (۳) و تا درون کارذبار نر یزند بینچ چیز نشاید کر بهخورند و نشاید کر بر گیرند (۱) و چون کسی چیزی از کارذبار بدزده کارذبار تباه شود و کرفر نبوه

- (۵) بدین در می گوید کر چر کس کر زنده روان بمی (۱) باید فرمودن بر زندگانی خویش (۱) و چر سال تا زنده باشد چم چندان کرفر باول کرده باشد می افزاید و رامش (۲) بدان گیتی چر سال آسانی و خوشی می رسد و چون جایگایی فرمان باید کر کسی نباشد کر یزشن کند و سروش ایزد یشتر باشند (۷) و سروش بدان سبب خوانند کر صردم فرمان یابند تا شب چهارم کر به بهاید کشیدن از دست آجرمن به بهاید کشیدن از دست آجرمن و دیوان و درجان کر صفت نشاید کردن و چون سروش یشتر باشد نگذارد کر روان او چیچ رنجی نمایند
- (۸) در دین گوید کر برکاه کر دانند کر در نان محوردن سخن گفتن (⁴⁾ گنابست و کنند بر باری بزار دیو آبستن شوند
- (۹) اندر دین پیداست کر ترس استودان بمی باید یشتی تا آن روانها(۶) کر آبرمن گجستر رنج روان او خوابد نمودن(۹) سروش یشتر نباشد(۲) ترس و بیم(۱) بدان روان رسد و چون سروش یشتر باشد بینچ ترسی نباشد

96

(۱) بدین در گوید کر آن ده شب فروردیکان جمر فروجر اشوان جملر بگیتی آیند و جرکس باز خانر خویش شوند (۲) و

⁽¹⁾ کنند (2) Thus all: for پان (3) الله (4) Thus E; M, K کنند (5) Thus all: better read واگر (6) Thus all: better add واگر (7) Thus E (۴) باشند (8) الله (8) بلیج (8) M, K add باشند (8) الله (8) بلیج (8) M, K add

مرقم باید کر دران ده روز جز بکار و کرفر کردن(۱) و افستا($^{\circ}$) خواندن($^{\circ}$) و نام اشوان بردن چیچ چیز دیگر مشغول نباشند ($^{\circ}$) چر چرگاه کد ایشانرا بیشتر خوانند درون($^{\circ}$) فروچر اشوان($^{\circ}$) آسانی و راحت و خرمی بیشتر($^{\circ}$) رسد($^{\circ}$) و آفرین بدان خانر و جایگاه بیشتر گویند($^{\circ}$) و بر مردم دعام بکنند ($^{\circ}$) فریضر است کر ایشان بهمر وقت بیاد میدارند و ما درین ده روز بیشتر یزشن و آفرینگان و درون و میزد می باید کردن و افستا می باید خواندن و بوی بر($^{\circ}$) آتش می باید نهادن ($^{\circ}$) و چر گفتن و کردن و جرچر بدست آید($^{\circ}$) بتواند آوردن بر درون بر درون نهاده از چر جذس تا راحت و آسانی بروان می رسد ($^{\circ}$) و آنچر بر درون نهاده باشند آپرمن دیوان آن سال چیچ بزیان نتواند آوردن بر درون زیان نتواند و دیوان زیانی کنند و اوج ورج اورمزد بیشتر باشد

94

(۱) اندر حدیث دشتان اندر زند وندیداد گوید اندران سر روز نخست گران تر باشد (۲) اگر در آب روان یا در جایگایی نگاه کند و به شم بیند سر استیر گناه باشد (۳) و چون اندر سر کام آب روان شود سر استیر گناه باشد (۳) کر در سر کام آتش شود بزار دویست در مسنگ (۱۱) گناه باشد (۵) و اگر آب بر ایشان ریزند قصد را بجایگاه خویش آب باز ریزند پازد و باران برود بر سرشکی باران بازد و باران برود بر سرشکی باران

⁽¹⁾ M, K omit کودن (2) E اوستا (3) E خوانند (4) Thus M, K; E (5) بوی (5) E (6) اشوانوا (5) یزند (6) دران (8) (9) دران (9) ویست (10) دری (11) آمد (10) Thus E; M, K (11) ایران (10) درمسنگ درمسنگ

مر اندام افتد پانزده تنافورگذاه باشد (۷) بآتش بم چنین باشد (۱) و اگر دست بآتش تنور کند کر آتش درش باشد بم پانزده تنافورگذاه باشد (۹) و چون با مرد سخن گوید عقل مرد چهل روز بکارد (۱۰) و بم چنانکر از آب و آتش دور باید بودن از پاذرده کام دور باید بود (۱) (۱۱) و بر کس کر نان دشتان یا چیزی نیم خورده دشتان باخورد پنجاه روز فهم و عقل آنکس بکاباند بجز ازانکر گناه باشد (۱۲) و بر مرد کر با زن دشتان سخن گوید بش و عقل بکابد (۱۳) و کر مجامعت کند پانزده متنافور گذاه باشد (۱۳) و کر مجامعت کند پانزده بنافور گذاه باشد (۱۳) اگر توان (۱۵) گویم (۱۴) قصر دراز شود

(۱۵) پرچیز زن دشتان است(⁶) و اگر سر خویشتن(⁶) پاک بیند یک روز بباید نشستن پس سر شستن (۱۲) اگر تا نر روز بر آمدن یک روز پاک بباید نشستن (۱۷) تا نر روز نشستر بود چون خویشتن را پاک بیند زمان سر نشاید شستن کر نشر نهمر(⁷) نیاید(⁸) (۱۸) و چر زن کم بشویند و چم در (⁹) سر روز کم دشتان شود از اول در باید گرفتن (۱۹) اگر بعداز سر روز دشتان شود چم چنان باشند کم نودشتان و(۱۱) اگر بعداز نباید نگریدن (۱۰) و اگر بیست و نم روز و نیم بدشتان نشیند بار دیگر نو دشتان باید داشتن تا سم روز نگریدن کاری نیست بار دیگر نو دشتان باید داشتن تا سم روز نگریدن کاری نیست بار دیگر نو دشتان باید داشتن تا می روز نگریدن کاری نیست بمد اندام برسند (۲۲) آنجایگاه کم دستشو ببوم(۱۱) رسیده باشد بیشد نشاید ریختن (۲۳) و بدشتان نان درست(۱۵) نباید دادن و

⁽I) E omits the last four words: better add here أبدن (2) E بودن (3) E adds (4) Thus K; M, E گيريم (5) E omits باينست; better read باينست (6) E adds (7) E omits نمزېمه: for منېم read شبه (8) All add وبازن (8) All add در روز E وروز (9) E دروز (11) E omits ببرم (12) K د دست (13) و (11) E omits و روز (12) K

نان سیر نشاید دادن و کی آب خوردن دست بآستین باید کردن و پاره کرباس بر سر آستین (۱) و آنتیم آب درش خورند پر نباید گردن تا نریزد و در خورشید و ماه و ستاره نباید نگریدن و پای بی کفش بر زمین نباید نهادن و خوردی کم دست تر کند نباید خوردن و آندر سم روز نخست آب زر چیچ بدست نشاید کردن و چون دشتان شود و گمان برد نخست جامم بر باید کندن و پس بنگریدن اگر دشتان بود جامم پاک بود

91

(۱) بامداد چون از خواب برخیزند نخست بآب نباتی یا دستشو بباید شستن و پس بآب پاک شویند (۲) و اگر نر چنین کنند بزار بار دست بآب پاک شویند تنانوری گناه باشد (۳) و کر بستام (۹) بدست گیرد و بآتش برد بم تنانوری گناه باشد (۳) اگر دست و روی نا شستر بآتش برند گنابی بزرگ باشد

91

(۱) فصل اندر حدیث آنکر مردم چگونر فرمان یابند و بدان حساب و شمار و عقوبت چگونر باشد باده فراه بر چر چیز باشد و آنکس کر نیک کردار باشد جایش(³) چگونر باشد

(۲) اندر دین (۴) ما زدیسنان آن گوید کر اندر مردم پنج چیز مینو بست (۳) یکی را جان خوانند یکی را روان یکی اخو نام و یکی را فروجر (۹) و این چر یکی را ایزد تعالیل در تن مردم بکاری بگماشتر است و چیزی نگاه میدارند

⁽¹⁾ Thus all: better add بايد نهادن (2) E adds يعنى بيزم (3) E (4) E, K add بابش

- جوش حفظ ہریک بحبای خویش نگاه دارد تا جرکس بکار خویش حفظ ہریک بحبای خویش نگاه دارد تا جرکس بکار خویش مشغول باشند و کار خویش ورزند و قوت باز تی بخشند و $\binom{1}{2}$ اعضا قوت یکدیگر دہند
- (٥) فروپر را کار آنست کر طعامی و چیزی کر خورنده را تصیب خویش درد و چرچر(2) ثقیل و تقلر است بیرون اندازد و خصم(3) کند
- (۱) و روان را کار آنست کر از بدیها نگاه دارد در وقت محض گفتن را می فرماید کر فلان چیز گوی فلان چیز مگوی و چیزهای اندیشد(۹) و تن را عقل فرزاند دارد در خواب چیزها از بهشت و دوزخ بدو نماید و نیک کردن و بد نا کردن و هر چیزی کردن و بد نا کردن و هر چیزی کرد ازین جنس است آن کند و فرماید
- ($^{\vee}$) و جان را کار آنست کر تن $^{(3)}$ میدارد و نوق و تمیس $^{(6)}$ و روخش $^{(7)}$ و پایندگی و جنبیدن $^{(8)}$ کر مردم خوت و زور تن جملر می افزاید و آتش عزیزی را قوت میدهد تا دفع علتها و دردها میکند کر در تن مردم است
- (۸) و اخو را کار آنست کر بمیشر تن را و رواترا و دیگر دیگر بمکنان را نصیحت میکند(۱) کر نیکی کنید و بدی مکنید و چون غضب یا شهوت یا حقد یا حسد برش غالب گردد او دران گوشد کر آن چیز از تن آدمی باز کم کند و

^{(1),} E adds مر (2) M, K omit من (3) E منم (4) E اندیشر (5) Thus all: better add (زندی اندین (6) E را زندین (7) Thus all: better وخش (9) M omits عیکند

ایشان را(۱) دیگران بیاری خویش میتخواند تا تن را نصیحت میکند و میگویند فردا روز غم خوارگی نباید خوردن (۹) و چون تن از نصیحتها و پندم از وی بنشنود (۹) و ایشان کر می گویند تا تن بدان کار رضا ندمد و فرمان او نر(ق) برید و ازیشان دور گردد البتر بدان رافی نباشد تا بتواند کردن تن از بدیها فاه میدارد و آخرت وستخیز و تن پسین می اندیشد

(۱۰) و این دیگران چون روان و بوی و فرو جر وقت باشد کر دیوان ایشانرا بفریبند ببدی کردن بمداستان شوند و آخر ازیشان دور شوند (۱۱) و این جملر بیاری جای در تن توانند(*) بودن (۱۲) و چون جان از تن برود و اینان بر چار دیگر موافقت کنند با او بروند و بی جان در تن نتوانند بودن (۱۳۰ و چون بیرون آمدند جان با باد آمیختر شود و اخو با میدوان روان بهشت شود زیرا کر او بیچ گذاه در تن نکرده باشد (۱۳) و روان و بوی و فروبر بر سر(ق) بایم بیامیزد و حساب و شمار بریشانست (۱۵) اگر نیکی کرده باشد و نیکی گفتم باشد ببهشت رمند و اگر بدی کرده و بدی گفتر و بدی منیده بدوزن شود (۱۱) و تن و جان ميه عقوبتى و باده فرامي نيست و حسابي بريشان نباشد از سبب آنکر تن آلت روانست و آن کند کر آن فرماید (۱۷) و جان چون(⁶) بادي و نجاری است لطيف کر از دل خيزد و چون جملت از تن بیرون آیند جان با باد گمیتختر و تن با خاک گمیا ختر شود و استخوان و رگ و پی و خون و ریم و گوشت بر زمین گمیختر(7) و موی با شجرو نبات گمیختر شود و تا رستا خیز و قیامت نکاه میدارند (۱۸) و پس بر ستاخیز خدای

⁽¹⁾ M راة (2) و باز (2) E مناز (3) M omits باز (4) M راة (5) و (5) و (5) و (6) E, K omit شود (7) E adds شود

عزوجل این بر یکی را بدان کر سپرده است باز خوابد و سردم زنده کند بقدرت خویش حساب و شمار کردن چینود پول

99

(۱) در دین چنان گوید چون جان از تن بیرون آید روان سر روز درین جهان در میگردد و بدانجایگاه کر از تن بیرون آمده باشد می شود و طلب تن میکند و امید میدارد کر باشد كر يكبار ديگر باز تن (١) تواند شدن (٢) چون سر شبانروز بر آيد سروش اشو فیروزگر امشاسفند بیاید و اورا بنزدیک چینود پول(²) برد و شمار کردن بنزدیک چینود پول^{(۲}) باشد و رشن حساب کند. (۳) برگاه کر کرفر بیشتر باشد ببهشت رسد و برکس کر کرفر بیشتر باشد از گناه کرفر بگناه باز می انگارند و بدانهچر فضلت باشد بهچینود پول (2) با خرمی و آسانی و خواری و شادی برچند تمامتر بگردد (۴) چینود یول^(۶) بهچشم او چندان نماید کر نر نیزه بالا فراخی باشد (۵) و چو پای بهچینود پول^{(۵}) نهد بادی خوشبوی کر از وی $(^{5})$ بوی مشک و عنبر آید $(^{4})$ از بهشت بذیره او باز(ٔ ٔ) آید و اورا ازان بوم خوشتر باشد ازان م خوشیها دیگر (۲) و چون بصیان چینود پول (٤) رسد صورتي بیده نیکویي چنانکر چرگز تا او بوده باشد بدان نیکویی صورت ندیده باشد از پیش او باز آید و آن صورت بیند عجب بماند ازان پاکیزگی آن صورت (V) چون آن صورت بیند آن روانرا بهچینود پول⁽²) بهخنده و این روانرا صورتی بدان نیکویی و پاکیزگی بیند در روی بخنده و گوید کر توکیستی بدین نیکویی کر برگز پاکیزه تر از مورت ندیدم

⁽¹⁾ E بنن (2) E باز (3) E omits (4) (4) E مشتر باشد for (5) E omits باز (5) E

(۸) صورت گوید من کردار نیک تو ام و خود نیکو بودم و

کردار تو مرا نیکو تر گردانید (۹) و دست بگردن او بکند و با شادی و راحتی تمام جردو ببهشت شوند (۱۰) اگر بآن نیکو کرداری نوزودی(۱) کرده باشند بگروثمان نزدیک اورمزد و امشاسفندان شوند (۱۱) و اگر یشت کرده باشند ببهشت رمند (۱۲) و چنان خرم و شادمان باشند کر صفت نشاید کردن (۱۳) و اگر گذاه بیشتر کرده باشد کد کرفر و گذاه چر دو بهم راست باشد و بگذاه کر مانده باشد بهینود پول گذر باید کردن (۱۴) و بنچینود(۱) پول بباریکی ماننده تیخ استره گردد (۱۵) چون ياي بهچينود پول نهد بادي سخت گنده از دوزخ بروي جهد چنانکر از بمر گندی کر در جهان نشنیده(ق) بآشد بیچ گند ازان بدر نبود، باشد و آن گند از بهمر عقوبتها بدو رسد بدر باشد (١٦) و چون بصیان چینود پول رسد صورتي بیند سخت زشت مهمناک کر برگز تا او کر بوده باشد ازان زشت تر و نا خوشتر ندیده باشد و ازو چذان ترسد کر گوسفند از گرگ خوابد کد از وی بگریزد (۱۷) و آن صورت اورا گوید گجا خوابی گرینختن (۱۸) او گوید کر تو کیستی بدین زشتی و بولذاکي من برگز در جهان از تو بتر و زشتر(*) سهمگين(⁵⁾ نديده ام (۱۹) او گوید من کردار بد تو ام و خود زشت بودم و تو بر روز صرا زشت تر میکردی و اکنون صرا و خود را در رنیج و بلا افگندی و تا قیامت بدوزن در عقوبت خواهیم(6) کشیدن (۲۰) و دست بگردن او بکند و بر دو از میان چینود پول سر نگون بیفتند و بدوزن شوند (۲۱) بسبب آنکر پول چون تیخ استره

⁽¹⁾ E رودي (2) Thus all: for چينروه (3) E هميده (4) (4) خينره (5) E دوايم

تیز باشد و تا دوزج رسند آن روانرا ہمیر راہ چنان باشد گیر پندارد(۱) کندوج در راه(۱) زده باشد و اوی بر سر آن میرود (۲۲) و اگر گناهکار باشد(⁵) تا آنجایکر نزدیک آبرمن میرود و اگرگذاه بسیار مانده باشد تا آنجایکاه کر بدیش(۱) باشد در دوزخ میگردد (۲۳) و چون آبرمن گنجستر اورا بیند بخندد و گوید ای گذاه کار مرکرزان ترا(ه) از بهشت و نزدیک اورمزد امشاسفندان چر رنج بود کر جایکایی چنان خوش بجای ربا کردی و بنزدیک ما آمدی (۲۴) اکنون چون ترا آن ماختر چنانت داریم کر ترا سازد و اورا سخت تر باشد سخرو طین و افسوس سختتر باشد ازان عذابها کر بدو رسیده باشد (۲۵) اگر از بخیلی و شومی کردن دوزخ⁽⁶⁾ بدوزخ چیزی باشد کر آنرا بتازی شجره(۱) خوانند و بتازی (۱) دوی آن چیز درد تا بخورد(۱) و ازان ممر چیزی بترست و گند تر (۲۱) آنکس کر تا گذاه بسیاری کرده باشد پیش ردان و موبدان کرفر بگذاه باز انگارند و چندانکر گذاره نگذارند کر بدوزخ شوند

(۲۷) چر در دین چنان گوید کر چون پتتی کردند(۱۰) و از گنابها کر کرده پشیمان شدند در دوزخ در ایشان بستر شود و بدوزخ نرسد (۲۸) و چون بسر چینود پول عذاب تمامتر بداده باشد در خورد گناه بعد ازان ببهشت پایر بهمیستگان برند میان بهشت و دوزخ و تا رستاخیز تن پسین آنجا باشد

^{1 + +}

⁽۱) و برکس کر در گیتی زنا کرده باشد و زنی از راه ببرد و آن گذاه بمیمال خوانند (۲) چون بمیرد روانش بهینود پول رسد

گناه کار باشد for گناه کار باشد (2) E ماه (3) Thus E, K; M گناه کار باشد وزخی (4) Thus all: for ترا (5) E omits آثرا (6) Thus all: better کردن E کردن E (10) خوردن E (9) بپارسی (8) Thus all: for بارسی (10) E محردن الله (10) خوردن (10) E

شمارش نکنند (۳) و اگرچر نیک کردار باشد تا بهیمال رسیدن و عقوبت آن کار راش(۱) درند(۲) و پس شمارش بکنند (۱۶) و چون کرفر بیشتر ۱ز گذاه بر بهشت رسند و اگر گذاه بیشتر باشد بدوز نم (٥)(٥) گذاه این کار کر کرد ه بود مصیمال رسیدن در بن چینود یول باز داشتر بود و دشواری در دوزخ بدو میرسد (۱) میداند کر عقوبت این کارما گیرد و بدوزخ باید شدن و آن بول از ممر عذابها اورا بتر باشد و بمیشر غمی و اندوبی بوی رسد تا آنکر شوبر آن زن کر بصیمال او بود رسید(4) و بدان سبب عذابها دبندش و بعد ازان شمار کنند (۷) و چون گناه بیشتر باشد از میان چینود یول صفت کر نوشتم سرنگون در دوزنم افگذد و روان او بر پول بماند و با غم و اندود آنرا بریده یول خوانند بهچینود پول نتواند گذشتن (۸) و مانند کسی بود کر برودی رسد و بدین جانب رود جایگایی محوش بود او از دور می بیدد و لیکن بدان رود گذر نتواند کردن (۹) بدان جانب کر او باشد جایگایی ناخوش و اورا حسرت یود و خوارد کر بدین جانب آید و نمی تواند آمدن و درد و و شخواری بمانده باشد (۱۰) و آن روان نیز بمحینان باشد کر بهشت بیند و امید میدارد کر بتواند رسیدن

(۱۱) چر کرا گرفر و گذاه یکسان و راست بود چون شب چهارم شمار او کند و یک بیک باز شوند سبب آنکر از (⁵) گذاه کرفر بماند و چینود پول فراخی میان پل گرده و اورا آسانی و خوشی تا آن حد کر کرده باشد بود (۱۲) و چون بهچینود پول بگذرد و جمستگان رسد و در جمیستگان جایگاه است کر بهتر وه (⁶) است بتر باشد و بدان جایگاهست کر کردارش بود رسد

⁽¹⁾ Thus E; M, K کارش یا (2) M, K و با (3) Thus all: better add (4) Thus all: better add (5) M omits از (6) E و بره از (7) و بره از (8) از در از (8) از (

(۱۳) و برکاه کر کرفر بیشتر کرده باشد کر گذاه اندک چینود یول آنکس فراختر باشد امشاسفند از پیش باز آیند گویند چون رستي بدان گيتي با آن ممر بلا و بد كر از دست بدان و مردمان بد بتومی رسید کر مارا بسبب تو جمیشر دل مشغول بود و اکنون چون ازان جایگر بدینجایگر آمدی و از دست آن بدان و گنهکاران بچستی اینجایگر مربدی و مشواری کر بتو رسیده بودي اينجای راحت و خرمي بتر رسد (۱۴) و روان بدان سخن امشاسفندان شادمان شود بگروثمان رسد (٥١) و خویشان و کسانی کر اورا باشند از پیش (۱) باز^(۱) آیند و خرمی کنند و از ممر روانها با شکوه تر نیکوتر باشد (۱۱) اگر با⁽³⁾ کرداری و سخاوتی بوده باشد روان او بهچینود پول فراختر گردد(۴) (۱۷) و خاصر کمر سخاوت با نیکان و ارزانیان کرده باشد و(^ه) سی و سر راه ببهشت بتواند شدن و از(⁶) بینچ راچي کسي باز ندارد و روان او با خوشي و آمانی و خرمی و راحت بگذرد (۱۸) بهینود پول بادهای خوش بوي (7) و صورتهاي پاکيزه مي آيند و در(8) وي نثار مي کنند و اورا دل خوشی میدهند با او بازی میکنند تا یگروثمان رسیدن و از چمر روانها روشنتر و شادتر باشد.

(۱۹) و چر کد شومی و بتخیلی کردن دروند بوده باشد چون بر چینود پرل رسد پول بران کس تنگتر^(۹) و دشتخوارتر شود و روان او از دیگر کرداران زشت تر و سهمگین تر بود^(۱۵) (۲۰) و چرگاه کد بنوزود کردن و یشت سروش فرمودن بهشتی شده باشد اورا آسانی بیشتر نمایند و خرمتر و شادمانتر بود

⁽¹⁾ End of M folio 190b, 1. 1—K folio 58b, 1. 1—E p. 155, 1. 1. Vide \$\frac{1}{2}\$\$ غالب كنائي \$\frac{1}{2}\$\$ 17, note. (2) Beginning of M folio 186 a, 1. 13—K folio 54 a, 1. 13—E p. 131, 1. 14 Vide Chapter 90 note (3) Thus all: better add بوي (4) E و (5) Thus all: better omit) أود (5) بود (5) ياشد (6) ياشد (10) E مناشد (10) ياشد (10

خاتمر کتاب صفت زمان نم جزار سال

(۱) مردم گیتی پنجاه و شصت بیش یا کم سال فرمان یافتر باشد (۲) مهلت (۱) چون چهل سالان باشده چم چون چهل سالکان شوند و درست پاکیزه و جوان و قد نیکو (۳) و چهل سالکان شوند و درست پاکیزه و جوان و قد نیکو (۳) و در کس کر از شکم مادر فرمان یافتر باشد یا یک سالر یا دو سالر تا نزدیک بشت سالر چم فرمان یافتر مانند پانزده سالان باشند و پاکیزه و نیکو (۹) و آن نیز بود کر خواب بیند و آب پشت بزیان آمده باشد چمر پانزده سالر باشند (۵) و این روینها و برنجینها (۱) گداختر شده باشد چمر دران جایکاه شود در جایکاه دوز خ انبارد(۵) و تا(۱) زمین چامون شود (۱) بعد ازان مردم نمیرند و برین صفت باشد و احوال اینست (۷) خدای مردم نمیرند و برین صفت باشد و احوال اینست (۷) خدای مردم نمیرند و برین صفت باشد و احوال اینست (۷) خدای

(۸) و درین قیامت و آنکر مردمان برستاخیز چون زنده کنند از بهشتی و دوزخی و اندر دین بر مازدیسنان چنین گوید کر چون عالم بسر آید و نر بزار سال تمام شود خداک تعالیل فرمان درد تا رستاخیز کنند (۹) چون رستاخیز خوابد بودن ایزد عزوجل اسمر فرمان درد مردکان را با خویشتن بر انگیزد (۱۰) و در آنگاه کر مردمان فرمان یافتد باشند(۵) چنانکر پیش ازین نوشتر آمد (۱۱) و استخوان و رگ و پی بزمین سپرده است خون و ریم و مانند این بآب سپرده است مویها بشجر و نبات سپرده است و جان بباد شهرده است و تا قیامت تن پسین این امشاسفندان این چیزبا نگاه

میدارند (۱۲) چون قیامت خواجد بودن ایزد تعالی فرمان درد تا اینان بر یکی این چیزها باز جایکاه آورند (۱۳) و چون بصر گرد آورده باشند بیابانی جمع کنند (۱۴) و دادار اورمزد بعضرد جروسی آگاہی خویش داند کر این بر یک چیزی از تن کدام است و فرمان درد تا رریکی جانها بازتن خویش شوند بم چنانکر بوده باشد (۱۵) و اول از بصر کس کیومرث برخیزد و پس ازان مشیر و مشیانر(1) برخیزند (۱۱) و چون نیم شب باشد جملر برخیزند و چون بامداد شود بمر با قوت و زور شوند و چون نماز پیشین ماشد جملر بذردیک دادار اورمزد بایستند و خویشان جملر یکدیگر را شناسند (۱۷) و پدر پسر را برادر خوابر را خوابر برادو را و شوی زن را و خویشاوندان جملر یکدیگر را شناسند و بم چنین خویشاوندان و نزدیکان و جم نشیذان(²⁾ و جم کاران و آشذایان جملر یکدیگر را شناسیده باشند⁽⁵⁾ و شناسند⁽⁴⁾ (۱۸) و پس شمار بتن پسین پیش دادار اورمزد بر ممر کس را بشناسد(ق) (۱۹) و جرکس کر گذاری بباقی بمانده باشد نشانی بس آنکس یدید آید (۲۰) آنگاه بدان باقی گذاه کر مانده باشد بیکبار دیگرش بدوزخ برند و سر شبانروز دیگر بکردار بد عقوبتها نمایند و-آن سر شبانروز سختر و بدر و(6) گراندر بود کر آن ند مرار سال کر در دوزخ بوده باشد (۲۱) چون عقوبت م برتن باشد و بم بر جان جمد کس بینند و آن شرمساری و خمجالت بدر بود مردمان را ازان ممر عقوبتها زیراکر ممر کس می بیند و اورا شرم $^{(7)}$ می آید و جردم شرم آور $^{(9)}$ می نمایند و گویند

⁽¹⁾ E مثلینہ (2) E رشمانی (3) End of M folio 186 b, 1.19—K folio 54 b, 1.19—E.p. 135 l. 1 Vide Chapter 90, note (4) Beginning of M folio 190 b, 1.

1—K folio 58 b, 1.1—E p. 155 l, 1 Vide Chapter 100 § 15, note. (5) Thus all: better عشاری (6) E omits the last four words (7) E شرماری (8) E

چرا بدان گیتی چندین عقوبت و باده فراه باید بردن (۲۲) و چون مردمان بمر کس(¹) گرد آیند و یکدیگر را بر بینند و خویشاوندان و نزدیکان یکدیگر را بشناسند ابا سهم و شوق دیگران عقوبتها کر پدر بر پسر بیند و مادر بر دختر(ع) کر می کنند و خویشاوندان بینند بر خویشان بدی(3) میکنند از شرم یکدیگر و ترس اورمزد و از بیم و پاده فراه قیامت و گرمای گرم از بول عقوبتها کر میکنند مردمان یکبار بگریند کر آسیا بگردد از آب چشم مردمان کد بیاید(*) چر زاری میکنند مردمان و پشیمانی و تجریر میخورند (۲۳) چون دوزخیان آن سر روز و شبان (ک) بگذارند چندانی سختی و رنج کر هرگز ندیده باشند بر ایشان سختر باشد کر بر مدت نر بزار مال کر در دوزخ بوده باشند (۲۴) پس بانگ بردارند و فریاد خوانند و گویند ای دادار(6) اگر(7) این ند بزار سال ما در گیتی بودیم و بمد وقت بدی کردمانی بیش ازین رنج و پاده فراه و دشخواری کر بدین مد روز بما رسید بیشتر ازین نبودی (۲۵) پس دادار اورمزد بریشان ببخشاید و رحمت کند و ایشانرا ازان عذاب و عقوبتها ریا فرماید و آمرزش درد و از دوزخ بدر آورد (۲۶) و پس گذامینو و آرمن گجستر بسبب آنکر نر لشکر مانده باشد نر سلام و ند بیچ چیز زمان بسر آمده باشد نیست شود و نا پدیدار (۲۷) پس فرمان ایزد عزوجل همر کانها و کوپها بگدارد و روی⁽⁸⁾ گداختر بر زمین چون رودی باشد (۲۸) خدای عزوجل مردمانرا فرمان درد تا ممر بدان روي(⁸) گداختر گذر كنند آنكر اشو باشده و آنکر دروند و آن روی گداختر از پای تا دین باشد

⁽¹⁾ E omits کو (2) E adds بینده (3) Thus all: better خویشاوند för اورمزد (4) M, K add بر (5) E adds دیگر (6) E adds اورمزد (7) E omits اگر (8) Thus E, K; M رود (7)

(۲۹) و چون اشوان بدان رود گذر کنند آن رودی گداختم بهخوشی ممهچون شیر گرم بود و دروندان بران رود بگذرند دیگر دشواري و رنجي بديشان رسد بسبب آن(۱) رود گداختر كر صفت نشاید کردن (۳۰) و آن آخر ترین رنجها باشد کر بر صردم گذاه کاران رسد و بعدازان پاکیزه شوند (۳۱) و پس ببخشاید و رحمت کند دادار وه افزونی برکس را کر اندام سوختم باشد فرمان درد تا آن نشانهارا نا پدیدار شود و مردم مِصر پاکیزه و درست از پیش دادار اورمزد بایستند (۳۲) اورمز*د* جملر مردم را جم چون(ع) جامها کر شب چهارم بر درون تهاده باشد اگر ابریشم اگر دیما اگر برده م بدان گونر بدرند تا در پوشند (۳۳) آنکسانی کر جامر بر درون ننهاده باشند برهند باشده و از دیگران مردم(ق) شرمساری باشده (me) پس دادار اورمزد بتخشایش کند ایشانرا نیز از گونسر گونسر مانند جامها گیتی و آن جا(⁴⁾ بدین جامها فرق دارد کر آن کهذر نمی شود و نمي درد و نمي پوسد و آن درون نهاده بدست(5) خویش بماند و بینچ(۱۰) درش نیاید (۳۵) و اگریشت کرده باشند جامها زرین و سیمین درند با گوررهای شابوار جواندر باشند (۲۰۹) بعدازان کر بیشت کرده باشند و جامهای سخاوتیان و رادان و نیکوتران و بهتر باشد خاصر کر باشوداد بارزانیان داده باشد پس ازیشان جامها نیکوکرداران بهتر باشد (۳۷) و چون دادار اورمزد جملر مردمان جامىر داده باشدد و زمين جملر بامون شود چذانكر بينج كوه نباشد و بهخوشی هم چون بهشت شود و ببالا تر شود چنانکس بذردیک گروثمان شود و فراختر ازین کر بست بباشد (۳۸) و

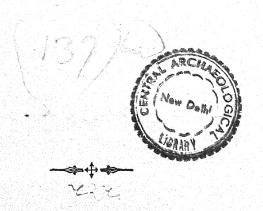
آن جامہ Thus all: better (3) E, K مرد (4) Thus all: better آن جامہ (5) Thus all: better بذمت (6) اللہ all: better add دفعانی

مردمان جملر بر زمین باشند و یکدیگر چذان(۱) شذاسند کر اکنون و بمیشر خرم و شادمان می باشند (۳۹) و برکس چنانکر شان مراد کام باشد مم چذان بود و بعدازان کر این ممر بلام و آفتها قیامت گذاشتر باشند به رنج دیگر⁽²⁾ نبود (۴۰) شان پیری و درد و بیماری و غم و غضب و گرسدر و آز و حسد بین چپز نباشد (اع) و مردم(3) با یکدیگر سازگار و شادمان و خوشدل و باکام خویش باشند بمر بنزدیک دادار اورمزد امشاسفندان نماز کنند میآسداری انکارند و جملر مردمان دین بر مازدیسنان دارند (۴۲) بمر مردمان نیکو گوی و نیک اندیش و نیک کردار باشند(۴) كر اورمزد امشاسفندانرا بايد (٣٣) و بميشر سير باشدد نر نان بكار بایدا⁶) و نر آب و نر پینچ کر خورند و بمر کس سیر و بی ترس و بی بیم و بی اندود و شادمان و بی نیاز باشند⁽⁶⁾ (^{۱۲}۲) پس از قیامت(7) بر مردم کر ازین دین بر مازدیسنان بر نگهدارد و بدو بالهام آبرمن از ما دور داراد و شرم صردم و ساخره آبريمن و ديوان دوری از یزدان در ما راه میاداد(۱۵ (۵۵) چر این نیک و سخت و بدی و شادی و رامش بکس نخوارد ماندن و اگر نیک بود و اگر بد بکس بنماند و بدان گیتی اندوه حسرت خوردن و پشیمانی بردن سودی ندارد (۱۳۶) ما بی چاره ضعیف همیشر توبر کار و استغفار میگذاریم از جهت گذاهی کد بدانشی و بی دانش از ما در وجود آمده است اواخش و بشیمان بتت مم⁽⁹⁾ سینیم⁽¹⁰⁾ (۲۲) آنتچیر کرده وگفتر و مذیده ایم و ایفیت همی خواهیم تا اورمزد و امشاسفندان بفریاد و تن روان ما جمی رسند و از بدی بلا آبریمنی دیوان نگاه ممنی دارند (۴۸) و بذور خداوندی و توانایی خویش نر

⁽¹⁾ E adds أرد باشد (2) E adds (3) E adds (4) E adds أرد باشد (5) E adds (5) الله (6) M omits باشده (7) All add چز (8) Thus M, K; E مباد او (9) E adds (10) Thus M, K; E مباد فالمداد .

11/1

از عقل و فعل و گفتار و گردار ما درین (۱) ایام (۲) و زمانی کر مارا درمیان این قوم و جماعت زندگانی می باید کردن و روزگار بسر بردن و دین (۶) نگاه داشتن و روان پهریتختن فریضر است (۱۹) روز شب یزشن یزدان و امشاسفندان می باید کردن تا مارا نگاه میدارند از آفتها و بلایها پیوستر درون و میزد و آفرینگان و پادیابی و پاکی از دست فرو نگذاشتن و براستی گفتن و نیکی کردن مشغول می باید بودن با جمر کس دلخوش و موافقت کردن و چین آزاری و غضمی در خود راه نداشتن و آبرمن گیستر دیوان در خود راه ندادن و از حسد دور بودن و زیان مردمان نطلبیدن و دل مادر و پدر نگاه داشتن بهر آستانر و بسی حرمت بزرگان دانشمندان (۴) طلبیدن (ه) بهر آستانر و بستی گر پیش آید دین از دست ندادن و روان (۵) گوشیدن بر چون باشد



⁽¹⁾ Thus E, K; M در دين (2) Thus E, K; M أوأم (3) E adds من (4) Thus E; M, K درون Thus E; M, K درون (5). Thus E; M, K